

**AB „KELIŲ PRIEŽIŪRA“
APSKAITOS POLITIKA**

TURINYS

1.	BENDROJI INFORMACIJA IR BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI.....	3
1.1.	Bendroji informacija.....	3
1.2.	Finansinių ataskaitų identifikavimas	3
1.3.	Bendrieji apskaitos principai	3
1.4.	Patikimos ir svarbios inofrmacijos apribojimai.....	5
1.5.	Finansinių ataskaitų kokybinės charakteristikos.....	6
2.	FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO SUDĖTIS	7
2.1.	Finansinės būklės ataskaita.....	7
2.2.	Pelno (nuostolių) ir Bendrųjų pajamų ataskaitos	9
2.2.1.	Pelno (nuostolių) ataskaita	9
2.2.2.	Bendrųjų pajamų ataskaita	11
2.3.	Pinigų srautų ataskaita	11
2.4.	Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita	12
2.5.	Aiškinamasis raštas.....	12
2.5.1.	Pobalansiniai įvykiai ir jų atskleidimas.....	13
2.5.2.	Finansinių ataskaitų patvirtinimo data	14
2.5.3.	Apskaitinių įvertinimų tikslinimas	14
2.5.4.	Apskaitos politikos keitimas	15
2.5.5.	Klaidų taisymas	16
2.5.6.	Užsienio valiuta.....	17
2.5.7.	Susijusių šalių apibrėžimas ir atskleidimas	17
2.5.8.	Efektyvi/faktinė palūkanų norma	19
2.6.	Tarpinės finansinės ataskaitos	20
3.	APSKAITOS PRINCIPAI	21
3.1.	TURTAS.....	21
3.1.1.	Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas	21
3.1.2.	Investicinis turtas.....	34
3.1.3.	Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti	34
3.1.4.	Atidėtasis pelno mokestis.....	35
3.1.5.	Kitas ilgalaikis turtas	36
3.1.6.	Finansinis turtas.....	37
3.1.7.	Atsargos.....	43
3.1.8.	Išankstiniai apmokėjimai.....	46
3.1.9.	Kitas trumpalaikis turtas.....	46
3.1.10.	Pinigai ir jų ekvivalentai	47
3.2.	NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI	47
3.2.1.	Įstatinis (akcinis) kapitalas	48

3.2.2.	Privalomasis rezervas	48
3.2.3.	Kiti rezervai	48
3.2.4.	Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai)	49
3.2.5.	Dotacijos ir subsidijos	49
3.2.6.	Atidėjiniai bei neapibrėžtas turtas ir įsipareigojimai	49
3.2.7.	Ilgalaikiai įsipareigojimai	51
3.2.8.	Trumpalaikiai įsipareigojimai	53
3.2.9.	Finansiniai įsipareigojimai	54
3.3.	PAJAMOS.....	55
3.4.	SĄNAUDOS.....	60

1. BENDROJI INFORMACIJA IR BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

1.1. BENDROJI INFORMACIJA

Toliau yra pateikiama AB „Kelių priežiūra“ (toliau – Bendrovė) apskaitos politika.

Bendrovė buhalterinę apskaitą tvarko remdamasi LR Buhalterinės apskaitos, LR įmonių finansinės atskaitomybės įstatymais, kitais buhalterinės apskaitos tvarką reglamentuojančiais norminiais aktais. Bendrovės apskaita vedama ir finansinės atskaitos rengiamos ir pateikiamos pagal galiojančius Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus bei išaiškinimus, patvirtintus Tarptautinio finansinės atskaitomybės aiškinimo komiteto (toliau - TFAAK), priimtus taikyti Europos Sąjungoje (apibendrintai toliau vadinamas – TFAS).

Šios apskaitos politikos tikslas – reglamentuoti ir formalizuoti apskaitos politiką ir jos taikymą Bendrovėje. Ši apskaitos politika – tai bendrųjų apskaitos principų, apskaitos metodų ir taisyklių, skirtų Bendrovės apskaitai tvarkyti ir finansinėms ataskaitoms sudaryti bei pateikti, visuma. Ši apskaitos politika turi būti peržiūrima ir jeigu reikia, atnaujinama kiekvieną kartą, kai/jeigu pasikeičia apskaitą reglamentuojantys teisės aktai ar yra išleidžiami nauji, pakeičiami, panaikinami, atnaujinami ar papildomi TFAS.

Galiojantys generalinio direktoriaus įsakymai, o taip pat naujai išleidžiami įsakymai ar įsakymų pakeitimai, kurie reglamentuoja apskaitos politiką, yra neatsiejama šios apskaitos politikos dalis ir taikomi tol, kol jie galioja.

Jei atskirais generalinio direktoriaus įsakymais nustatytos apskaitos politikos normos prieštarauja šiai apskaitos politikai, taikomos atskirais generalinio direktoriaus įsakymais patvirtintos apskaitos politikos normos.

1.2. FINANSINIŲ ATASKAITŲ IDENTIFIKAVIMAS

Finansinės ataskaitos turi būti aiškiai identifikuojamos ir atskiriamos nuo kitos informacijos, kurią skelbia Bendrovė. Pateikiant finansines ataskaitas turi būti nurodyta:

- įmonės pavadinimas, adresas ir kodas;
- finansinių ataskaitų laikotarpis, paskutinės finansinių metų dienos data,
- finansinių ataskaitų valiuta;
- finansinių ataskaitų duomenų tikslumo lygis;
- finansinių ataskaitų patvirtinimo data.

Taikomas TFAS: 1 TAS

1.3. BENDRIEJI APSKAITOS PRINCIPAI

Finansinės ataskaitos turi būti sudaromos taip, kad visais reikšmingais atžvilgiais tikrai ir teisingai parodytų Bendrovės turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas, sąnaudas ir pinigų srautus.

Sudarydama finansines ataskaitas, Bendrovė įvertina turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas ir sąnaudas vadovaudamasi bendraisiais apskaitos principais ir taikomais apskaitos standartais. Kiekvienas turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų finansinės ataskaitos straipsnis vertinamas atskirai. Ilgalaikio ir trumpalaikio turto, nuosavo kapitalo, ilgalaikių ir trumpalaikių įsipareigojimų,

pajamų ir sąnaudų finansinių ataskaitų straipsnių tarpusavio užskaitos negali būti atliekamos, išskyrus apskaitos standartuose nurodytus atvejus.

Bendrovė tvarkydamos apskaitą ir sudarydamos finansines ataskaitas, taip pat vadovaujasi šiais bendraisiais apskaitos principais numatytais LR teisės aktuose reglamentuojančiuose finansinę apskaitą, tiek kiek tai neprieštaruja TFAS reikalavimams:

- 1) įmonės;
- 2) įmonės veiklos tęstinumo;
- 3) periodiškumo;
- 4) pastovumo;
- 5) piniginio mato;
- 6) kaupimo;
- 7) palyginimo;
- 8) atsargumo;
- 9) neutralumo;
- 10) turinio viršenybės prieš formą.

Įmonės principas

Finansinėse ataskaitose Bendrovė yra laikoma atskiru apskaitos vienetu. Į Bendrovės finansines ataskaitas įtraukiamas atitinkamai tik tos Bendrovės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srautai.

Įmonės veiklos tęstinumo principas

Sudarant Bendrovės finansines ataskaitas, daroma prielaida, kad:

- 1) Bendrovės veiklos laikotarpis neribotas;
- 2) Bendrovės nenumatoma likviduoti.

Šis principas netaikomas, kai priimamas sprendimas likviduoti Bendrovę ar Bendrovės vadovybė įvertino, jog Bendrovė negebės tęsti veiklos daugiau nei 12 mėn. laikotarpiui nuo finansinės būklės ataskaitos datos. Tokiems atvejams šioje apskaitos politikoje nustatyti apskaitos principai gali netikti ir dėl to rekomenduojama pasitvirtinti specifinius apskaitos principus su Bendrovės už finansų apskaitą atsakingu asmeniu.

Periodiškumo principas

Bendrovės veikla sudarant finansines ataskaitas suskirstoma į finansinius metus arba į kitos trukmės ataskaitinius laikotarpius, kuriems pasibaigus sudaromos finansinės ataskaitos.

Metinės finansinės ataskaitos sudaromos pagal paskutinės finansinių metų dienos duomenis. Bendrovės finansiniai metai prasideda sausio 1 d. ir baigiasi gruodžio 31 d.

Pastovumo principas

Bendrovė pasirinktą apskaitos politiką taiko nuolat. Apskaitos politiką galima keisti tik tuo atveju, jeigu nauja apskaitos politika teisingiau parodo Bendrovės ataskaitinio laikotarpio turtą, nuosavą kapitalą, įsipareigojimus, pajamas, sąnaudas ir pinigų srautus, arba yra reikalaujama TFAS.

Finansinių ataskaitų straipsnių klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas keičiamas tik tuomet, kai naujas klasifikavimas ar informacijos pateikimo būdas teisingiau parodo Bendrovės finansinius veiklos rezultatus ir (arba) finansinę būklę bei jos pokyčius ir (arba) pinigų srautus.

Apskaitos politikos pakeitimu nelaikoma pasirinktos apskaitos politikos taikymas naujiems ar iš esmės naujiems ūkiniams įvykiams ar operacijoms arba apskaitinių įvertinimų pasikeitimas.

Piniginio mato principas

Visas Bendrovės turtas, nuosavas kapitalas, įsipareigojimai, pajamos, sąnaudos ir pinigų srantai finansinėse ataskaitose pateikiami pinigine išraiška.

Bendrovės buhalterinė apskaita tvarkoma Lietuvos Respublikos nacionaline valiuta - euru. Bendrovės finansinėse ataskaitose visos sumos pateikiamos tūkstančiais, jeigu nenurodyta kitaip.

Kaupimo principas

Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į Bendrovės apskaitą registruojami tada, kai jie įvyksta, ir pateikiami tų ataskaitinių laikotarpių finansinėse ataskaitose, neatsižvelgiant į pinigų gavimą arba išmokėjimą. Pagal kaupimo principą pajamos registruojamos tada, kai jos uždirbamos, o sąnaudos – tada, kai jos patiriamos.

Palyginimo principas

Finansinės ataskaitos sudaromos taip, kad finansinių ataskaitų informacijos vartotojai galėtų palyginti jose pateikiamą informaciją su kitų ataskaitinių laikotarpių bei kitų įmonių pateikiama informacija ir teisingai įvertinti Bendrovės finansinės būklės, finansinių veiklos rezultatų ir pinigų srautų pokyčius. Finansinėse ataskaitose pateikiama ataskaitinių ir praėjusių bent vienu finansinių metų atitinkama lyginamoji informacija.

Palyginimo principo taikymas neturi trukdyti įvesti patobulintus apskaitos principus. Bendrovė neturėtų laikytis tų pačių apskaitos principų, jei egzistuoja ar atsiranda tinkamesnės ir patikimesnės alternatyvos.

Atsargumo principas

Bendrovė taiko tokius apskaitos metodus, kuriais Bendrovės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų vertė nėra nepagrįstai padidinta arba nepagrįstai sumažinta.

Rengiant finansines ataskaitas, Grupė ir Bendrovė patikrina visus subjektyvius įvertinimus ypatingai atkreipiant dėmesį į tai, kad turtas ar pajamos nebūtų parodyti didesne verte nei iš tikrųjų yra, o įsipareigojimai ar sąnaudos nebūtų mažesni nei yra iš tikrųjų.

Neutralumo principas

Finansinėse ataskaitose pateikta informacija patikima, jei ji yra objektyvi ir nešališka. Finansinės ataskaitos nėra neutralios, jei jose informacija pateikiama taip, kad ji darytų įtaką sprendimų priėmimui arba vertinimui, siekiant iš anksto numatyto rezultato.

Turinio viršenybės prieš formą principas

Ūkinės operacijos ir ūkiniai įvykiai į Bendrovės apskaitą registruojami pagal jų turinį ir ekonominę prasmę, o ne tik pagal jų juridinę formą.

Taikomas TFAS: 1 TAS

1.4. PATIKIMOS IR SVARBIOS INOFRMACIJOS APRIBOJIMAI

Savalaikiškumas

Jei informacija pateikiama pavėluotai, ji gali prarasti savo svarbą. Siekiant laiku suteikti informaciją, gali prirreikti pateikti finansines ataskaitas dar nežinant visų sandorių ar kitų įvykių aspektų, o tai turi įtakos informacijos patikimumui. Iš kitos pusės, jei informacijos pateikimas bus atidėtas iki to laiko, kol bus sužinoti visi sandorio ar kito įvykio aspektai, informacija bus labai patikima, tačiau mažai naudinga naudotojams, kurie turėjo priimti sprendimus tarpiniu laikotarpiu. Siekiant suderinti svarbumą ir patikimumą, pagrindinis kriterijus yra tai, kaip geriausiai patenkinti ekonominius sprendimus priimančių finansinių ataskaitų naudotojų poreikius.

Pusiausvyra tarp naudos ir sąnaudų

Iš informacijos gaunama nauda turi viršyti jos pateikimo sąnaudas. Nors tokio pobūdžio naudos ir sąnaudų įvertinimas negali būti tikslus, tiek finansinės informacijos rengėjai, tiek ir jos naudotojai turi atsižvelgti į šį apribojimą.

Kokybės charakteristikų pusiausvyra

Rengiant finansines ataskaitas, reikia siekti tam tikros kokybės charakteristikų (1.5 skyrius) pusiausvyros, kuri leistų įgyvendinti finansinėms ataskaitoms keliamus tikslus, ir tokia pusiausvyra dažniausiai remiasi subjektyviu vertinimu.

Taikomas TFAS: 1 TAS

1.5. FINANSINIŲ ATASKAITŲ KOKYBINĖS CHARAKTERISTIKOS

Bendrovė apskaitą tvarko taip, kad apskaitos informacija būtų:

- 1) tinkama, objektyvi ir palyginama;
- 2) pateikiama laiku;
- 3) išsami ir naudinga vidaus ir išorės informacijos vartotojams.

Finansinių ataskaitų informacija yra naudinga naudotojams tuomet, kai ją rengiant buvo laikomasi tam tikrų principų, vadinamų kokybinėmis charakteristikomis. Pagrindinės kokybinės finansinių ataskaitų informacijos charakteristikos, kuriomis remiasi Bendrovės vadovybė apskaitydama sandorius, yra šios:

- 1) suprantamumas;
- 2) reikšmingumas;
- 3) patikimumas;
- 4) palyginamumas.

Suprantamumas:

Finansinėse ataskaitose pateikiama informacija turi būti suprantama jos naudotojams. Finansinės ataskaitos rengiamos remiantis prielaida, kad jų naudotojai turi pakankamai žinių apie ūkinę ir ekonominę veiklą bei apskaitą. Taip pat ši nuostata reiškia, kad ekonominių sprendimų priėmimui svarbi informacija apie sudėtingus dalykus neturi būti išimta iš finansinių ataskaitų vien todėl, kad tam tikriems naudotojams ją gali būti sunku suprasti.

Reikšmingumas:

Informacija naudinga tik tuomet, kai ji svarbi ir tinkama sprendimus priimantiems naudotojams. Informacija yra svarbi, kai ji gali daryti įtaką naudotojams priimant ekonominius sprendimus, leidžia įvertinti praėjusio, esamo ir būsimojo laikotarpio įvykius arba patvirtinti ar patikslinti padarytus praėjusio laikotarpio vertinimus.

Informacija naudinga taip pat tik tuomet, kai ji yra reikšminga, t.y., kai jos nepateikimas arba klaidingas pateikimas gali turėti įtakos naudotojų priimamiems ekonominiams sprendimams, kurie daromi remiantis finansinėmis ataskaitomis. Reikšmingumas yra riba, ties kuria informacija tampa naudinga. Dažniausiai reikšmingumas yra naudojamas sprendžiant, kokia informacija turi būti atskleista finansinėse ataskaitose ir kokie pastebėti informacijos pateikimo finansinės ataskaitose netikslumai turi būti koreguojami.

Bendrovės ūkinė operacija ar finansinės ataskaitos straipsnis laikomas reikšmingu, kai jo dydis yra daugiau kaip 200 000 (Du šimtai tūkstančių eurų) EUR, jei atskirais atvejais nenustatyta kita reikšmingumo riba.

Vertinant informacijos reikšmingumo klausimą svarbu atsižvelgti ne tik į kiekybinius, bet ir kokybinius aspektus (pvz. banko paskolų finansinių sąlygų laikymosi paskaičiavimas gali būti ir nereikšmingas kiekybine prasme, tačiau toks paskaičiavimas turi reikšmingos įtakos Bendrovės atitikimui keliamiems reikalavimams ir kokybinė informacija apie tokį atitikimą arba neatitikimą gali būti labai reikšminga).

Patikimumas:

Informacija naudinga, jei ji yra patikima, t.y. tokia, kurioje nėra reikšmingų klaidų ar netikslumų, o naudotojai gali pasitikėti, kad finansinėse ataskaitose bus teisingai pateikta tai, kas turi būti pateikta arba tai, ko tikimasi, kad bus pateikta. Informacija yra patikima, jei ji teisingai ir sąžiningai atspindi Bendrovės veiklos sandorius ir kitus įvykius, kuriuos turi atspindėti, arba tikimasi, kad juos atspindės, remiantis apibrėžtais turto, įsipareigojimų, pajamų ir sąnaudų pripažinimo principais.

Finansinių ataskaitų informacija patikima, jei joje pateikiama visa, kas yra reikšminga ir pagrįsta. Informacijos nepateikimas gali nulemti tai, kad finansinės ataskaitos taptų klaidingomis arba klaidinančiomis, todėl nepatikimomis ir netinkamomis.

Palyginamumas:

Bendrovės skirtingų ataskaitinių laikotarpių finansinės ataskaitos turi būti palyginamos tam, kad finansinių ataskaitų naudotojai galėtų lyginti informaciją ir priimti teisingus ekonominius sprendimus.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2. FINANSINIŲ ATASKAITŲ RINKINIO SUDĖTIS

Bendrovės finansinių ataskaitų rinkinį sudaro šios finansinės ataskaitos:

- 1) finansinės būklės ataskaita;
- 2) pelno (nuostolių) ataskaita
- 3) bendrųjų pajamų ataskaita;
- 4) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita;
- 5) pinigų srautų ataskaita;
- 6) aiškinamasis raštas;
- 7) metinis pranešimas

2.1. FINANSINĖS BŪKLĖS ATASKAITA

Finansinės būklės ataskaitoje pateikta informacija turi teisingai parodyti Bendrovės turto, nuosavo kapitalo ir įsipareigojimų būklę paskutinę ataskaitinio laikotarpio dieną. Finansinės būklės ataskaitoje turtas ir įsipareigojimai skirstomi į ilgalaikius ir trumpalaikius.

Ilgalaikis turtas – turtas, kuris naudojamas Bendrovės ekonominei naudai gauti ilgiau nei vienerius metus. Ilgalaikiam turtui priskiriamas nematerialusis, materialusis, investicijos į dukterines ir asocijuotas įmones, kitas ilgalaikis finansinis turtas, kitas ilgalaikis turtas, atidėtojo pelno mokesčio turtas ir kitas turtas, kuris atitinka ilgalaikio turto apibrėžimą.

Trumpalaikis turtas – turtas, kuris atitinka bet kurį iš šių kriterijų:

- Tikimasi jį realizuoti, ketinama parduoti arba sunaudoti per įprastinį Bendrovės veiklos ciklą;
- Tikimasi jį realizuoti per dvylika mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos;
- Jis laikomas pirmiausiai pardavimo tikslais;
- Tai yra grynieji pinigai arba grynujų pinigų ekvivalentai, išskyrus tą atvejį, kai mažiausiai dvylika mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos yra apribotas jų panaudojimas.

Visas kitas turtas turi būti priskiriamas ilgalaikiam turtui.

Trumpalaikiam turtui priskiriama atsargos (medžiagas ir žaliavas: kuras, žvyras, smėlis, mišiniai, atsarginės dalys, inventorių, nepradėtas naudoti veikloje ir pan.), išankstiniai apmokėjimai, gautinos sumos, iš anksto sumokėtas pelno mokestis, kitas trumpalaikis finansinis turtas, kitas trumpalaikis turtas, pinigai ir pinigų ekvivalentai.

Ilgalaikiai įsipareigojimai yra tie, kuriuos Bendrovė turės įvykdyti vėliau nei per ateinančius vienerius metus nuo finansinės būklės ataskaitos datos. Ilgalaikiams įsipareigojimams priskiriama ilgalaikės paskolos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai kredito įstaigoms, ilgalaikiai įsipareigojimai darbuotojams, ilgalaikiai atidėjiniai, atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimas.

Įsipareigojimas turi būti priskiriamas trumpalaikiams įsipareigojimams, kai atitinka bet kurį iš šių kriterijų:

- tikimasi už jį atsiskaityti per įprastinį ūkio subjekto veiklos ciklą;
- jis laikomas pirmiausiai pardavimo tikslais;
- už jį turi būti atsiskaityta per dvylika mėnesių nuo finansinės būklės datos; arba
- Bendrovė neturi besąlyginės teisės nukelti atsiskaitymo už įsipareigojimą mažiausiai dvylikai mėnesių nuo finansinės būklės datos.

Įmonė savo įsipareigojimus priskiria trumpalaikiams įsipareigojimams netgi tais atvejais, jei susitarimas pakartotinai finansuoti arba pertvarkyti mokėjimų grafiką yra užbaigiamas po finansinės būklės ataskaitos dienos, bet prieš finansinių ataskaitų patvirtinimą.

Jeigu įmonė neturi besąlyginės teisės finansinės būklės ataskaitos datai atidėti įsipareigojimo apmokėjimo ilgiau nei 12 mėnesių po finansinės būklės ataskaitos datos, toks įsipareigojimas turi būti klasifikuojamas kaip trumpalaikis.

Trumpalaikiams įsipareigojimams priskiriama ilgalaikių paskolų ir kitų ilgalaikių įsipareigojimų kredito įstaigoms einamųjų metų dalis, trumpalaikės paskolos, prekybos skolos, susijusioms šalims mokėtinos sumos, gauti avansai, mokėtinas pelno mokestis, su darbo santykiais susiję įsipareigojimai, trumpalaikiai atidėjiniai, kiti trumpalaikiai įsipareigojimai, ateinančių laikotarpių pajamos ir sukauptos sąnaudos.

Bendrovės aiškinamajame rašte pateikiamas kiekvieno iš reikšmingų finansinės būklės ataskaitos straipsnių detalizavimas.

Konkrečių sąskaitų plano / DK sąskaitų priskyrimas konkrečių turto ir nuosavybės bei įsipareigojimų straipsniams aprašymas yra patvirtintas direktoriaus įsakymu.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2.2. PELNO (NUOSTOLIŲ) IR BENDRŲJŲ PAJAMŲ ATASKAITOS

Informacija apie Bendrovės finansinius veiklos rezultatus pateikiama dvejose atskirose Pelno (nuostolių) ir Bendrųjų pajamų ataskaitose.

2.2.1. PELNO (NUOSTOLIŲ) ATASKAITA

Bendrovės **pajamos** pelno (nuostolių) ataskaitoje grupuojamos į:

- Pajamos pagal sutartis su klientais¹ /Pardavimo pajamos – pajamos iš pagrindinės Bendrovės veiklos, kurias sudaro:
 - 1) pajamos iš kelių priežiūros - nuolatiniai arba periodiškai pasikartojantys darbai, neturintys įtakos kelio eksploatacinėms charakteristikoms arba tik jas atkuriantys bei atstatantys, kuriais užtikrinamas saugus eismas ir numatytas kelio ir jo statinių naudojimo laikas.
 - 2) pajamos iš rangos darbai – visi projektavimo, statybos, rekonstrukcijos ir kelių remonto darbai, turintys įtaką kelio eksploatacinėms charakteristikoms. Turto nuomos paslaugos: krovinius automobilius birioms medžiagoms vežti, kelio frezas, autogreiderius, ekskavatorius krautuvus, krovinius automobilius su manipulatoriumi, kitus mechanizmus.
 - 3) pajamos iš gamybinės veiklos - pajamos iš Bendrovės gaminamų frakcinių žvyro-skaldos mišinių, sertifikuotų asfalto mišinių, kitų medžiagų (druska, druskos tirpalas ir k.t.) pardavimo.
- Kitos veiklos pajamos – pajamos iš nepagrindinės veiklos, kurias sudaro:
 - 1) pajamos už parduodamą el.energiją;
 - 2) pajamos už parduotą turtą;
 - 3) pajamos už muziejaus lankymą;
 - 4) žalos atlyginimas;
 - 5) baudos ir delspinigiai;
 - 6) kita.
- Finansinės veiklos pajamos – pajamos, susijusios su finansiniu turtu ar įsipareigojimais:
 - 1) palūkanų pajamos;
 - 2) teigiama valiutos kurso pasikeitimo įtaka;
 - 3) kitos finansinės veiklos pajamos.
- Pelno mokesčio pajamos, kurias sudaro:
 - 1) pajamos pripažįstant atidėtojo pelno mokesčio turtą arba naudojant atidėtojo pelno mokesčio įsipareigojimus;
 - 2) praėjusių laikotarpių pelno mokesčio korekcijos atliktos ataskaitiniu laikotarpiu.

¹ Pajamos pagal sutartis su klientais – nuo 2018.01.01 pagal 15 TFAS

Bendrovės aiškinamajame rašte pateikiamas kiekvienos iš pajamų grupių reikšmingų pajamų sumų detalizavimas.

Bendrovės **sąnaudos** grupuojamos į:

- Pardavimo savikaina, kurią sudaro per ataskaitinį laikotarpį suteiktų paslaugų (kelių priežiūros, tiek rangos darbų, gamybinės veiklos ir kitų pagrindinės veiklos pajamų) savikaina (paslaugų teikimo sąnaudos). Paslaugų teikimo sąnaudos apima:
 - 1) šiam tikslui sunaudotas žaliavas, medžiagas, komplektuojamuosius gaminius, kitą trumpalaikį turtą;
 - 2) darbo užmokesčio sąnaudas;
 - 3) teikiant paslaugas naudojamo ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas;
 - 4) remonto ir eksploatacijos sąnaudas;
 - 5) trečiųjų asmenų suteiktų paslaugų ir panašias sąnaudas;
 - 6) nuomojamo turto remonto, eksploatacijos sąnaudos;
 - 7) parduotų gamtinių medžiagų (žvyro, smėlio) ir kitų medžiagų savikaina.

- Veiklos sąnaudas – per ataskaitinį laikotarpį patirtos kitos išlaidos, susijusios su pagrindine įmonės veikla. Į veiklos sąnaudas traukiama tik administracinės – t.y. centralizuotos administracijos sąnaudos. Veiklos sąnaudas Bendrovėje sudaro bendrosios ir administracinės sąnaudos:
 - 1) Administracijos darbuotojų darbo užmokestis ir socialinis draudimas;
 - 2) Darbuotojų mokymo ir konsultavimo sąnaudos;
 - 3) Kanceliarinių prekių ir inventoriaus sąnaudos;
 - 4) Veiklos mokesčių sąnaudos;
 - 5) Bendros paskirties ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir amortizacijos sąnaudos;
 - 6) Bendros paskirties ilgalaikio turto (išskyrus automobilių) eksploatacijos ir einamojo remonto sąnaudos;
 - 7) Bendros paskirties ilgalaikio turto nuomos sąnaudos;
 - 8) Automobilių eksploatacijos ir remonto sąnaudos;
 - 9) Juridinės, audito, apskaitos ir mokesčių konsultacijų ir kitų paslaugų sąnaudos;
 - 10) Atidėjinių sąnaudos;
 - 11) Turto vertės sumažėjimo sąnaudos;
 - 12) Turto nurašymo ir kiti nuostoliai;
 - 13) Kitos veiklos sąnaudos.

- Kitos veiklos sąnaudas – sąnaudos, susijusios su kitos veiklos pajamomis:
 - 1) nuostoliai dėl ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto perleidimo;
 - 2) muziejaus išlaikymo sąnaudos;
 - 3) baudos ir delspinigiai tiekėjams;
 - 4) kitos sąnaudos, susiję su kitos veiklos pajamomis.

- Finansinės veiklos sąnaudas – sąnaudos, susijusios su finansiniu turtu ar įsipareigojimais:
 - 1) palūkanų sąnaudos;
 - 2) neigiama valiutos kurso pasikeitimo įtaka;
 - 3) kitos finansinės veiklos sąnaudos.

- Pelno mokesčio sąnaudos, kurias sudaro:

- 1) ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis - pelno mokesčio suma, apskaičiuota nuo ataskaitinio laikotarpio apmokestinamojo pelno (nurodyta Pelno mokesčio deklaracijoje);
- 2) praėjusių laikotarpių pelno mokesčio korekcijos atliktos ataskaitiniu laikotarpiu ir
- 3) atidėtojo mokesčio sąnaudos, kurios susidaro didinant atidėtojo mokesčio įsipareigojimą arba naudojant atidėtojo mokesčio turtą.

Bendrovės aiškinamajame rašte pateikiamas kiekvienos iš sąnaudų grupių reikšmingų sąnaudų sumų detalizavimas.

Pelno (nuostolių) ataskaitoje turi būti apskaičiuotos ir pateiktos ataskaitinio laikotarpio bendrasis, veiklos, pelno (nuostolių) prieš apmokestinimą ir grynojo pelno (nuostolių) sumos.

Konkrečių sąskaitų plano / DK sąskaitų priskyrimas konkrečių pajamų ir sąnaudų straipsniams aprašymas yra patvirtintas direktoriaus įsakymu.

2.2.2. BENDRŪJŲ PAJAMŲ ATASKAITA

Bendrųjų pajamų ataskaita sudaryta iš dviejų dalių: pelno (nuostolių) sumos kaip aprašyta 2.2.1 skyriuje ir kitų bendrųjų pajamų.

Kitos bendrosios pajamos yra skirstomos į dvi grupes, nurodant pelno mokesčio įtaką:

- 1) Kitos bendrosios pajamos, kurios bus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje:
 - finansinio turto įvertinimo rezultatas, kai tai numato TFAS;
 - susiję atidėtieji mokesčiai ir kita, kaip numatyta TFAS.

- 2) Kitos bendrosios pajamos, kurios nebus perkeltos į pelną (nuostolius) ateityje:
 - finansinio turto įvertinimo rezultatas, kai tai numato TFAS;
 - turto perkainojimo rezultatas;
 - aktuarinis pelnas ar nuostolis 19 TAS nurodytais atvejais;
 - susiję atidėtieji mokesčiai ir kita, kaip numatyta TFAS.

Konkrečių sąskaitų plano / DK sąskaitų priskyrimas konkrečių pajamų ir sąnaudų straipsniams yra aprašytas ir patvirtintas direktoriaus įsakymu.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2.3. PINIGŲ SRAUTŲ ATASKAITA

Bendrovės pinigų srautai yra pateikiami netiesioginiu būdu. Netiesioginiu būdu pateikiant pagrindinės veiklos pinigų srautus, ataskaitinio laikotarpio grynasis pelnas (nuostoliai) perskaičiuojamas į ataskaitinio laikotarpio pinigų kiekį, gautą arba išleistą pagrindinėje Bendrovės veikloje.

Investicinės ir finansinės veiklos pinigų įplaukos ir išmokos per ataskaitinį laikotarpį pinigų srautų ataskaitoje atskleidžiamos atskirai, išskyrus atvejus, kai pinigų srautai pateikiami grynąja verte.

Pinigų srautai, kurie gali būti pateikti grynąja verte:

- 1) piniginės įplaukos ir išmokos klientų vardu, kai tokie pinigų srautai parodo kliento, o ne ūkio subjekto veiklą ir
- 2) piniginės įplaukos ir išmokos tokių straipsnių, kurių greita apyvarta, didelės sumos ir trumpas padengimo terminas.

Piniginių įplaukų ir išmokų, kurie gali būti pateikti grynąja verte pavyzdžiai:

- neterminuoto indėlio banke priėmimas ir išmokėjimas;
- investicinėse įmonėse laikomos klientų lėšos; ir
- nuomos mokesčiai, surenkami turto savininkų vardu ir jiems perduodami.
- sumos, susijusios su kreditinių kortelių klientais;
- investicijų įsigijimas ir pardavimas; ir
- kiti trumpalaikiai įsiskolinimai, pavyzdžiui, tokie, kurių trukmė – trys ar mažiau mėnesių.

Visi pinigų srautai iš sumokėtų dividendų turi būti pateikiami atskirai ir kiekvieną ataskaitinį laikotarpį grupuojami nuosekliai kaip atsirandantys iš finansinės veiklos. T.y. Bendrovės finansinėse ataskaitose sumokėti dividendai priskiriami finansinės veiklos pinigų srautams.

Bendrovės finansinėse ataskaitose gautos palūkanos priskiriamos investicinės veiklos pinigų srautams, o sumokėtos palūkanos priskiriamos finansinės veiklos pinigų srautams.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2.4. NUOSAVO KAPITALO POKYČIŲ ATASKAITA

Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje parodomi visi Bendrovės nuosavo kapitalo pokyčiai. Nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje turi būti pateikiama informacija apie Bendrovės nuosavo kapitalo straipsnius ataskaitinio ir lyginamojo laikotarpių pradžioje ir pabaigoje ir apie visus judėjimus per abu laikotarpius.

Kiekvieno rezervo judėjimas nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje pateikiamas atskirame stulpelyje.

Informacija apie reikšmingas nuosavo kapitalo pokyčių sumas taip pat atskleidžiama finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2.5. AIŠKINAMASIS RAŠTAS

Aiškinamajame rašte pateikiama informacija apie Bendrovės taikytą apskaitos politiką, kuri turėjo įtakos finansinių ataskaitų duomenims ir gali būti naudinga finansinių ataskaitų informacijos vartotojams priimant sprendimus. Jame turi būti pažymėta, kokiais apskaitos standartais vadovaujantis parengtos finansinės ataskaitos. Per ataskaitinius finansinius metus pakeitus apskaitos politiką, turi būti nurodyta ir aptarta šio pakeitimo įtaka Bendrovės finansiniams veiklos rezultatams, nuosavam kapitalui ir (arba) pinigų srautų ataskaitai, pateiktos sumos, kurias įtakoja pasikeitimas, apskaičiuotos pagal seną ir naują metodiką.

Aiškinamojo rašto pastabose taip pat pateikiama reikšminga ir niekur kitur finansinėse ataskaitose nepateikta TFAS reikalaujama informacija (reikšmingų atskaitomybės sumų detalizavimas, paaiškinimai, neapibrėžtųjų įsipareigojimų ir neapibrėžtojo turto bei pobalansinių įvykių atskleidimas ir pan.) ir ta informacija, kuri būtina norint tiksliau parodyti aplinkybes, turinčias ar galinčias turėti

įtakos Bendrovės veiklai, finansinei būklei, veiklos rezultatams ir pinigų srautams kaip tai apibrėžia 1 TAS bei visuose TFAS numatyti pateikimo ir atskleidimo reikalavimai.

Bendrovės aiškinamajame rašte pateikiamas kiekvieno iš finansinių ataskaitų straipsnių reikšmingų sumų detalizavimas.

2.5.1. POBALANSINIAI ĮVYKIAI IR JŲ ATSKLEIDIMAS

Pobalansiniai įvykiai – palankūs ar nepalankūs įvykiai, kurie įvyksta per laikotarpį nuo finansinės būklės ataskaitos datos („balanso datos“) iki tos datos, kai vadovybė patvirtina finansines ataskaitas.

Išskiriami du pobalansinių įvykių tipai:

- įvykiai, pateikiantys papildomų įrodymų/papildomos informacijos apie finansinės būklės ataskaitos datą egzistavusias sąlygas (koreguojantys įvykiai po finansinės būklės ataskaitos datos); ir
- įvykiai, parodantys jau po finansinės būklės ataskaitos datos atsiradusias sąlygas (nekoreguojantys įvykiai po finansinės būklės ataskaitos datos).

Koreguojantys įvykiai po balanso datos

Bendrovė turi koreguoti savo finansinėse ataskaitose pripažintas sumas, kad galėtų įtraukti po finansinės būklės ataskaitos datos įvykusius koreguojančius ūkinius įvykius.

Nekoreguojantys įvykiai po balanso datos

Bendrovė neturi koreguoti finansinėse ataskaitose pripažintų sumų dėl to, kad parodytų nekoreguojančius įvykius po finansinės būklės ataskaitos datos.

Jeigu nekoreguojantys įvykiai po finansinės būklės ataskaitos datos yra reikšmingi, jų nepateikimas gali turėti įtakos vartotojų ekonominiams sprendimams, priimamiems remiantis finansinėmis ataskaitomis.

Atitinkamai Bendrovė apie kiekvieną reikšmingos kategorijos nekoreguojantį įvykį po finansinės būklės ataskaitos datos turi pateikti tokią informaciją:

- įvykio pobūdį; ir
- šio įvykio finansinio poveikio įvertinimą arba pranešimą, kad tokio įvertinimo atlikti neįmanoma.

Dividendai

Jeigu nuosavybės priemonių turėtojams (kaip nurodyta 32-ajame TAS „Finansinės priemonės. Atskleidimas ir pateikimas“) dividendai pripažįstami ir paskelbiami po finansinės būklės ataskaitos datos, Bendrovė neturi pripažinti šių dividendų kaip įsipareigojimų finansinės būklės ataskaitos dieną.

Jeigu dividendai pripažįstami ir paskelbiami po finansinės būklės ataskaitos datos, bet prieš tai, kai vadovybė įgaliota finansines ataskaitas paskelbti, tada dividendai finansinės būklės ataskaitos datą

nėra pripažįstami įsipareigojimu, nes pagal 37-ąjį TAS jie neatitinka dabartinio įsipareigojimo kriterijų. Tokie dividendai atskleidžiami aiškinamajame rašte, remiantis 1-uoju TAS „Finansinių ataskaitų pateikimas“.

2.5.2. FINANSINIŲ ATASKAITŲ PATVIRTINIMO DATA

Bendrovės vadovybė tvirtina finansines ataskaitas, kai jos yra pasirašomos įmonės vadovo ir vyriausiojo buhalterio arba kito asmens, galinčio tvarkyti įmonės buhalterinę apskaitą. Vadovybės pasirašymo data yra laikoma finansinių ataskaitų patvirtinimo data. Pabalansiniai įvykiai apima visus įvykius iki finansinių ataskaitų patvirtinimo dienos, net jeigu tie įvykiai įvyksta jau paskelbus pelną ar kitą finansinę informaciją. Bendrovė turi nurodyti datą, kada finansines ataskaitas patvirtino vadovybė. Vartotojams svarbu žinoti, kada vadovybė patvirtino finansines ataskaitas, nes po šios datos finansinės ataskaitos įvykių neatspindi.

Pagal LR akcinių bendrovių įstatymą Bendrovės akcininkai turi teisę arba patvirtinti finansines ataskaitas, arba nepatvirtinti jų ir reikalauti naujų finansinių ataskaitų parengimo. Bendrovė privalo nurodyti šį faktą finansinėse ataskaitose.

2.5.3. APSKAITINIŲ ĮVERTINIMŲ TIKSLINIMAS

Rengiant finansines ataskaitas pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, vadovybei reikia padaryti tam tikras prielaidas ir įvertinimus, kurie turi įtakos pateiktoms turto, įsipareigojimų, pajamų bei sąnaudų sumoms bei neapibrėžtumų atskleidimui. Apskaitinių įvertinimų pavyzdžiai yra: nusidėvėjimo ir amortizacijos normatyvai, perlaidos dėl turto vertės sumažėjimo, prielaidos dėl atidėjinių skaičiavimo ir pan.

Apskaitinių įvertinimų tikslinimas yra neatskiriama apskaitos proceso dalis. Naujas įvertinimas atliekamas remiantis naujausia turima informacija apie turto ir įsipareigojimų dabartinę būklę ir būsimą naudą. Naujas apskaitinis įvertinimas nedaro įtakos finansinių ataskaitų informacijos patikimumui, todėl apskaitoje taisyta ir finansinėse ataskaitose parodomas perspektyviniu būdu. Jei sudėtinga nustatyti, ar keitimą laikyti apskaitos politikos, ar apskaitinio įvertinimo keitimu, tai laikoma apskaitinio įvertinimo keitimu.

Apskaitinio įvertinimo keitimo poveikis (jeigu yra reikšmingas) turi būti parodomas:

- laikotarpio, kada buvo atliktas keitimas finansinėse ataskaitose, jei keitimas darė įtaką tik to laikotarpio finansinių ataskaitų duomenims;
- laikotarpio, kada buvo atliktas keitimas ir vėlesnių laikotarpių finansinėse ataskaitose, jei keitimas darys įtaką ir vėlesnių laikotarpių finansinių ataskaitų duomenims.

Apskaitinio įvertinimo keitimas gali daryti poveikį tik atskaitinio laikotarpio arba tiek atskaitinio, tiek vėlesnių laikotarpių finansinių ataskaitų duomenims. Abiem atvejais pakeitimo poveikis atskaitinio laikotarpio rezultatams yra pripažįstamas kaip to laikotarpio pajamos ar sąnaudos. Įtaka, jei ji yra, būsimiems laikotarpiams pripažįstama būsimais laikotarpiais.

Bendrovė apskaitinio įvertinimo keitimo poveikį įtraukia į tą pačią Pelną (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje buvo apskaitytas pirminis įvertinimas, nebent pasikeitimas atskaitiniu laikotarpiu įtakoja tik finansinės būklės ataskaitos straipsnius.

Jei per ataskaitinį laikotarpį keičiami apskaitiniai įvertinimai, turintys reikšmingą įtaką finansinėms ataskaitoms, to laikotarpio finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte turi būti nurodytos pakeitimų priežastys bei jų įtaka finansinių ataskaitų straipsniams.

2.5.4. APSKAITOS POLITIKOS KEITIMAS

Remiantis 8 TAS 14 straipsniu, Bendrovė keičia apskaitos politiką tik tuo atveju, jeigu keitimas:

- Yra reikalaujamas standarto ar aiškinimo; arba
- leidžia paruošti finansines ataskaitas, teikiančias labiau patikimą ir aktualesnę informaciją apie sandorių, kitų įvykių ar sąlygų poveikį Bendrovės finansinei būklei, finansiniams veiklos rezultatams ar pinigų srautams.

Pagal TFAS savanoriškas, t.y. keitimas Bendrovės iniciatyva, o ne dėl pasikeitusių TFAS reikalavimų, ar naujai įsigaliojusių TFAS, taikomų apskaitos principų keitimas yra galimas tik tuo atveju, jeigu dėl tokio pakeitimo Bendrovė galės parengti labiau patikimą ir aktualesnę finansinę informaciją.

Žemiau pateikiami kriterijai, į kuriuos Bendrovės vadovybė atsižvelgia nusprendžiant, ar siūlomas apskaitos politikos pakeitimas yra labiau tinkamas nei šiuo metu naudojama Bendrovės apskaitos politika:

- Ar siūlomi apskaitos politikos pakeitimai yra pateikti bei priimtini pagal TFAS aiškinimus ir pakeitimus bei kitą apskaitą reglamentuojančią teisinę bazę.
- Ar siūlomi apskaitos politikos pakeitimai yra plačiai pripažinti ir taikomi praktikoje;
- Ar atlikus siūlomus apskaitos politikos pakeitimus informacija, pateikiama finansinių ataskaitų vartotojams, bus naudingesnė vertinant praeities, dabarties ir ateities įvykius. Šiuo atveju svarbu įvertinti operacijų ir įvykių, kurie yra apskaitos politikos pokyčių objektas, turinį ir tai, ar apskaitos politikos pakeitimai daro įtaką teisingam finansinės informacijos pateikimui, atsižvelgiant į ekonominius faktus, verslo tikslus ir ilgalaikius vadovybės planus.

Jeigu siekiama pakeisti apskaitos politikos dalis atitinka visus aukščiau išvardintus kriterijus, – toks apskaitos politikos pakeitimas laikomas atitinkantis TFAS reikalavimus savanoriškam apskaitos politikos keitimui.

Reikalavimų, susijusių su savanorišku apskaitos politikos keitimu pagal TFAS, įgyvendinimas reikalauja reikšmingų Bendrovės vadovybės įvertinimų nustatant, ar naujasis apskaitos principas pateikia tinkamesnę ir labiau aktualią finansinę informaciją, todėl prieš galutinai patvirtinant bet kokį apskaitos politikos pakeitimą Bendrovės vadovybė įvertinimą pasitikslina ir susiderina su Bendrovės auditoriumi.

Pagal pakeistą apskaitos politiką duomenys perskaičiuojami ir finansinėse ataskaitose parodomi retrospektyviniu būdu, išskyrus atvejus, kai neįmanoma nustatyti konkretaus apskaitos politikos keitimo poveikio vieno arba daugiau pateiktų ankstesniųjų laikotarpių finansinių ataskaitų lyginamajai informacijai. Tokiu atveju Bendrovė naują apskaitos politiką turi pritaikyti ankstesniųjų laikotarpių lyginamajai informacijai nuo anksčiausios įmanomos datos.

Taikant retrospektyvinį būdą, apskaitos politikos pakeitimas parodomas taip, lyg naujoji apskaitos politika būtų visą laiką taikyta ūkinėms operacijoms ir įvykiams nuo pat jų atsiradimo:

- Koreguojamas ataskaitinio laikotarpio pradžios bei, jei apskaitos politika įtakoja ir ankstesnį nei praėjusį ataskaitinį laikotarpį, pateikiamo ankstesnio (palyginamojo) ataskaitinio laikotarpio pradžios nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutis;
- Perskaičiuojami ir pakoreguojami ataskaitinio ir palyginamojo ataskaitinių laikotarpių finansinių ataskaitų straipsniai ir aiškinamajame rašte pateikiama lyginamoji informacija.

Finansinės būklės ataskaitoje, be einamojo ir ankstesnio ataskaitinio laikotarpio pabaigos duomenų, parodomi ankstesniojo ataskaitinio laikotarpio pradžios duomenys (pateikiamos trys finansinės būklės ataskaitos: einamojo laikotarpio pabaigos, einamojo laikotarpio pradžios ir ankstesnio (palyginamojo) laikotarpio pradžios)).

Jei Bendrovė negali retrospektyviai taikyti naujos apskaitos politikos, nes neįmanoma nustatyti šios politikos taikymo poveikio visiems ankstesniesiems laikotarpiams, naujoji apskaitos politika yra taikoma perspektyviai. Šiuo atveju praėjusių finansinių metų duomenų finansinėse ataskaitose koreguoti nereikia. Pagal šį būdą nauja apskaitos politika taikoma nuo sprendimo ją taikyti priėmimo dienos. Poveikis, kurį daro toks apskaitos politikos pakeitimas, parodomas einamojo laikotarpio finansinėse ataskaitose ir aprašomas aiškinamajame rašte.

Visą informaciją, susijusią su apskaitos politikos keitimu, Bendrovė aprašo aiškinamajame rašte pagal 8-ojo TAS atskleidimų reikalavimus.

2.5.5. KLAIDŲ TAISYMAS

Ankstesnių ataskaitinių laikotarpių apskaitos klaidos finansinėse ataskaitose gali būti pastebėtos einamuoju ataskaitiniu laikotarpiu. Apskaitos klaidų gali atsirasti dėl neteisingų skaičiavimų, netikslaus apskaitos metodo taikymo, neteisingo ūkinės operacijos ar įvykio registravimo ar atskleidimo finansinėse ataskaitose, dėl apgaulės ar apsirikimo. Jei šios klaidos nėra reikšmingos, jos taisomos einamojo ataskaitinio laikotarpio ataskaitoje ir finansinėse ataskaitose. Ištaisytos klaidos rezultatas įtraukiamas į tą pačią finansinės būklės ir pelno (nuostolių) ataskaitos eilutę, kurioje ji ir buvo padaryta.

Be kokybinių svarstymų ir argumentų, Bendrovė laiko atskirą klaidą reikšminga, jei ji yra lygi ar didesnė 1.5 skyriuje aptartą reikšmingumo dydį. Klaida taip pat laikoma reikšminga, jei per ataskaitinį laikotarpį buvo nustatyta keletas klaidų ir jų bendra suma viršija minėtą dydį.

Reikšmingos klaidos taisomos retrospektyviai, koreguojant einamojo ataskaitinio laikotarpio finansinėse ataskaitose pateikiamą lyginamąją ankstesnio laikotarpio finansinę informaciją bei nepaskirstytojo pelno (nuostolių) likutį, buvusį kiekvieno ataskaitinio laikotarpio, iki kurio buvo padaryta klaida, pradžioje. Šie koregavimai įforminami surašant buhalterinę pažymą. Ataskaitinio laikotarpio finansinių ataskaitų bei lyginamoji ankstesnių laikotarpių informacija yra perskaičiuojama ir pateikiama tokia, kokia būtų, jeigu reikšminga klaida būtų buvusi ištaisyta tuo laikotarpiu, kada ji buvo padaryta. Jei klaidos poveikio vieno arba daugiau ankstesniųjų pateiktų laikotarpių lyginamajai informacijai nustatyti neįmanoma, Bendrovė taiso anksčiausio laikotarpio, kurio atžvilgiu retrospektyvų taisymą jau galima atlikti (tai gali būti ir dabartinis laikotarpis), turto, įsipareigojimų ir nuosavo kapitalo pradinius likučius.

Visą informaciją, susijusią su reikšmingu klaidų taisymu, Bendrovė aprašo aiškinamajame rašte pagal 8-ojo TAS atskleidimų reikalavimus.

2.5.6. UŽSIENIO VALIUTA

Turtas ir įsipareigojimai, išreikšti užsienio valiuta, finansinių ataskaitų datai yra perskaičiuojami į nacionalinę valiutą, taikant atitinkamo laikotarpio pabaigoje galiojusį keitimo kursą pagal Lietuvos banko nustatytą tvarką. Valiutos perkainavimo skirtumai, susidarę vykdant ar apskaitant sandorius užsienio valiuta skirtingu keitimo kursu, negu jie buvo pirmą kartą užfiksuoti, yra įtraukiami į finansinės veiklos sąnaudas arba pajamas pelno (nuostolių) ataskaitoje už tą laikotarpį, kai šie skirtumai susidarė. Pelno (nuostolių) ataskaitoje finansinių pajamų (sąnaudų) straipsnyje yra fiksuojamas skirtumas tarp teigiamos ir neigiamos valiutų kursų įtakos. Sandoriai užsienio valiuta yra perskaičiuoti į nacionalinę valiutą, taikant sandorio metu galiojusį keitimo kursą pagal Lietuvos banko nustatytą tvarką.

2.5.7. SUSIJUSIŲ ŠALIŲ APIBRĖŽIMAS IR ATSKLEIDIMAS

Šalis yra susijusi, jeigu ji:

- a) Asmuo arba artimas to asmens šeimos narys yra susijęs su ataskaitas teikiančiu ūkio subjektu, jei tas asmuo:
 - 1) kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja ataskaitas teikiančią ūkio subjektą;
 - 2) turi reikšmingos įtakos ataskaitas teikiančiam ūkio subjektui; arba
 - 3) yra vienas iš ataskaitas teikiančio ūkio subjekto arba jį patronuojančios įmonės pagrindinių vadovaujančių darbuotojų.
- b) Ūkio subjektas yra susijęs su ataskaitas teikiančiu ūkio subjektu, jei taikoma bet kuri iš šių sąlygų:
 - 1) ūkio subjektas ir ataskaitas teikiantis ūkio subjektas priklauso tai pačiai grupei (tai reiškia, kad kiekviena patronuojanti įmonė, dukterinė įmonė ir bendra dukterinė įmonė yra susijusi su kitomis);
 - 2) vienas ūkio subjektas yra kito ūkio subjekto asocijuotoji įmonė arba bendra įmonė (arba grupės, kuriai priklauso kitas ūkio subjektas, asocijuotoji įmonė arba bendra įmonė);
 - 3) abu ūkio subjektai yra tos pačios trečiosios šalies bendros įmonės;
 - 4) vienas ūkio subjektas yra trečiosios šalies bendra įmonė, o kitas ūkio subjektas yra trečiosios šalies asocijuotoji įmonė;
 - 5) ūkio subjektą kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja a punkte nurodytas asmuo;
 - 6) a punkto 1) papunktyje nurodytas asmuo turi reikšmingos įtakos ūkio subjektui arba yra vienas iš ūkio subjekto (arba ūkio subjekto patronuojančios įmonės) pagrindinių vadovaujančių darbuotojų
 - 7) Ūkio subjektas arba bet kuris grupės, kuriai jis priklauso, narys teikia pagrindinių vadovaujančių darbuotojų paslaugas ataskaitas teikiančiam ūkio subjektui arba ataskaitas teikiančio ūkio subjekto patronuojančiajai įmonei.

Susijusių šalių sandoris – tai bet kokio pobūdžio sandoris / ūkinė operacija, tokia kaip, bet neapsiribojant: turto / išteklių pervedimas / pardavimas / pirkimas, paslaugų teikimas / gavimas arba įsipareigojimų prisiimimas / perleidimas tarp susijusių šalių, neatsižvelgiant į tai, ar nustatoma kokia nors kaina, ar ne. Į susijusių šalių sandorio apibrėžimą patenka ir tokie sandoriai, kurie nėra iš karto registruojami Bendrovės finansinės būklės ataskaitoje ar pelno (nuostolių) bei bendrųjų pajamų ataskaitose, pavyzdžiui: garantijos, laidavimai ir pan.

Artimi asmens šeimos nariai – šeimos nariai, galintys turėti įtakos asmeniui, ar asmuo turi jiems įtakos sandoriuose su ūkio subjektu. Jie gali būti:

- 1) asmens sutuoktinis, sugyventinis, partneris ir vaikai;
- 2) asmens sutuoktinio, sugyventinio, partnerio vaikai; ir
- 3) asmens arba jo sutuoktinio, sugyventinio, partnerio išlaikytiniai.

Kontrolė – yra galia valdyti ūkio subjekto finansinę ir veiklos politiką taip, kad būtų gaunama nauda iš to ūkio subjekto veiklos.

Bendra kontrolė – sutartimi įteisintas ekonominės veiklos kontrolės pasidalijimas.

Pagrindiniai vadovaujantys darbuotojai – tie asmenys, kurie turi valdžią ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai atsakingi už ūkio subjekto veiklos planavimą, vadovavimą šiai veiklai ir jos kontrolę, pvz., direktoriai (generalinis direktorius ir kiti).

Reikšminga įtaka – teisė dalyvauti priimant ūkio subjekto finansinės ir ekonominės veiklos politikos sprendimus, tačiau tai nėra šios politikos kontrolė. Reikšmingą įtaką gali garantuoti akcijų nuosavybė, įstatai arba sutartis.

Vertinant kiekvieną įmanomą susijusių šalių santykių atvejį, dėmesys turi būti sutelkiamas ne tik į teisinę formą, bet ir santykių esmę.

Kadangi Bendrovė yra kontroliuojama Valstybės institucijos, Bendrovei pagal TFAS taikomi specialūs (glaustesni) reikalavimai susijusių šalių sandorių ir skolų likučių, įskaitant įsipareigojimus, atskleidimams, kai susijusi šalis yra:

- a) valdžios institucija, kontroliuojanti Bendrovę; ir
- b) kitas ūkio subjektas, kuris yra susijusi šalis dėl to, kad ta pati valdžios institucija kontroliuoja arba bendrai kontroliuoja tiek Bendrovę, tiek kitą ūkio subjektą arba turi jiems reikšmingos įtakos.

Tokiu atveju, Bendrovė turi atskleisti tokią informaciją apie sandorius ir susijusius skolų likučius su Valstybės kontroliuojamoms įmonėmis:

- a) valdžios institucijos pavadinimą ir jos santykių su ataskaitas teikiančiu ūkio subjektu pobūdį (t. y. kontrolė, bendra kontrolė arba reikšminga įtaka);
- b) pakankamai išsamią informaciją, padedančią Bendrovėms finansinių ataskaitų vartotojams suprasti susijusių šalių sandorių poveikį jo finansinėms ataskaitoms:
 - kiekvieno savaimė reikšmingo sandorio pobūdį ir sumą; ir
 - kitų sandorių, kurie yra reikšmingi kaip visuma, bet ne kiekvienas atskirai, atveju – kokybinį arba kiekybinį jų turinį.

Jeigu tarp susijusių šalių buvo sandorių, ūkio subjektas turi nurodyti susijusių šalių santykių pobūdį, informaciją, kuri yra būtina, norint suprasti galimą šių santykių poveikį finansinėms ataskaitoms, sandorius ir skolų likučius. Būtina pateikti bent šią informaciją:

- a) sandorių sumas;
- b) skolų likučių sumą,
- c) skolų likučių sąlygas ir tai, ar jos patikimos, taip pat skolų padengimo pobūdį;
- d) bet kokių duotų ar gautų garantijų sudėtinės dalis;
- e) abejotinų skolų, susijusių su skolų likučių suma, atidėjinius;
- f) per ataskaitinį laikotarpį pripažintas sąnaudas, susijusias su blogomis ar abejotinomis susijusių šalių skolomis.

Panašaus pobūdžio straipsniai gali būti pateikiami juos sujungiant, išskyrus tuos atvejus, kai atskiras pateikimas būtinas dėl to, kad būtų galima suprasti susijusių šalių sandorių įtaką ūkio subjekto finansinėms ataskaitoms.

Informacija apie sandorius ir likučius su susijusiomis šalimis turi būti pateikiama informaciją grupuojant pagal toliau pateikiamus susijusių šalių tipus:

- a) patronuojančią įmonę;
- b) kitus ūkio subjektus, bendrai kontroliuojančius Bendrovę arba darančius joms reikšmingą įtaką;
- c) dukterines įmones;
- d) asocijuotąsias įmones;
- e) bendras įmones, kurių dalininke yra Bendrovė;
- f) Bendrovės vadovaujančius darbuotojus; ir
- g) kitas susijusias šalis.

Bendrovėje pagrindiniais vadovaujančiais darbuotojais laikomi aukščiausio lygio vadovai, kaip nustatyta AB „Kelių priežiūra“ darbuotojų atlygio politikoje ir kolegialios priežiūros valdymo organų nariai, bei komitetų nariai.

Finansinėse ataskaitose Bendrovė turi pateikti bendrą pagrindinių vadovaujančių darbuotojų kompensacijų sumą ir kompensacijas, priskiriamas kiekvienai šių kategorijų:

- a) trumpalaikes išmokas darbuotojams;
- b) išmokas, mokamas pasibaigus tarnybos laikui;
- c) kitas ilgalaikes išmokas;
- d) išeitines išmokas; ir
- e) mokėjimą akcijomis.

2.5.8. EFEKTYVI / FAKTINĖ PALŪKANŲ NORMA

Efektivos palūkanų normos metodas / Faktinių (apskaičiuotų) palūkanų metodas

Faktinių palūkanų metodas taikomas apskaičiuojant finansinio turto ar finansinių įsipareigojimų amortizuotą savikainą, taip pat atitinkamu laikotarpiu pelno (nuostolių) ataskaitoje paskirstant palūkanų pajamas ar sąnaudas.

Faktinių palūkanų norma

Tai norma, kurią taikant apskaičiuotos būsimos pinigų įplaukos ar išlaidos tikėtina finansinio turto ar įsipareigojimo galiojimo laikotarpiu tiksliai diskontuojamos iki finansinio turto ar įsipareigojimo bendrosios balansinės vertės, kuri rodo finansinio turto ar įsipareigojimo amortizuotą savikainą prieš koregavimą dėl bet kokių atidėjinių nuostoliams. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą, Bendrovė vertina tikėtinus pinigų srautus atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas (pvz., išankstinį mokėjimą, pratęsimą, pasirinkimo pirkti ir panašius pasirinkimo sandorius), bet neatsižvelgdama į tikėtinus kredito nuostolius. Skaičiuojant įtraukiami visi atlygiai ir kitos sumos, kuriuos sutarties šalys sumokėjo arba gavo viena iš kitos ir kurie yra neatskiriami faktinių palūkanų normos dalis, sandorių sąnaudos, taip pat visos kitos premijos arba nuolaidos. Skaičiuojant faktinių palūkanų normą daroma prielaida, kad pinigų srautus ir tikėtiną panašių finansinių priemonių grupės galiojimo laikotarpį galima patikimai įvertinti. Kai pinigų srautų arba finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) tikėtino galiojimo laikotarpio patikimai įvertinti neįmanoma, Bendrovė

naudoja sutartyje numatytus pinigų srautus per visą sutartyje numatytą finansinės priemonės (arba finansinių priemonių grupės) galiojimo laikotarpį.

Taikomas TFAS: 1 TAS

2.6. TARPINĖS FINANSINĖS ATASKAITOS

Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinys rengiamas ta pačia tvarka, kaip ir metinių finansinių ataskaitų rinkinys, išskyrus tuos atvejus, kai per tarpinį ataskaitinį laikotarpį buvo keičiama apskaitos politika. Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinyje informacija pateikiama nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki tarpinių finansinių ataskaitų datos. Įmonė rengia nesutrumpintas tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio ataskaitas.

Tarpinių finansinių ataskaitų rinkinyje pateikiama tokia informacija:

- 1) **finansinės būklės ataskaita** – tarpinio ataskaitinio laikotarpio paskutinės dienos ir lyginamoji praėjusių finansinių metų paskutinės dienos informacija;
- 2) **pelno (nuostolių) ir bendrųjų pajamų ataskaitos** – nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio datos ir lyginamoji praėjusių finansinių metų atitinkamo tarpinio ataskaitinio laikotarpio informacija;
- 3) **nuosavo kapitalo pokyčių ataskaitoje** – užpraeitų finansinių metų likučiai, pokyčiai per praėjusius finansinius metus, pokyčiai per tarpinį ataskaitinį laikotarpį ir likučiai tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio datos duomenimis;
- 4) **pinigų srautų ataskaitoje** – nuo ataskaitinių finansinių metų pradžios iki tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio datos ir lyginamoji praėjusių finansinių metų atitinkamo tarpinio ataskaitinio laikotarpio informacija;
- 5) **aiškinamasis raštas** rengiamas pagal 34-ojo TFAS „Tarpinė finansinė atskaitomybė“ reikalavimus. Aiškinajame rašte pateikiama tik reikšminga informacija, kuri padeda teisingai įvertinti įmonės tarpinio ataskaitinio laikotarpio finansinę būklę ir veiklos rezultatus ir kurios neatskleidimas gali turėti įtakos tarpinių finansinių ataskaitų rinkinio vartotojų priimamiems sprendimams. Aiškinamajame rašte nepateikiama apskaitos politika, jei ji nebuvo pakeista per tarpinį apskaitinį laikotarpį. Aiškinamajame rašte gali būti neteikiama ir kita nereikšminga informacija. Tarpinė finansinė ataskaita nėra apibūdinama kaip atitinkanti standartus, jeigu ji neatitinka visų tarptautinių finansinės atskaitomybės standartų reikalavimų.
- 6) **tarpinis pranešimas**

Tarpinių finansų ataskaitų formos yra tokios pačios kaip ir metinių finansinių ataskaitų formos.

Finansiniams metams tenkančių pajamų ar sąnaudų straipsniai, tokie kaip pajamos/sąnaudos už metinį žemės nuomos mokesčių, draudimo įmokų sąnaudos ir pan., išdėstomi vienodomis dalimis per mėnesius. Nereikšingos sumos, gali būti apskaitomos vieną kartą finansinių metų pabaigoje.

Pelno mokestis, jei suma yra reikšminga, apskaitomas finansinių metų pabaigos data, PVM mokestis pagal metines PVM deklaracijas apskaitoma deklaracijos pateikimo data. Atidėtieji mokesčiai jei reikšminga vertinami dažniau.

Ilgalaikis finansinis ir kitas turtas, ilgalaikiai įsipareigojimai yra peržiūrimi kiekvieno ketvirčio pabaigoje ir perkeliami į trumpalaikius, jei turto ar įsipareigojimo pabaigos terminas nėra ilgesnis nei 1 metai. Nereikšingos sumos gali būti neperžiūrimos ir neperkeliamos kiekvieną ketvirtį, tačiau tai turi būti atlikta finansinių metų pabaigoje.

3. APSKAITOS PRINCIPAI

3.1. TURTAS

3.1.1. ILGALAIKIS MATERIALUSIS IR NEMATERIALUSIS TURTAS

Bendrovėje įsigytas materialusis ir nematerialusis turtas priskiriamas ilgalaikiam, jeigu jis atitinka visus šiuos požymius:

- a) ketinama jį naudoti ilgiau nei vienerius metus;
- b) pagrįstai tikimasi gauti iš turto ekonominės naudos būsimaisiais laikotarpiais;
- c) galima patikimai nustatyti turto įsigijimo (pasigaminimo) savikainą;
- d) turto įsigijimo (pasigaminimo) savikaina yra ne mažesnė už nustatytą konkrečios ilgalaikio materialiojo turto grupės minimalią įsigijimo savikainą (aparta toliau);
- e) įmonei yra perduota visa rizika, susijusi su materialiuoju turtu.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto grupės minimali įsigijimo savikaina:

- nematerialus turtas – 200 eurų;
- pastatai ir statiniai – 1500 eurų;
- mašinos ir įranga – 500 eurų;
- transporto priemonės – 500 eurų;
- kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai – 300 eurų.

Esant poreikiui, Bendrovėje atskiroms turto grupėms gali būti nustatyti kitokie negu aukščiau nurodyti kapitalizavimo limitai. Ilgalaikio turto vienetai (tame tarpe ir įsigijami už mažesnę nei aukščiau nurodytą vertę) gali būti sujungiami į komplektą (pvz. kito materialiojo turto vienetai: baldų, ryšio priemonių ir kt.) ir pripažinimo kriterijai taikomi bendrai komplekto vertei.

Taip pat atskirais atvejais, specifinės atsarginės dalys, kurios bus naudojamos ilgiau negu vieną ataskaitinį laikotarpį, ir gali būti naudojamos tik su tam tikru nekilnojamuoju turtu, įranga ir įrengimais, ir tenkina ilgalaikio materialiojo turto pripažinimo kriterijus turi būti priskiriamos ilgalaikiam turtui ir atitinkamai nudėvimos (žr. 3.1.7.4. skyrių).

Taikomas TFAS: 16 TAS, 38 TAS

3.1.1.1. Ilgalaikis nematerialusis turtas

Finansinėse ataskaitose ilgalaikis nematerialusis turtas skirstomas pagal finansinės būklės ataskaitos straipsnyje ilgalaikis nematerialusis turtas nurodytas grupes, kurios yra šios:

- Programinė įranga;
- Kitas nematerialusis turtas.

Ilgalaikis nematerialusis turtas pirminio pripažinimo metu yra pripažįstamas įsigijimo verte. Po pradinio pripažinimo nematerialusis turtas yra apskaitomas įsigijimo verte, atėmus sukauptą amortizaciją ir sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius, jei tokių yra.

Plėtros metu atsiradęs nematerialusis turtas finansinėse ataskaitose yra pripažįstamas tada, ir tik tada, kai galima patikimai įrodyti:

- kad yra techninių galimybių užbaigti šį nematerialųjį turtą taip, kad jį būtų galima naudoti arba parduoti;
- kad Bendrovė ketina užbaigti šį nematerialųjį turtą ir jį naudoti arba parduoti;
- kad Bendrovė gali naudoti arba parduoti šį nematerialųjį turtą;
- kad šis nematerialusis turtas kurs tikėtiną būsimą ekonominę naudą. Be kitų dalykų, Bendrovė turi įrodyti, kad egzistuoja šio nematerialiojo turto rezultatų arba paties nematerialiojo turto rinka, arba, jeigu turtas bus naudojamas viduje, šio nematerialiojo turto naudingumą;
- kad Bendrovė turi tinkamų techninių, finansinių ir kitų išteklių, reikalingų plėtrai užbaigti ir nematerialiajam turtui naudoti arba parduoti;
- kad Bendrovė gali patikimai įvertinti su nematerialiuoju turtu susijusias išlaidas jo plėtros laikotarpiu.

Tais atvejais, kai turtas turi ir materialiojo, ir nematerialiojo turto požymių, nustatant, kuriam turtui jį priskirti, Bendrovė vertina, kuris požymis vyrauja. Jei nematerialusis turtas yra neatskiriama materialiojo turto dalis, tokiu atveju Bendrovė nematerialųjį turtą apskaito materialiojo turto sudėtyje. Jeigu nematerialusis turtas buvo sukurtas atskirai nuo materialaus turto ir gali būti naudojamas atskirai, toks nematerialusis turtas turi būti pripažįstamas ir apskaitomas atskirai nuo materialiojo turto.

Finansinės būklės ataskaitoje nematerialusis turtas pateikiamas likutine verte, kurią sudaro įsigijimo savikainos, sukauptos amortizacijos ir sukauptų vertės sumažėjimo sumų skirtumas.

Taikomas TFAS: 38 TAS

3.1.1.2. Ilgalaikis materialusis turtas (IMT)

Bendrovės finansinėse ataskaitose ilgalaikis materialusis turtas skirstomas pagal finansinės būklės ataskaitos straipsnyje ilgalaikis materialusis turtas nurodytas grupes, kurios yra šios:

- Žemė;
- Pastatai ir statiniai;
- Mašinos ir įranga;
- Transporto priemonės;
- Kiti įrenginiai, prietaisai ir įrankiai;
- Nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą.

Ilgalaikis materialusis turtas apskaitomas įsigijimo savikainos būdu, t.y. apskaitoje registruojamas įsigijimo (pasigaminimo) savikaina, o finansinėse ataskaitose parodomas įsigijimo savikaina, iš kurios atimtos sukaupto nusidėvėjimo ir ilgalaikio materialaus turto vertės sumažėjimo sumos.

Vadovaujantis 1 TFAS, ilgalaikis materialusis turtas, įsigytas iki 2017 m. sausio 1 d., yra vertinamas tikrąja verte, kurią nustatė nepriklausomi turto vertintojai 2017 m. sausio 1 d. ir ši tikroji vertė yra pasirinkta kaip menama savikaina.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.3. Ilgalaikio materialiojo turto skaidymas į komponentus

Jei atskirų ilgalaikio materialiojo turto dalių naudingo tarnavimo laikas reikšmingai skiriasi nuo turto, kuriam jos priklauso, naudingo tarnavimo laiko, ir šių dalių įsigijimo savikaina gali būti patikimai nustatyta ir ji nemažesnė už Bendrovės nusistatytą minimalią ilgalaikio materialiojo turto vertę, tokį turtą Bendrovė registruoja kaip atskirą ilgalaikio materialiojo turto vieneto komponentą ir nudėvi per jam priskirtą naudingo tarnavimo laiką.

Bendrovė IMT išskaido komponentais ir nustato atskirų komponentų nusidėvėjimo normatyvus. Priimant sprendimus dėl komponentų detalumo Bendrovė atsižvelgia į tokius kriterijus: 1) į komponentus išskaidomos dalys, kurių nusidėvėjimo laikotarpiai reikšmingai skiriasi nuo pagrindinio turto objekto ir komponentas užima reikšmingą dalį turto vertėje; 2) IMT skaidant į komponentus taikomas 25 proc. reikšmingumo procentas; 3) nustatant nusidėvėjimo laikotarpį, atsižvelgiama į turto dalių technines savybes bei istorinę patirtį dažnai keičiant tam tikro turto dalis bei skaidomo turto atskiro komponento vieneto vertę; 4) jeigu turto vienetai išskaidžius komponentais, kiekvieno komponento vertė sudaro mažiau kaip 25 proc. skaidomo turto vertės, toks turtas komponentais neskaidomas.

Atlikus esminio pagerinimo darbus (kaip jie yra reglamentuojami Bendrovės patvirtintose vidinėse tvarkose) tokiam anksčiau įvestam ir eksploataciją turtui, jei jie atitinka kapitalizavimo kriterijus, kartu yra įvertinama ir nurašoma likutinė pakeistų / suremontuotų turto komponentų vertė. Tokie esminio pagerinimo darbai registruojami apskaitoje kaip atskiras turto komponentas su jam nustatytu naudingo tarnavimo laikotarpiu. Be to, iš naujo įvertinamas likusio tokio turto naudingo tarnavimo laikotarpis.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.4. Nebaigta statyba

Nebaigtos statybos straipsnyje yra apskaitomas statomas ilgalaikis materialusis turtas. Tokio turto įsigijimo savikaina apima projektavimo, statybos darbus, montavimui perduotus įrengimus ir įrangą, skolinimosi išlaidas bei kitas tiesiogines išlaidas kaip aptarta TFAS.

Tiesiogiai priskirtinų išlaidų pavyzdžiai yra:

- išmokų darbuotojams išlaidos, tiesiogiai kylančios dėl nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų statybos (gamybos) arba įsigijimo;
- šio turto buvimo vietos paruošimo išlaidos;
- pirminės atgabenimo ir atitinkamos priežiūros išlaidos;
- instaliavimo ir surinkimo išlaidos;
- išlaidos, skirtos testavimui, ar turtas tinkamai veikia, atėmus grynąsias pajamas gautas iš bet kokio turto, atsiradusio ruošiant turto buvimo vietą ir parengiant jį naudoti, pardavimo (pvz., įrenginių testavimo bandinių); ir
- atlygis specialistams.

Išlaidų, nepriskiriamų nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų savikainai, pavyzdžiai:

- naujo padalinio atidarymo išlaidos;
- naujo produkto arba paslaugos pristatymo išlaidos (įskaitant reklamos ir prekybos skatinimo išlaidas);
- verslo pradžios naujoje vietoje arba su naujais klientais išlaidos (įskaitant darbuotojų apmokymo išlaidas); ir
- administracinės ir kitos bendrosios pridėtinės išlaidos.

Nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų įsigijimo išlaidų kapitalizavimas nutraukiamas tada, kai turtas yra toje vietoje ir tokios būklės, kokia būtina jo naudojimui vadovybės numatytu būdu. Todėl išlaidos, patiriamos naudojant arba perkeltiant į kitą vietą šį turtą, neištraukiamos iš jo balansinę vertę. Pavyzdžiui, į nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų balansinę vertę neištraukiamos šios išlaidos:

- išlaidos, patiriamos tada, kai turtas yra naudojamas ne visu pajėgumu;
- pirminiai eksploatacijos nuostoliai, patiriami tol, kol, pvz., išauga šio turto gaminamos produkcijos paklausa; ir
- išlaidos, susijusios su visos arba dalies ūkio subjekto veiklos perkėlimu arba reorganizavimu.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.5. Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą

Išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą yra apskaitomi ilgalaikio turto straipsnyje „Nebaigta statyba ir išankstiniai apmokėjimai už ilgalaikį materialųjį turtą“.

Taikomas TFAS: 16 TAS, 38 TAS

3.1.1.6. Laikiniai nenaudojamo turto apskaita

Ilgalaikiam materialiajam turtui taip pat priskiriamas laikinai nenaudojamas, užkonservuotas, gautas, bet dar nepradėtas naudoti ilgalaikis materialusis turtas.

Bendrovė laikinai nenaudojamą bei užkonservuotą ilgalaikį turtą finansinės būklės ataskaitoje pateikia tose pačiose ilgalaikio materialiojo turto grupėse, kur apskaitomas analogiškas naudojamas turtas, tačiau Bendrovė sudaro tokio turto sąrašą, kuris yra atnaujinamas kartą per metus, ataskaitinių metų pabaigoje. Bendrovė specifiškai įvertina, ar šiam turtui neturi būti apskaitytas vertės sumažėjimo nuostolis (nuvertėjimas). Nusidėvėjimo skaičiavimas nenaudojamam, gautam, bet nepradėtam naudoti bei užkonservuotam ilgalaikiam turtui finansinėje apskaitoje nėra sustabdomas.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.7. Ilgalaikio turto įsigijimo vertė (savikaina)

Pirktas ilgalaikis turtas

Bendrovė pirminio pripažinimo momentu ilgalaikį turtą apskaitoje registruoja įsigijimo (pasigaminimo) savikaina.

Perkant ilgalaikį materialųjį turtą, jo savikaina nustatoma prie pardavėjui sumokėtos ar mokėtinos už šį turto vieneta sumos pridėdant visas su turto parengimu dirbti ir naudoti tiesiogiai susijusias sąnaudas, tokias kaip:

- jo pirkimo kainą, įskaičiuojant muitus ir negrąžintinus pirkimo mokesčius, prieš tai atėmus prekybos nuolaidas ir kitas lengvatas.
- bet kokias išlaidas, tiesiogiai priskirtinas turto pristatymui į vietą ir parengimui veikti (pvz. inventorizavimo, teisinės registracijos ir pan.), būtinas, kad jį būtų galima naudoti Bendrovės vadovybės numatytu būdu.

Į ilgalaikio materialiojo turto įsigijimo savikainą taip pat įtraukiamos būsimos išmontavimo (tame tarpe vietos sutvarkymo) ir išvežimo išlaidos, jei šių išlaidų dydis yra reikšmingas ir Bendrovė turi įsipareigojimą turto išmontavimui ir išvežimui, kuris atitinka atidėjinių apibrėžimą pagal 37 TAS.

Jei ilgalaikis materialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per laikotarpį, ilgesnį nei 12 mėnesių, ir sutartyje palūkanos nėra nurodytos ar jų dydis reikšmingai skiriasi nuo efektyvios rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, taikant efektyvią rinkos palūkanų normą. Skirtumas pripažįstamas palūkanų sąnaudomis per visą išmokėjimo laikotarpį. Detalesnė diskontavimo apskaita ir efektyvios rinkos palūkanų normos parinkimas yra aprašytas apskaitos politikos 3.1.6. skyriuje.

Bendrovės nematerialiojo turto įsigijimo savikainai priskiriamos tiesioginės turto paruošimo numatomam naudojimui išlaidos (atlyginimai už teisinę paslaugas, programinė įranga, jos instaliavimo ir pan. išlaidos) ir kitos tiesioginės išlaidos, muitai, kiti negražintini mokesčiai. Jei nematerialusis turtas įsigijamas išsimokėtinai per laikotarpį, ilgesnį nei 12 mėnesių, ir sutartyje palūkanos nėra nurodytos ar jų dydis reikšmingai skiriasi nuo efektyvios rinkos palūkanų normos, įsigijimo savikaina apskaičiuojama diskontuojant visą mokėtiną sumą iki dabartinės vertės, kaip aptarta aukščiau.

Statomas ir montuojamas turtas

Bendrovėje pastatytas ar sumontuotas ilgalaikis materialusis turtas į eksploataciją įvedamas ilgalaikio turto įvedimo į eksploataciją aktu, o apskaitoje registruojamas pildant ilgalaikio turto kortelę.

Taip pat kaip ir pirktą ilgalaikio turto atveju, nebaigtos statybos sąskaitose yra apskaitomos išlaidos, patirtos turtą ruošiant naudojimui.

Naujo turto statybą atliekant rangos būdu, į statomo turto savikainą yra įtraukiamos visos rangovų pateiktuose atliktų darbų aktuose nurodytos sumos ir kitos išlaidos, kaip nurodyta 3.1.1.4 skyriuje.

Į ilgalaikio materialiojo turto savikainą įtraukiamos palūkanų ir kitos skolinimosi išlaidos (banko administravimo mokesčiai ir pan.) įvertintos kaip efektyvios palūkanų normos apskaičiavimo būdu suskaičiuotos skolinimosi išlaidos, jeigu jos yra tiesiogiai priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui. Bendrovė ilgo parengimo turtu traktuojama tokį turtą, kuris vystomas pagal projektą, kurio vertė ne mažesnė nei 100,000 eurų ir kurio parengimas naudojimui ar pardavimui trunka ne trumpiau kaip 12 mėnesių. Skolinimosi išlaidos, kurios priskiriamos ilgo parengimo turto įsigijimui, kapitalizuojamos kaip to turto savikainos dalis. Skolinimosi išlaidos pradedamos kapitalizuoti tada, kai patiriamos išlaidos ilgo parengimo turtui pasigaminti arba įsigyti (sumokamas avansas arba apmokami darbai pagal pasirašytą aktą apie atliktus darbus ir jų vertę) ir baigiamos kapitalizuoti, kai iš esmės baigta visa veikla, būtina ilgo parengimo turtui parengti numatomam naudojimui ar pardavimui (pasirašomas statinio pripažinimo tinkamu naudoti aktas). Nustatant kapitalizuoti tinkamą skolinimosi išlaidų sumą, išlaidoms, patirtoms įsigyjant ilgo parengimo turtą, taikoma kapitalizacijos norma.

Jei Bendrovė paprastai skolinasi lėšas ir naudoja jas ilgo parengimo turtui įsigyti, ji turi nustatyti kapitalizuoti tinkamą skolinimosi išlaidų sumą, taikydama kapitalizacijos normą išlaidoms, patirtoms įsigyjant tą turtą. Kapitalizacijos norma turi būti skolinimosi išlaidų, susijusių su įmonės skolomis, kurios tuo laikotarpiu lieka negražintos, svertinis vidurkis, išskyrus skolinimąsi, kuris buvo skirtas konkrečiai ilgo parengimo turtui įsigyti. Per laikotarpį įmonės kapitalizuotų skolinimosi išlaidų suma neturi viršyti per tą laikotarpį jos patirtų skolinimosi išlaidų sumos.

Kitos palūkanų ar skolinimo išlaidos nurašomos pelno (nuostolių) ataskaitoje į sąnaudas iš karto, kai patiriamos, neatsižvelgiant į tai, ar paskola tikslinė ar ne.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.8. Ilgalaikio materialiojo turto priežiūros, remonto, rekonstravimo darbai ir kitos vėlesnės išlaidos

Ilgalaikio materialiojo turto eksploatavimo (priežiūros) išlaidos priskiriamos to ataskaitinio laikotarpio, kuriuo buvo patirtos, sąnaudoms. Į ilgalaikio materialaus turto įsigijimo savikainą neįtraukiamos kasdienės šio ilgalaikio materialiojo turto priežiūros išlaidos. Šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis tada, kai jos patiriamos. Tokių išlaidų paskirtis apibūdinama kaip ilgalaikio materialiojo turto „remontų ir priežiūros sąnaudos“.

Nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų dalių keitimo išlaidos ir remontas/rekonstrukcija yra laikomos esminiu pagerinimu ir kapitalizuojamos tada, kai atitinka ilgalaikio turto pripažinimo kriterijus aptartus 3.1.1 skyriuje (ekonominės naudos, savikainos, naudojimo veikloje ilgiau nei vienerius metus), o pakeistos dalies likutinė vertė nurašoma į atsargas/sąnaudas.

Jeigu atliekama ilgalaikio materialiojo turto rekonstrukcija (esminis pagerinimas), rekonstrukcija / esminio pagerinimo darbai registruojami kaip atskiras ilgalaikio turto komponentas (žr. 3.1.1.3 syrių) ir nurašomas keičiamo turto komponento likutinė vertė pelno (nuostolių) ataskaitoje. Jeigu senosios turto dalies vertė negali būti tiksliai įvertinama, tai ją reikia išskaičiuoti atsižvelgiant į turto dalies naudotą laikotarpį bei naujosios turto dalies įsigijimo savikainą.

Jeigu ilgalaikio materialiojo turto tolesnio eksploatavimo būtina sąlyga yra reguliarių išsamių patikrinimų atlikimas, ieškant gedimų, nepriklausomai nuo to, ar keičiamos tam tikros tikrinamo turto dalys, jo išlaidos pridedamos prie nekilnojamojo turto, įrangos ir įrengimų straipsnio balansinės vertės kaip atskiras komponentas, jeigu yra tenkinami tokio turto pripažinimo kriterijai (žr. ilgalaikio turto pripažinimo kriterijus) ir tokio patikrinimo išlaidos yra reikšmingos. Bet kokios likusios ankstesniojo patikrinimo išlaidų likutinės vertės (atskiros nuo kitų komponentų) yra nurašomos į ataskaitinių metų veiklos sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Detalios instrukcijos dėl ilgalaikio materialiojo turto remonto apskaitinio traktavimo yra aprašytas tvarkoje.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.9. Nematerialiojo turto priežiūros ir kitos vėlesnės išlaidos

Nematerialiojo turto eksploatavimo (priežiūros) išlaidos priskiriamos ataskaitinio laikotarpio, kuriuo jos buvo patirtos, sąnaudoms.

Nematerialiojo turto atnaujinimo ar tobulinimo išlaidos, patirtos po įsigijimo ar sukūrimo, pripažįstamos sąnaudomis tuo ataskaitiniu laikotarpiu, kuriuo jos patiriamos, išskyrus programinės įrangos atnaujinimo, papildymo, patobulinimo ar naujesnės versijos diegimo išlaidas, kurios kapitalizuojamos didinant tos programinės įrangos įsigijimo vertę arba pajamuojant atskiru ilgalaikio nematerialiojo turto vienetu. Tokiu atveju iš naujo įvertinamas buvusios programinės įrangos likęs naudingo tarnavimo laikas ir likusiai likutinei vertei apskaitomas vertės sumažėjimas, jei yra reikalingas.

Taikomas TFAS: 38 TAS

3.1.1.10. Nemokamai gautas turtas

Nemokamai gauto ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įsigijimo vertė yra laikoma jo tikroji vertė šio turto įsigijimo / gavimo momentu. Tai gali būti turto rinkos (įsigijimo) vertė, kainų apklausos būdu, nepriklausomo sertifikuoto vertintojo nustatyta vertė ir pan.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.11. Ilgalaikio materialiojo turto įsigijimas mainais

Mainais gauto ilgalaikio materialiojo turto savikaina laikoma šio turto tikroji vertė, išskyrus tuos atvejus, kai:

- mainų sandoriui trūksta komercinio pagrindo arba;
- negalima patikimai įvertinti nei gaunamojo turto, nei atiduodamojo turto tikrosios vertės.

Bendrovė nustato, ar mainų sandoris turi komercinį pagrindą, apsvarstydama būsimų pinigų srautų pasikeitimo, tikėtino dėl šio sandorio, mastą. Mainų sandoris turi komercinį pagrindą, jeigu:

- a) gaunamojo turto pinigų srautų pobūdis (rizika, išsidėstymas laike ir suma) skiriasi nuo perduodamojo turto pinigų srautų pobūdžio; arba;
- b) Bendrovės tam tikros veiklos dalies vertė, veikiama mainų sandorio, pasikeičia; ir;
- c) a) arba b) skirtumas yra reikšmingas, palyginus jį su mainomo turto tikrąja verte.

Jeigu įsigyjamas turto vienetas arba perduodamas turtas negali būti įvertinamas tikrąja verte, įsigyjamo turto savikaina vertinama atiduodamojo turto balansine verte.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.12. Išsinuomoto ilgalaikio materialiojo turto apskaita

Iki 2019.01.01 pagal 17 TAS ir 4 TFAKK reikalavimus sutarties vykdymo pradžioje Bendrovė nustato, ar sutarties dalykas yra nuoma arba apima ją. Nusprendama, ar apskaitoje registruojamas lizingas (finansinė nuoma) ar veiklos nuoma, Bendrovė įvertina ne tik sutarties teisinę formą, bet ir sandorio ekonominę esmę. Nuoma klasifikuojama kaip finansinė nuoma, jeigu perduodama iš esmės visa su turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda. Vertinimas ar sutartis atitinka finansinės ar veiklos nuomos sąlygas atliekamas pasirašant sutartį.

Finansinė nuoma

Kriterijai, kuriuos taikant kartu arba atskirai, lemia, kad nuoma gali būti priskirta finansinei nuomai:

- iki nuomos laikotarpio pabaigos nuomininkui šia nuoma perleidžiama nuosavybės teisė;
- nuomininkas turi pasirinkimo teisę nusipirkti turtą už kainą, kuri, tikėtina, bus kur kas mažesnė už turto tikrąją vertę šios pasirinkimo teisės įsigaliojimo metu, o nuomos pradžioje pagrįstai žinoma, kad šia galimybe ir bus pasinaudota;
- nuomos laikotarpis apima didesnę turto ekonominio tarnavimo laiko dalį, net jeigu nuosavybės teisė neperduodama;

- nuomos pradžioje minimalių įmokų pagal nuomos sutartį dabartinė vertė bent apytiksliai prilygsta visai išnuomoto turto tikrajai vertei; - nuomojamas turtas yra tokio specializuoto pobūdžio, kad, neatlikus didesnių pakeitimų, nuomininkas gali juo naudotis.

Bendrovė apskaito finansinę nuomą kaip turtą bei įsipareigojimus finansinės būklės ataskaitoje, kurių vertės yra lygios nuomojamo turto tikrajai vertei finansinės nuomos pradžioje arba minimalių finansinės nuomos mokėjimų dabartinei vertei, jei pastaroji yra mažesnė. Skaičiuojant minimalių finansinės nuomos mokėjimų dabartinę vertę naudojama diskonto norma yra finansinės nuomos mokėjimų palūkanų norma, kai ją galima išskirti, kitu atveju naudojama Bendrovės bendra skolinimosi palūkanų norma. Tiesioginės pradinės išlaidos yra įtraukiamos į turto vertę. Šioms išlaidoms nepriskiriamos palūkanų išlaidos. Bendrovė, sprendama, kokias išlaidas įtraukti į turto vertę, remiasi nuosavybės teise turimo turto apskaitai taikomais principais.

Finansinės nuomos mokėjimai yra padalinami tarp palūkanų sąnaudų ir neapmokėtų įsipareigojimų mažinimo. Palūkanos nustatomos taip, kad jų procentas nuo neapmokėto finansinės nuomos įsipareigojimų likučio kiekvieno mokėjimo metu būtų pastovus per visą finansinės nuomos laikotarpį.

Finansinės nuomos būdu įsigyto turto apskaitai taikomos tokios pat taisyklės, kaip ir nuosavybės teise turimam turtui, t.y. nuomos būdu įsigytas turtas apskaitomas tose pačiose ilgalaikio materialiojo turto grupėse, jam taikomi tie patys nusidėvėjimo metodai ir normatyvai, tokia pati remonto išlaidų kapitalizavimo tvarka ir pan. Tačiau jei nuomos laikotarpio pabaigoje nuosavybės teisė pagal sutartį neperduodama Bendrovei, toks turtas nudėvimas per laikotarpį, ne ilgesnį nei nuomos laikotarpis.

Veiklos nuoma

Veiklos nuomos sutartys finansinės būklės ataskaitoje nepripažįstamos ir veiklos nuomos mokėjimai įtraukiami į sąnaudas Pelno (nuostolių) ataskaitoje kaupimo principu, kai sąnaudos yra patiriamos.

Nuo 2019.01.01 pagal 16 TFAS reikalavimus sudarydama sutartį Bendrovė turi įvertinti, ar sutartis yra nuomos sutartis arba apima nuomą. Sutartis yra nuomos sutartis arba apima nuomą, jeigu už atlygį ji suteikia teisę kontroliuoti nustatyto turto naudojimą tam tikrą laikotarpį.

Bendrovė kaip nuomininkas turi visus nuomos sandorius apskaityti finansinėse ataskaitose, išskyrus Bendrovės atveju:

- a) nuomą, skirtą naudingųjų iškasenų, naftos, gamtinių dujų ir panašių neatkuriamų išteklių paieškai ar naudojimui (t.y. smėlio ir žvyro kasybos plotų nuoma);
- c) paslaugų koncesijos susitarimus (jeigu tokių būtų).

Bendrovė gali pasinaudoti galimybe neapskaityti nuomos sandorių finansinėse ataskaitose tik šiais atvejais:

- a) jeigu nuoma yra trumpalaikė (12 mėn. ir trumpesnė) ir nuomos sutarties pabaigoje nėra numatyta galimybė tą turtą išpirkti – kiekvienos sutarties pagrindu;
- b) jeigu nuomojamas mažos vertės turtas (naujo turto atskiro vieneto vertė mažesnė nei 3,000 EUR) – turto grupės pagrindu.

Pasirinkimo sprendimas dėl trumpalaikės nuomos turi būti priimamas pagal nuomojamo turto, su kuriuo susijusi naudojimo teisė, grupę. Nuomojamo turto grupė yra panašaus pobūdžio ir naudojimo ūkio subjekto operacijose turto grupė. Pasirinkimo sprendimas dėl nuomos, kurios nuomojamo turto vertė yra maža, gali būti priimamas dėl kiekvienos konkrečios nuomos.

Trump laikės nuomos ir mažos vertės turto nuomos sutartys finansinės buklės ataskaitoje nepripažįstamos ir veiklos nuomos mokėjimai įtraukiami į sąnaudas Pelną (nuostolių) ataskaitoje kaupimo principu, kai sąnaudos yra patiriamos.

„Nuomininko“ apskaita

Tai atvejais, kai Bendrovė sudaro nuomos sutartis įprastinėmis rinkos sąlygomis, taikytini toliau aprašyti „Nuomininko“ apskaitos principai.

Pradžios datą nuomininkas pripažįsta naudojimo teise valdomą turtą ir nuomos įsipareigojimą.

Naudojimo teise valdomo turto pirminis vertinimas

Pradžios datą nuomininkas naudojimo teise valdomą turtą įvertina savikaina. Naudojimo teise valdomo turto savikainą sudaro:

- a) nuomos įsipareigojimo pirminio vertinimo suma;
- b) bet kokie nuomos mokesčiai pradžios datą arba iki jos, atėmus bet kokias gautas nuomos paskatas;
- c) bet kokios nuomininko patirtos pirminės tiesioginės išlaidos; ir
- d) išlaidų, kurias nuomininkas patirs išmontuodamas ir pašalindamas nuomojamą turtą, tvarkydamas jo buvimo vietą arba atkurdamas tokią nuomojamo turto būklę, kokios reikalaujama pagal nuomos sąlygas, įvertis, nebent tos išlaidos patiriamos atsargoms gaminti. Nuomininkas prisiima su šiomis išlaidomis susijusį įsipareigojimą pradžios datą arba pasinaudojęs nuomojamu turtu tam tikrą konkretų laikotarpį.

Nuomos įsipareigojimo pirminis vertinimas

Pradžios datą nuomininkas vertina nuomos įsipareigojimą tą datą nesumokėtų nuomos mokesčių dabartine verte. Nuomos mokesčiai turi būti diskontuojami naudojant nuomos sutartyje numatytą palūkanų normą, jei tą normą galima lengvai nustatyti. Jeigu tos normos negalima lengvai nustatyti nuomininkas turi naudoti nuomininko priskaitytiną skolinimosi palūkanų normą.

Pradžios datą nuomos mokesčiai, įtraukti į nuomos įsipareigojimo vertinimą, apima toliau nurodytus mokesčius už teisę naudoti nuomojamą turtą nuomos laikotarpiu, kurie nėra sumokami pradžios datą:

- a) fiksuotuosius mokesčius, atėmus bet kokias gautinas nuomos paskatas;
- b) kintamuosius nuomos mokesčius, kurie priklauso nuo indekso ar normos, iš pradžių įvertinamus naudojant indeksą ar normą pradžios datą;
- c) sumas, kurias nuomininkas turėtų mokėti pagal likvidacinės vertės garantijas;
- d) pasirinkimo pirkti sandorio vykdymo kainą, jei yra pagrįstai žinoma, kad nuomininkas ta pasirinkimo teise pasinaudos; ir
- e) baudas už nuomos nutraukimą, jeigu daroma prielaida, kad per nuomos laikotarpį nuomininkas pasinaudos pasirinkimo teise nutraukti nuomą.

Bendrovė nuomos laikotarpį nustato kaip neatšaukiamą nuomos laikotarpį, kuris apima:

- a) laikotarpius, kuriems taikoma pasirinkimo teisė pratęsti nuomą, jei yra pagrįstai žinoma, kad nuomininkas ta pasirinkimo teise pasinaudos; ir
- b) laikotarpius, kuriems taikoma pasirinkimo teisė nutraukti nuomą, jei yra pagrįstai žinoma, kad nuomininkas ta pasirinkimo teise nepasinaudos.

Nustatydamas, ar yra pagrįstai žinoma, kad nuomininkas pasinaudos pasirinkimo teise pratęsti nuomą arba nepasinaudos pasirinkimo teise nutraukti nuomą, Bendrovė turi atsižvelgti į visus svarbius faktus

ir aplinkybes, kurie sukuria ekonominę paskatą nuomininkui pasinaudoti pasirinkimo teise pratęsti nuomą arba nepasinaudoti pasirinkimo teise nutraukti nuomą.

Naudojimo teise valdomo turto vėlesnis vertinimas

Po pradžios datos nuomininkas naudojimo teise valdomą turtą turi vertinti taikydamas savikainos metodą. Taikydamas savikainos metodą, nuomininkas naudojimo teise valdomą turtą vertina savikaina:

- a) atėmus visą sukauptą nusidėvėjimą ir visus sukauptus vertės sumažėjimo nuostolius; ir
- b) pakoregavus dėl nuomos įsipareigojimo pakartotinio įvertinimo.

Apskaičiuodamas naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą, nuomininkas turi taikyti šioje apskaitos politikoje apibrėžtus nusidėvėjimo reikalavimus. Jeigu iki nuomos laikotarpio pabaigos nuomininkui perleidžiama nuomojamo turto nuosavybės teisė arba jeigu naudojimo teise valdomo turto kaina rodo, kad nuomininkas pasinaudos pasirinkimo pirkti teise, nuomininkas apskaičiuoja naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą nuo pradžios datos iki nuomojamo turto naudingo tarnavimo laiko pabaigos. Kitu atveju nuomininkas naudojimo teise valdomo turto nusidėvėjimą skaičiuoja nuo pradžios datos iki ankstesnės iš šių datų: naudojimo teise valdomo turto naudingo tarnavimo laiko pabaigos arba nuomos laikotarpio pabaigos.

Nuomos įsipareigojimo vėlesnis vertinimas

Po pradžios datos nuomininkas nuomos įsipareigojimą vertina:

- a) padidindamas balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į nuomos įsipareigojimo palūkanas;
- b) sumažindamas balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į sumokėtus nuomos mokesčius; ir
- c) pakartotinai vertindamas balansinę vertę, kad būtų atsižvelgta į bet kokį pakartotinį vertinimą ar nuomos pakeitimus, arba į peržiūrėtus mokesčius, prilygintus fiksuotiesiems nuomos mokesčiams.

Nuomos įsipareigojimo palūkanos kiekvienu laikotarpiu per nuomos laikotarpį yra suma, dėl kurios susidaro pastovi periodinė palūkanų norma likusiai nuomos įsipareigojimo sumai. Periodinė palūkanų norma yra diskonto norma, arba, jei taikoma, peržiūrėta diskonto norma.

Išskyrus atvejus, kai išlaidos yra įtrauktos į kito turto balansinę vertę taikant kitus taikytinus standartus, po pradžios datos nuomininkas pelnu arba nuostoliais pripažįsta:

- a) nuomos įsipareigojimo palūkanas; ir
- b) kintamuosius nuomos mokesčius, neįtrauktus į nuomos įsipareigojimo vertinimą laikotarpiu, kuriuo įvyksta įvykis ar atsiranda sąlyga, dėl kurių mokami šie mokesčiai.

Pakartotinis vertinimas ir nuomos sutarčių pakeitimai apskaitomi pagal 16 TFAS reikalavimus.

Nuomos tipo sutartys, pagal kurias Bendrovė nuomojasi turtą lengavtinėmis sąlygomis (nemokant nuomos mokesčio arba esant nereikšmingam nuomos mokesčiui ir ilgam ar neapibrėžtam laikotarpiui)

Bendrovė vykdydama veiklą sudaro sutartis, kurios pagal formą yra „nuomos sutartys“, tačiau pagal kuriose nuomos mokesčio nėra, jis yra nereikšmingas arba nuomos mokesčiai yra apibrėžtas kaip LR įstatymų tvarka apskaičiuotas ir mokamas žemės nuomos mokesčiai. Tokios sutartys dažnai sudaromos 99 metams ar neapibrėžtam laikotarpiui, paprastai nuomotojas yra Valstybės ar Savivaldybės institucija.

Jeigu nuomos mokesčio nėra arba jis yra prilyginamas žemės nuomos mokesčiui, t.y. faktiškai Bendrovė kompensuoja nuomonotojo patiriamas žemės nuomos sąnaudas, tokiai sutarčiai netaikoma „nuomininko“ apskaita, kadangi žemės nuomos mokesčiai savo esme priskiriami kintamų mokesčių kategorijai (kuriuos vienašališkai nustato ir gali keisti įgaliota LR institucija).

Pagal bendrą taisyklę, Bendrovė kiekvienos nuomos sutarties atveju vertina ar sutartis apima nuoma atsižvelgiant į aukščiau išdėstytus principus ir ar atsižvelgiant į sutarties esmę bei nuomos mokėjimo dydį (reikšmingumą), tokia nuoma turėtų būti traukiama į finansinės būklės ataskaitą.

Taikomas TFAS: 16 TAS, 17 TAS, 16 TFAS

3.1.1.13. Išnuomoto ilgalaikio materialiojo turto apskaita

Išnuomoto turto nuomos sutarčių apskaitos principai bus aprašyti Bendrovės apskaitos politikoje, kai Bendrovė turės reikšmingo nuomojamo turto.

Taikomas TFAS: 16 TAS, 17 TAS, 16 TFAS

3.1.1.14. Nusidėvėjimas (amortizacija)

Nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo pradžios ir pabaigos datos

Nusidėvėjimas (amortizacija) pradedamas skaičiuoti kai šis turtas yra parengtas naudojimui, nepriklausimai nuo faktinio naudojimo pradžios. Ilgalaikio turto perdavimas naudoti yra įforminamas ilgalaikio turto įvedimo į eksploataciją aktu. Tai gali būti data, kai turtas perkamas (nuosavybės perėjimo Bendrovei data arba, nuomos atveju, turto perdavimo Bendrovei data) arba perkeliamas iš nebaigtos statybos sąskaitos. Jei faktinio naudojimo pradžios data nesutampa su perdavimo ir priėmimo akto data, nusidėvėjimo skaičiavimo pradžia turi būti pagrindžiama kitais dokumentais, nurodančiais to turto faktiško parengimo naudoti kaip numatyta vadovybės datą.

Nusidėvėjimas (amortizacija) nebeskaičiuojamas nuo kito mėnesio, kai ilgalaikis turtas nurašomas ar parduodamas. Nenaudojamam ilgalaikiam turtui nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimas yra nenutraukimas, išskyrus tuos atvejus, kai turtas atitinka kriterijus ir yra klasifikuojamas kaip laikomas parduoti.

Turto likvidacinė vertė

Ilgalaikio materialiojo turto likvidacinė vertė, kurią Bendrovė šiuo metu galėtų gauti iš turto perleidimo atėmus įvertintas perleidimo sąnaudas, jeigu turtas būtų savo naudingo tarnavimo laikotarpio pabaigoje ir numatytos būklės.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto likvidacinė vertė lygi sumai, kuria pasibaigus naudingo tarnavimo laikui tikimasi gauti už turtą, įvertinus būsimas likvidavimo ar perleidimo išlaidas.

Bendrovė kiekvienais metais peržiūri ilgalaikio turto likvidacinę vertę. Jei naujai įvertinta ilgalaikio turto likvidacinė vertė viršija to turto likutinę vertę, tolesnis nusidėvėjimo skaičiavimas tokiam turtui yra sustabdomas, tačiau ankstesniais laikotarpiais priskaičiuotas nusidėvėjimas neatstatomas.

Nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodas

Ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojamas taikant tiesiogiai proporcingą (tiesinį) nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodą per naudingą turto tarnavimo laiką. Per laikotarpį priskaičiuota nusidėvėjimo (amortizacijos) suma yra apskaitoma pelno (nuostolių) ataskaitos pardavimo savikainos ir veiklos sąnaudų straipsnyje, išskyrus dalį, kuri įtraukiama į neparduotos/nepanaudotos pagamintos produkcijos savikainą, apskaitomos atsargų straipsnyje finansinės būklės ataskaitoje.

Jei atlikus ilgalaikio materialiojo turto remontą ar esminį turto pagerinimą turto naudingo tarnavimo laikotarpis pasikeičia, šio turto likutinė vertė, pradedant nuo laikotarpio, kurį buvo patikslintas turto naudingo tarnavimo laikas, turi būti nudėvėta per iš naujo nustatytą likusį naudingo tarnavimo laiką.

Jei turtui buvo apskaitytas vertės sumažėjimas, tokiu atveju finansinėse ataskaitose nusidėvėjimas (amortizacija) skaičiuojama taip, kad šio turto likutinė vertė po vertės sumažėjimo apskaitymo tolygiai pasiskirstytų per likusį naudingo tarnavimo laiką.

Naudingas tarnavimo laikas

Bendrovės ilgalaikio materialiojo turto bei nematerialiojo turto naudingo tarnavimo laikas yra nustatomas atskirai kiekvienam turto vienetui (komponentui), įvertinant būsimą ekonominę naudą, atsižvelgiant į planuojamą naudojimo Bendrovės veikloje laikotarpį, naudojimo intensyvumą, turto naudojimo aplinką, naudingųjų turto savybių kitimą per visą jo naudingo tarnavimo laiką, technologijų bei ekonominę pažangą, morališkai sendinančią turtą, teisinius ir kitokius veiksnius, ribojančius ilgalaikio materialaus turto naudingo tarnavimo laiką.

Naudingas tarnavimo laikotarpis yra kiekvienais metais peržiūrimas užtikrinant, kad nusidėvėjimo terminas atitinka numatomą ilgalaikio materialaus turto naudingo tarnavimo laikotarpį. Įvertinimo pakeitimo įtaka, jei tokia yra, pripažįstama perspektyviai.

Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto įvertinti naudingo tarnavimo laikotarpiai pagal turto grupes yra tokie:

	Naudingo tarnavimo laikotarpiai (nusidėvėjimo normatyvai) metais
Ilgalaikis materialusis turtas	
1) Žemė;	
2) Pastatai;	15 – 80 m.
3) Statiniai ir įrenginiai	5 – 80 m.
4) Mašinos ir įrengimai;	3 – 20 m.
5) Transporto priemonės;	4 – 10 m.
6) Kitas materialusis turtas;	3 – 10 m.
7) Nebaigta statyba	

Ilgalaikis nematerialus turtas* 3 – 8 m.

* patentai ir licencijos amortizuojamos per galiojimo laikotarpį.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.1.15. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto vertės sumažėjimas

Kiekvienų metinių finansinių ataskaitų sudarymo datą Bendrovė peržiūri ilgalaikį materialųjį ir nematerialųjį turtą, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė gali būti sumažėjusi. Jei tokių požymių yra, Bendrovė įvertina šio turto atsiperkamąją vertę tam, kad būtų galima įvertinti ilgalaikio turto vertės sumažėjimą (jei toks yra).

Atsiperkamoji vertė yra didesnė iš tikrosios vertės, atėmus pardavimo sąnaudas, ir naudojimo vertės. Įvertinant naudojimo vertę, numatomi būsimieji pinigų srautai yra diskontuojami iki dabartinės vertės, naudojant diskonto normą, įvertintą pagal dabartines rinkos sąlygas, egzistuojančią pinigų laiko vertę bei su turtu susijusią riziką, į kurią nebuvo atsižvelgta įvertinant būsimuosius pinigų srautus.

Jei turto (ar pinigų kuriančio vieneto) įvertinta atsiperkamoji vertė yra mažesnė nei šio turto apskaitinė vertė, apskaitinė turto vertė sumažinama iki atsiperkamosios šio turto (ar pinigų kuriančio vieneto) vertės. Nuostoliai dėl vertės sumažėjimo pripažįstami iš karto pelno (nuostolių) straipsnyje, nebent šis turtas anksčiau buvo perkainotas. Tuo atveju, nuostoliai dėl vertės sumažėjimo yra apskaitomi kaip perkainojimo rezervo sumažėjimas. Jeigu tokių nuostolių yra daugiau nei atitinkamo turto perkainojimo rezervas, skirtumas yra apskaitomas kaip nuostolis pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Jei po nuostolių dėl vertės sumažėjimo pripažinimo turto vertė vėliau padidėja, apskaitinė turto (pinigų kuriančio vieneto) vertė padidinama iki naujai paskaičiuotos turto atsiperkamosios vertės, bet taip, kad padidėjimas neviršytų apskaitinės šio turto (pinigų kuriančio vieneto) vertės, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais metais nebūtų buvę pripažinti, nebent turtas yra apskaitomas perkainota verte. Perkainota verte apskaitomo turto vertės sumažėjimo nuostolių apskaitymas turi atitikti perkainojimo apskaitos reikalavimus nurodytus aukščiau.

Taikomas TFAS: 16 TAS, 36 TAS

3.1.1.16. Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto nurašymas ar pardavimas

Ilgalaikis materialusis ir nematerialusis turtas nurašomas jį pardavus arba vadovybei priėmus sprendimą nurašyti nebenaudojamą nerealizuojamą turtą. Turto vienetą nurašant iš finansinės būklės ataskaitos eliminuojama nurašomo turto įsigijimo savikaina (perkainota vertė) ir bet koks sukauptas nusidėvėjimas (amortizacija) ir vertės sumažėjimas, o nuostoliai iš nurašymo pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje. Turto pardavimo rezultatas apskaičiuojamas kaip skirtumas tarp turto likutinės vertės pardavimo dienai ir pardavimo kainos ir yra apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitoje grynąja verte.

Jei nurašius ilgalaikį materialųjį turtą Bendrovei lieka naudingų antrinių žaliavų (atsargų), tokios naudingos atsargos yra užpajamuojamos atsargų sąskaitoje tų atsargų tikrąja verte. Užpajamuotų atsargų verte mažinamos turto nurašymo sąnaudos.

Ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto nurašymas apskaitoje įforminamas ilgalaikio turto likvidavimo aktu arba nurašymo aktu.

Ilgalaikio materialaus ir nematerialaus turto nurašymo ar pardavimo apskaita detaliau yra reglamentuojama Bendrovės vidinėse tvarkose.

Taikomas TFAS: 16 TAS

3.1.2. INVESTICINIS TURTA

Investicinio turto (nekilnojamojo turto (žemės arba pastatų)), valdomo siekiant uždirbti pajamų iš nuomos arba turto vertės padidėjimo), apskaitos principai bus aprašyti Bendrovės apskaitos politikoje, kai Bendrovė turės reikšmingo investicinio turto.

Taikomas TFAS: 40 TAS

3.1.3. ILGALAIKIS TURTA, SKIRTAS PARDUOTI

Ilgalaikis turtas klasifikuojamas kaip skirtas pardavimui tuomet, jeigu jo apskaitinė vertė bus atgauta jį pardavus ir kai turto pardavimas yra labai tikėtinas.

Ilgalaikis turtas, kurį Bendrovė iš pradžių naudoja savoms reikmėms, tačiau vėliau nusprendžia parduoti, yra perkeliamas į atskirą ilgalaikio turto, skirto parduoti, sąskaitą, jeigu toks turtas atitinka turto, skirto parduoti reikalavimus.

Klasifikavimo į skirtą parduoti turtą kriterijai laikomi įgyvendintais tik tada, kai labai tikėtina, kad pardavimas įvyks, o turtas ar perleidžiamo turto grupė gali būti nedelsiant parduota esamos būklės. Pardavimui įvykdyti reikalingi veiksmai turėtų parodyti, kad nėra tikėtina, jog pardavimas gali būti nutrauktas. Vadovybė turi būti priėmusi sprendimą parduoti ir pardavimas turi būti tikėtinas per vienerius metus nuo perkėlimo į ilgalaikį turtą, skirta parduoti, datos.

Įvykiai ir aplinkybės gali pratęsti pardavimo įvykdymo laikotarpį virš vienerių metų. Laikotarpio, reikalaujamo pardavimui įvykdyti, pratęsimas neatleidžia turto nuo klasifikavimo kaip laikomo pardavimui, jeigu pardavimo uždelsimą lėmė įvykiai ir aplinkybės, nepriklausantys nuo Bendrovės kontrolės, ir yra pakankamai akivaizdu, kad Bendrovė lieka įsipareigojus įgyvendinti savo turto pardavimo planą.

Pardavimui skirtas turtas yra apskaitomas žemesne iš apskaitinės vertės ir tikrosios vertės, sumažintos numatomomis pardavimo išlaidomis. Tokiam turtui nusidėvėjimas (amortizacija) nebeskaičiuojamas nuo perkėlimo į ilgalaikį turtą, skirtą parduoti, datos.

Jeį paaiškėja, kad ilgalaikio turto, laikomo pardavimui, tikroji vertė, atėmus pardavimo sąnaudas, yra mažesnė nei tokio turto balansinė vertė, Bendrovė sumažina turto vertę, pripažindama ilgalaikio turto, laikomo pardavimui, vertės sumažėjimo nuostolį.

Jeį paaiškėja, kad vertė yra didesnė, Bendrovė pripažįsta pelną, tačiau tik tuo atveju, jei šiam turtui anksčiau buvo apskaitytas vertės sumažėjimo nuostolis ir tik ta dalimi, kuria anksčiau buvo apskaitytas vertės sumažėjimo nuostolis.

Jeį turtas nebeatitinka kriterijų, taikomų ilgalaikiam turtui, laikomam parduoti, toks turtas turi būti iškeltas iš turto, skirto parduoti. Bendrovė tokį turtą turi įvertinti žemesniąja iš:

- a) Apskaitinės vertės iki turto perklasifikavimo į turtą, skirtą parduoti, pakoregavus nusidėvėjimu (amortizacija) ar pervertinimu, kurio būtų reikėję, jei turtas nebūtų klasifikuotas, kaip laikomas pardavimui.
- b) Atsiperkamosios vertės sprendimo nebeparduoti datai.

Ilgalaikis turtas, skirtas parduoti, pateikiamas atskira eilute Bendrovės finansinės būklės ataskaitoje (nepriskiriamas nei prie ilgalaikio, nei prie trumpalaikio turto), o finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte pateikiamas tokio turto aprašymas, faktai ar aplinkybės, susijusios su turto pardavimu arba tikėtiniu perleidimu bei pripažintų pelno ar nuostolių, gautų pervertinus ilgalaikį turtą, skirtą parduoti, aprašymas. Jei keitėsi turto pardavimo planai ir turtas, skirtas pardavimui, buvo perklasifikuotas, aiškinamajame rašte Bendrovė atskleidžia faktus ir aplinkybes, lėmusius tokį sprendimą, o taip pat ir įtaką ataskaitinio bei praėjusių laikotarpių rezultatams.

Taikomas TFAS: 5 TFAS

3.1.4. ATIDĖTASIS PELNO MOKESTIS

Atidėtasias pelno mokestis apskaitomas balansinių įsipareigojimų metodu. Atidėtųjų mokesčių turtas ir įsipareigojimai yra pripažįstami būsimų mokesčių tikslais, pažymint skirtumus tarp turimo turto ir įsipareigojimų apskaitinės vertės finansinėse ataskaitose ir jų atitinkamos mokestinės bazės.

Atidėtojo mokesčio turtas – tai suma, kuria Bendrovė ateityje galės mažinti savo būsimą ataskaitinio laikotarpio pelno mokestį. Ji susidaro dėl:

- laikinųjų skirtumų tarp turto ir įsipareigojimų balansinės vertės bei jų vertės mokesčio apskaičiavimo tikslais (mokesčio bazės), kai šie skirtumai ateityje mažins apmokestinamąjį pelną. Laikinieji skirtumai susidaro dėl skirtingų principų taikymo mokestinėje ir finansinėje apskaitoje.
- nepanaudotų mokestinių nuostolių, kuriais Bendrovė galės pasinaudoti ateityje.

Bendrovėje atidėtojo mokesčio turto skaičiavimo bazę paprastai sudaro šie straipsniai:

- Ilgalaikio turto vertės sumažėjimas;
- Ilgalaikio turto perkainojimas (vertės sumažėjimas);
- Atsargų vertės sumažėjimas;
- Gautinų sumų vertės sumažėjimas;
- Ilgalaikės išmokos darbuotojams;
- Atostoginių kaupiniai;
- Kitos sukauptos sąnaudos;
- Nepanaudoti mokestiniai nuostoliai, pelno mokesčio lengvatos, kuriais Bendrovė galės pasinaudoti ateityje;
- Kiti skirtumai esantys finansinėje apskaitoje;
- Kiti skirtumai esantys mokestinėje apskaitoje;
- Kita

Atidėtojo mokesčio įsipareigojimas – tai suma, kuri ateityje didins Bendrovės pelno mokestį. Ji susidaro dėl laikinųjų skirtumų tarp turto ir įsipareigojimų balansinės vertės bei jų mokesčio bazės, kai šie skirtumai ateityje didins apmokestinamąjį pelną. Laikinieji skirtumai susidaro dėl skirtingų principų taikymo mokestinėje ir finansinėje apskaitoje.

Bendrovės atidėtojo mokesčio įsipareigojimą paprastai sudaro šie straipsniai:

- Ilgalaikio turto perkainojimas (vertės padidėjimas);
- Ilgalaikio turto nusidėvėjimo normų skirtumai;
- Tam tikros mokesčių lengvatos įsigyjant ilgalaikį materialųjį turtą;
- Palūkanų kapitalizavimo įtaka;

- Kiti skirtumai esantys finansinėje apskaitoje;
- Kiti skirtumai esantys mokestinėje apskaitoje;
- Kita

Atidėtųjų mokesčių įsipareigojimai yra pripažįstami visiems laikiniems skirtumams, kurie vėliau didins apmokestinamąjį pelną, o atidėtųjų mokesčių turtas pripažįstamas tik ta dalimi, kuri tikėtinai ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Toks turtas ir įsipareigojimai yra nepripažįstami, jei jis atsiranda turtą ir įsipareigojimus pirmą kartą pripažinus sandoryje, kuris:

- a) nėra verslo jungimas; ir
- b) sandorio metu nedaro įtakos nei apskaitos, nei apmokestinamajam pelnui (mokesčių nuostoliui).

Atidėtojo pelno mokesčio turtas yra peržiūrinamas finansinių ataskaitų sudarymo datai ir yra sumažinamas, jei nėra tikėtina, kad Bendrovė ateityje turės pakankamai apmokestinamojo pelno šiam turtui realizuoti, iki sumos, kuri tikėtinai ateityje sumažins apmokestinamąjį pelną. Atidėtojo pelno mokesčio turto vertės sumažėjimas apskaitomas tame pačiame finansinių ataskaitų straipsnyje, kaip ir atidėtojo pelno mokesčio turtas.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai yra įvertinami naudojant mokesčio tarifą, remiantis galiojančiais arba iš esmės finansinių ataskaitų rengimo datą jau patvirtintais būsimais pelno mokesčio tarifais, kuriais laikinus skirtumus numatoma padengti arba apmokėti.

Atidėtojo pelno mokesčio turtas ir įsipareigojimai užskaitomi tarpusavyje, kai jie yra susiję su pelno mokesčiais, nustatytais tos pačios mokesčių institucijos ir kuomet egzistuoja pagal įstatymą įgyvendinama teisė užskaityti ataskaitinio laikotarpio mokesčių turtą su ataskaitinio laikotarpio mokesčių įsipareigojimu.

Atidėtasis mokestis yra nediskontuojamas ir finansinės būklės ataskaitoje pateikiamas atskirai prie ilgalaikio turto ir (ar) ilgalaikių įsipareigojimų. Atidėtojo mokesčio einamųjų metų dalis nėra išskiriama.

Atidėtojo mokesčio pokytis apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitos pelno mokesčio sąnaudų eilutėje, išskyrus tuos atvejus, kai atidėtasis mokestis yra susijęs su operacijomis, apskaitytomis kitose bendrosiose pajamose arba tiesiai nuosavame kapitale. Tokiu atveju atidėtasis mokestis taip pat apskaitomas kitose bendrosiose pajamose arba tiesiogiai nuosavame kapitale.

Taikomas TFAS: 12 TAS

3.1.5. KITAS ILGALAIKIS TURTAS

Bendrovė turi įsipareigojimą rekultivuoti karjerą smėlio ir žvyro kasybos vietose pagal pasirašytas žemės nuomos ir panaudos sutartis. Remiantis parengtu rekultivacijos planu Bendrovė įvertina bendrą rekultivacijos išlaidų sumą, kitus parametrus ir finansinėse ataskaitose pripažįsta atidėjinį rekultivacijai (žr. 3.5.6.) ir susijusį ilgalaikį turtą, apskaitytą kito ilgalaikio turto straipsnyje.

Su atidėjiniu rekultivacijai susijusio ilgalaikio turto nusidėvėjimas yra įtraukiamas į pagrindinės veiklos savikainą naudojant tiesinį metodą, per numatomą kasybos vietos naudojimo terminą.

Vėlesniais laikotarpiais apskaitinė rekultivacijos atdėjinio turto vertė gali kisti priklausomai nuo susijusių parametrų ir prielaidų pokyčių, kaip plačiau aprašyta 3.2.6 skyriuje.

3.1.6. FINANSINIS TURTAS

3.1.6.1. Apskaitos principai taikytini iki 2018.01.01. (pagal 39 TAS)

Finansinio turto klasifikavimas ir pirminis priskyrimas

Bendrovės finansinis turtas yra skirstomas į:

- finansinį turtą, vertinamą tikrąja verte (vertės pokytis apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitoje) – įsigyti investiciniai vienetai;
- galimą parduoti finansinį turtą;
- finansinį turtą, laikomą iki išpirkimo termino;
- suteiktas paskolas ir gautinas sumas – gautinos sumos iš pagrindinės ir kitos veiklos už paslaugas ir prekes;
- kitą finansinį turtą.

Finansinio turto priskyrimas yra nustatomas pirminio pripažinimo metu. Finansinis turtas priklausomai nuo to, kiek laiko Bendrovė yra numačiusi jį naudoti ar kada yra šio turto išpirkimo data (pvz. finansinis turtas, laikomas iki išpirkimo termino) yra skirstomas į ilgalaikį ir trumpalaikį.

Finansinio turto įsigijimai ir pardavimai apskaitoje atvaizduojami sandorio sudarymo dieną – dieną, kuomet įsipareigojama pirkti ar parduoti turtą. Pirminio pripažinimo metu finansinis turtas yra įvertinamas tikrąja verte, plius sandorio išlaidos, jeigu finansinis turtas nėra apskaitomas tikrąja verte per pelno (nuostolių) ataskaitą. Jei investicijos apskaitytos ne tikrąja verte, kurios pasikeitimas pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje, prie investicijų pridedamos tiesioginės išlaidos, susijusios su sandoriu.

Finansinio turto vėlesnis pripažinimas

Finansinio turto apskaita po pirminio pripažinimo priklauso nuo to, kuriai grupei finansinis turtas yra priskirtas.

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte (vertės pokytis apskaitomas per pelną (nuostolius))

Finansinis turtas, vertinamas tikrąja verte pelno (nuostolių) ataskaitoje - finansinis turtas, atitinkantis bent vieną iš žemiau nurodytų sąlygų:

- a) Jis yra laikomas prekybai. Finansinis turtas klasifikuojamas kaip laikomas prekybai, jeigu jis yra:
 - įsigijamas arba prisiimamas turint tikslą jį parduoti artimoje ateityje;
 - dalis bendrai valdomų finansinių priemonių portfelio ir yra įrodymų, kad ji neseniai buvo panaudota trumpalaikio pobūdžio pelnui gauti; arba
 - atsiradęs iš išvestinės finansinės priemonės (išskyrus išvestinę finansinę priemonę, kuri yra finansinės garantijos sutartis arba yra veiksminga apsidraudimo priemonė);
- b) Jis yra neapibrėžtas įsigyjančios įmonės atlygis pagal 3 TFAS verslo jungimai.
- c) Jis yra priskirtas vadovybės finansinio turto, vertinamam tikrąja verte per pelną (nuostolius), grupei finansinio turto pirminio pripažinimo metu.

Finansinis turtas priskirtas finansinio turto, vertinamo tikrąja verte, grupei iš pradžių finansinės būklės ataskaitoje pripažįstami tikrąja verte ir vėliau yra perkainojami tikrąja verte, vertės pokyčius

apskaitant pelno (nuostolių) ataskaitoje, išskyrus finansinius instrumentus kuriems taikoma apsidraudimo nuo pinigų srautų rizikos sandorių apskaita. Tikroji vertė yra nustatoma remiantis kotiruojamomis rinkos kainomis arba tikrosios vertės nustatymo metodais.

Paskolos ir gautinos sumos

Paskolos ir gautinos sumos yra neišvestinis finansinis turtas, kuriam nustatyti fiksuoti ar kitaip nustatomi mokėjimai ir kuris nekotiruojamas aktyviojoje rinkoje.

Pirminio pripažinimo metu suteiktas paskolas ir gautinas sumas Bendrovė įvertina savikaina, kuri turi atspindėti jų tikrąją vertę. Į pirminį suteiktų paskolų ir gautinų sumų įvertinimą yra įtraukiamos sandorio sudarymo išlaidos. Gautinos sumos, kurios turi būti Bendrovei sumokėtos per vienerius metus, yra trumpalaikis Bendrovės turtas.

Po pirminio pripažinimo toks finansinis turtas yra apskaitomas amortizuota savikaina, naudojant efektyvios palūkanų normos metodą (išskyrus trumpalaikes gautinas sumas, kurių palūkanų pajamų pripažinimas būtų nereikšmingas), atėmus bet kokią pripažintą vertės sumažėjimo nuostolį, kuris atspindi neatgautinas sumas. Pelnas arba nuostoliai pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje tada, kai toks turtas yra nurašomas, sumažėja jo vertė ar jis yra amortizuojamas.

Finansinio turto vertės sumažėjimas

Kiekvieną finansinių ataskaitų datą Bendrovė įvertina finansinį turta, kad nustatytų, ar yra kokių nors požymių, kad šio turto vertė sumažėjo. Finansinio turto vertė sumažėja tada, kai yra objektyvių požymių, tokių kaip vienas ar keli įvykiai, įvykę po finansinio turto pirminio pripažinimo, kurie turi įtakos įvertintiems finansinio turto busimiems pinigų srautams. Vertės sumažėjimo požymių pavyzdžiu gali būti požymiai, kai skolininkas ar grupė skolininkų susiduria su reikšmingais finansiniais sunkumais, nemoka ar vėluoja mokėti palūkanas ar pagrindinę skolos sumą; tikimybė, kad jie bankrutuos ar bus vykdoma kita finansinė reorganizacija; akivaizdūs faktoriai, tokie kaip įsiskolinimų pokyčiai ar verslo sąlygų pokyčiai, sutampantys su finansinių įsipareigojimų nevykdymu, rodantys, jog egzistuoja įvertinamas būsimų pinigų srautų sumažėjimas. Finansinio turto, apskaitomo amortizuota savikaina, vertės sumažėjimo nuostolių suma yra skirtumas tarp finansinio turto apskaitinės vertės ir įvertintų būsimųjų pinigų srautų dabartinės vertės, apskaičiuotos naudojant pradinę efektyvią palūkanų normą.

Viso finansinio turto apskaitinė vertė yra tiesiogiai sumažinama įvertintais vertės sumažėjimo nuostoliais, išskyrus prekybos gautinas sumas, kurių apskaitinė vertė yra sumažinama naudojant abejotinių gautinų sumų sąskaitą. Bendrovė periodiškai, bet ne rečiau kaip kartą per finansinius metus, atlieka gautinų sumų analizę ir apskaito vertės sumažėjimą abejotinoms gautinoms sumoms. Bendrovėje taikomos vidinės tvarkos vertinant gautinų sumų vertės sumažėjimą.

Su vertės sumažėjimu susijusios sąnaudos apskaitomos to laikotarpio, kuriuo nustatytas vertės sumažėjimas, veiklos sąnaudose. Paaiškėjus, kad abejotinių gautinų sumų nepavyks atgauti, jos pripažįstamos beviltiškomis, atstatant vertės sumažėjimo sąnaudas ir nurašant jas į beviltiškų skolų sąnaudas.

Jei vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiais, kurie įvyko po įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių pripažinimo, tuomet šie anksčiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai yra atstatomi per pelno (nuostolių) ataskaitą, bet taip, kad vertės sumažėjimo nuostolių atstatymo dieną turto apskaitinė

vertė neviršytų amortizuotos savikainos, kuri būtų buvusi, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvę pripažinti.

Finansinio turto pripažinimo nutraukimas

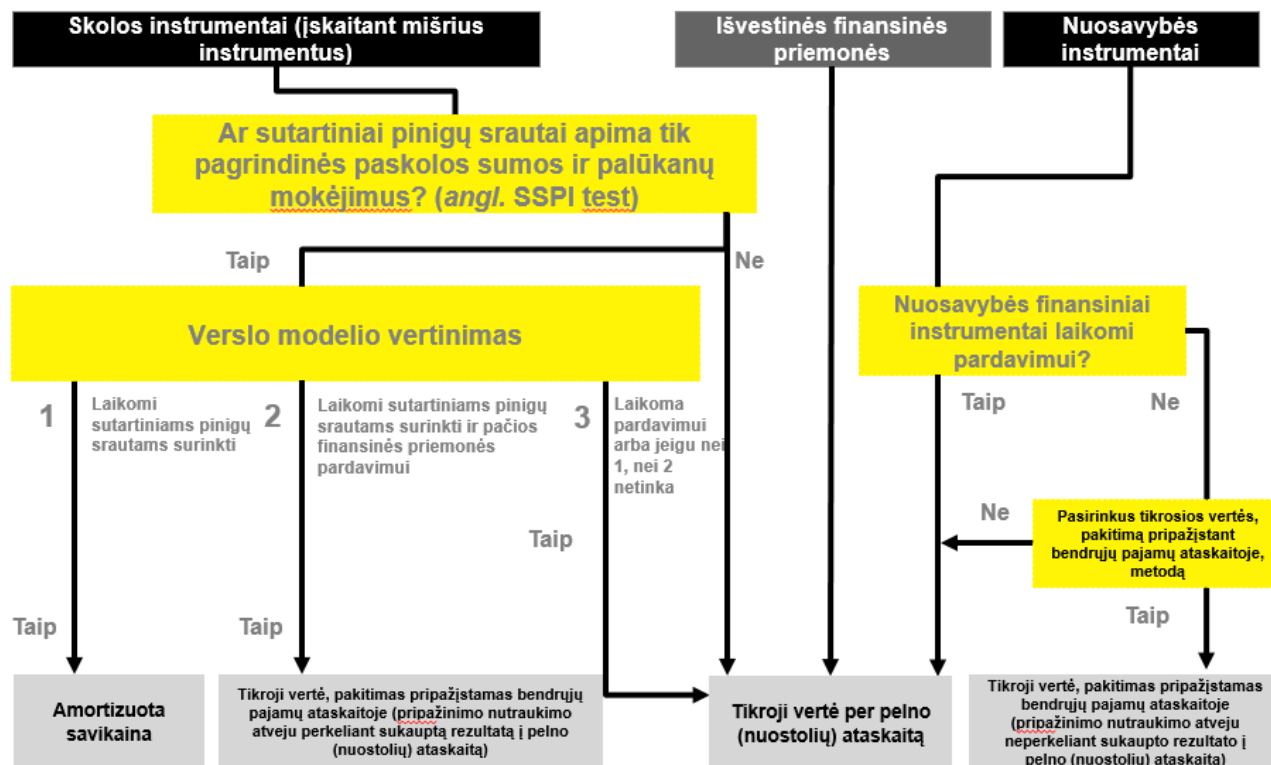
Finansinio turto (ar, kur tinkama, dalies finansinio turto ar dalies panašaus finansinio turto grupės) pripažinimas yra nutraukiamas, kai:

- baigiasi teisės į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas;
- išlaikoma teisė į pinigų srautus, bet prisiimamas išsipareigojimas sumokėti visą sumą trečiajam šaliai pagal perleidimo sutartį per trumpą laiką; arba
- perleidžiama teisė gauti pinigines įplaukas iš turto ir/arba (a) perleidžiama iš esmės visa su finansinio turto nuosavybe susijusi rizika ir nauda, arba (b) nei perleidžiama, nei išlaikoma su finansiniu turtu susijusi rizika ir nauda, bet perleidžiama šio turto kontrolė.

Kai Bendrovė perleidžia teises į turto pinigų srautus, bet nei perleidžia nei išlaiko su turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ir neperleidžia turto kontrolės, turtas yra pripažįstamas ta dalimi, su kuria Bendrovė yra vis dar susijusi. Sąsaja su turtu, kuris buvo perleistas kaip garantija, apskaitoma mažesniąja suma iš apskaitinės turto vertės, ir didžiausios numanomos sumos, kurią Bendrovei gali tekti sumokėti.

3.1.6.2. Apskaitos principai taikytini nuo 2018.01.01. (pagal 9 TFAS)

Finansinė priemonė – tai bet kuri sutartis, dėl kurios pas vieną ūkio subjektą atsiranda finansinis turtas, o pas kitą – finansinis išsipareigojimas ar nuosavybės priemonė. Apskaitymo metodas parenkamas pagal toliau pateiktą schemą.

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Finansinis turtas pirminio pripažinimo metu skirstomas į vėliau apskaitomą amortizuota savikaina, tikrąją vertę per kitas bendrąsias pajamas, arba tikrąją vertę per pelną arba nuostolius.

Finansinio turto priskyrimas pirminio pripažinimo metu priklauso nuo sutartinių finansinio turto pinigų srautų savybių ir Bendrovės verslo modelio apibrėžiančio finansinio turto valdymą. Išskyrus prekybos gautinas sumas ir sutarčių turtą, kurie neturi reikšmingo finansavimo komponento, Bendrovė pirminio pripažinimo metu finansinį turtą įvertina tikrąją vertę, pridėjus, kai finansinis turtas nėra apskaitomas tikrąją vertę per pelną (nuostolius), sandorio išlaidas. Prekybos gautinos sumos ir sutarčių turtas, į kuriuos neįtrauktas reikšmingas finansavimo komponentas, yra vertinami pagal Pajamų pagal sutartis su klientais apskaitos politikoje aptartą nustatytą sandorio kainą.

Tam, kad finansinis turtas būtų priskiriamas ir vertinamas amortizuota savikaina arba tikrąją vertę per kitas bendrąsias pajamas, pinigų srautai atsirandantys iš finansinio turto turi būti tik pagrindinės sumos ir palūkanų mokėjimai (SPPI) nuo pagrindinės nepadengtos sumos. Šis vertinimas vadinamas SPPI testu ir atliekamas kiekvienai finansinei priemonei.

Bendrovės finansinio turto valdymo modelis nurodo kaip Bendrovė valdo savo finansinį turtą, kad šis generuotų pinigų srautus. Verslo modelis nustato, ar pinigų srautai bus gaunami renkant sutartinius pinigų srautus, parduodant šį finansinį turtą ar naudojant abu variantus.

Finansiniam turtui valdyti taikomas verslo modelis grindžiamas ne vien tvirtinimu, bet faktais, kuriuos galima matyti iš veiklos, kurią Bendrovė vykdo siekdama verslo modelio tikslų. Nustatant finansiniam turtui valdyti taikomą verslo modelį, Bendrovė priima sprendimą įvertinant ne pavienius veiksmus arba veiklą, bet atsižvelgiant į visus turimus įrodymus atliekant vertinimą.

Įprastas finansinio turto pirkimas arba pardavimas pripažįstamas sandorio sudarymo dieną, t.y. datą, kurią Bendrovė įsipareigoja pirkti ar parduoti finansinį turtą.

Vėlesnis vertinimas

Po pirminio pripažinimo Bendrovė finansinį turtą vertina:

- a) Amortizuota savikaina (skolos finansinės priemonės);
- b) Tikrąją vertę per kitas bendrąsias pajamas, kai nutraukus pripažinimą sukauptas pelnas ar nuostoliai perkeliama į pelną ar (nuostolius) (skolos finansinės priemonės);
- c) Tikrąją vertę per kitas bendrąsias pajamas, kai nutraukus pripažinimą sukauptas pelnas ar nuostoliai nėra perkeliama į pelną ar (nuostolius) (nuosavybės priemonės);
- d) Tikrąją vertę per pelną ar nuostolius.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas (skolos finansinės priemonės)

Bendrovė vertina finansinį turtą amortizuota savikaina, jei tenkinamos abi šios sąlygos:

- i) Finansinis turtas laikomas pagal verslo modelį, kurio tikslas - laikyti finansinį turtą siekiant surinkti sutartyje numatytus pinigų srautus; ir
- ii) Dėl sutartinių finansinio turto sąlygų nustatytomis datomis gali atsirasti pinigų srautų, kurie yra tik pagrindinės sumos ir pagrindinės nepadengtosios sumos palūkanų mokėjimai.

Amortizuota savikaina vertinamas finansinis turtas vėliau yra apskaitomas naudojant efektyvios palūkanų normos metodą atėmus vertės sumažėjimo nuostolius. Pelnas ar nuostoliai apskaitomi pelno

(nuostolių) ataskaitoje, kai turto pripažinimas yra nutraukiamas, turtas yra pakeičiamas ar šiam nustatomas vertės sumažėjimas.

Bendrovės finansinis turtas vertinamas amortizuota savikaina apima prekybos gautinas sumas, kitas trumpalaikes ir ilgalaikes gautinas sumas, išduotas paskolas ir turta, atsiradusį iš sutarčių su klientais (jei toks yra).

Finansinis turtas tikraja verte per pelną ar nuostolius

Finansinis turtas, apskaitomas tikraja verte per pelną ar nuostolius, apima finansinį turta, laikomą prekybai, finansinį turta, kuris pirminio pripažinimo metu buvo priskirtas kaip vertinamas tikraja verte per pelną ar nuostolius ar finansinis turtas, kuris privalomai vertinamas tikraja verte. Finansinis turtas yra priskiriamas laikomam prekybai, jeigu jis įsigyjamas su tikslu parduoti ar perpirkti netolimoje ateityje. Išvestinės priemonės, įskaitant atskirtas įterptąsias išvestines priemones, taip pat klasifikuojamos kaip laikomos prekybai, nebent jos yra priskiriamos veiksmingoms apsidraudimo priemonėms (pagal 9 TFAS). Finansinis turtas susijęs su pinigų srautais, kurie nėra tik pagrindinės sumos bei palūkanų mokėjimai, yra priskiriami ir vertinami tikraja verte per pelną ar nuostolius, nepriklausomai nuo verslo modelio. Nepaisant aukščiau aprašytų kriterijų, pagal kuriuos skolos finansinės priemonės priskiriamos prie apskaitomų amortizuota savikaina ar tikraja verte per kitas bendrąsias pajamas, skolos finansinės priemonės gali būti priskiriamos prie vertinamų tikraja verte per pelną ar nuostolius pirminio pripažinimo metu, jeigu tai pašalina ar žymiai sumažina apskaitos nesutapimus. Finansinis turtas apskaitomas tikraja verte per pelną ar nuostolius finansinės būklės ataskaitoje yra apskaitomas tikraja verte, grynuosius tikrosios vertės pokyčius pripažįstant pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Bendrovės finansinis turtas apskaitomas tikraja verte per pelną ar nuostolius apima investicinių vienetų, įsigytus neapibrėžtam laikotarpiui ir laikoms prekybai.

Tikėtini kredito nuostoliai

Bendrovės patiriami kredito nuostoliai (vertės sumažėjimas) apskaičiuojami, kaip visų sutartyje numatytų pinigų srautų, kuriuos Bendrovė turi gauti pagal sutartį, ir visų pinigų srautų, kuriuos Bendrovė tikisi gauti, skirtumas (t. y. visas pinigų trūkumas), diskontuotas taikant pirminę faktinių palūkanų normą. Pinigų srautus Bendrovė apskaičiuoja atsižvelgiant į visas finansinės priemonės sutarties sąlygas per tikėtiną tos finansinės priemonės galiojimo laikotarpį, įskaitant turimo užstato pardavimo arba kitokio kredito vertės didinimo, kuris yra neatskiriamas nuo sutarties sąlygų, pinigų srautus. Tikėtini kredito nuostoliai rodo svertinį kredito nuostolių vidurkį, nustatyta atsižvelgiant į atitinkamą įsipareigojimų neįvykdymo riziką (tikimybę).

Tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai, tai tikėtini kredito nuostoliai, susidarantys dėl visų galimų įsipareigojimų neįvykdymo įvykių per laikotarpį nuo finansinio turto pirminio pripažinimo iki vėlesnės, finansinio turto padengimo, arba finansinio turto galutinio nurašymo, datos. Bendrovė siekia, kad tikėtini galiojimo laikotarpio kredito nuostoliai būtų pripažįstami prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta. Paprastai kredito rizika reikšmingai padidėja prieš tai, kai finansinė priemonė tampa laiku neapmokėta arba pastebima kitų su skolininku susijusių delsos veiksnių (pvz., pakeitimas arba restruktūrizacija). Todėl, jei ne per didelėmis išlaidomis ar pastangomis galima gauti pagrįstos ir patvirtinamos informacijos, kuri yra labiau orientuota į ateitį nei apie pradelstus mokėjimus, ja būtina remtis vertinant kredito rizikos pasikeitimus. Tikėtini kredito nuostoliai pripažįstami atsižvelgiant į individualiai arba bendrai įvertinta išduotų paskolų ir prekybos gautinų sumų kredito riziką, kurios vertinimas remiasi visą pagrįstą bei patvirtinamą informaciją, įskaitant į ateitį orientuotą informaciją.

Prekybos gautinoms sumoms ir turtui, atsiradusiam iš sutarčių su klientais, Bendrovė taiko supaprastintą metodą tikėtiniems kredito nuostoliams skaičiuoti. Todėl Bendrovė nestebi kredito rizikos pokyčių, bet kiekvienai finansinių ataskaitų datai pripažįsta vertės sumažėjimą remiantis galiojimo laikotarpio tikėtinais kredito nuostoliais. Bendrovė sudaro tikėtinų nuostolių normų matricą, kuri paremta istorine kredito nuostolių analize, ir pakoreguota, kad atspindėtų ateities veiksnius, būdingus skolininkams ir ekonominei aplinkai.

Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtini kredito nuostoliai vertinami taikant tiek individualųjį, tiek bendrąjį vertinimą. Bendrovės vadovybės sprendimas dėl individualaus vertinimo priimamas atsižvelgiant į galimybę gauti informaciją apie konkretaus skolininko kredito istoriją, finansinę būklę vertinimo datai įskaitant į ateitį orientuotą informaciją, kuri leistų laikų nustatyti konkretaus skolininko reikšmingą kredito rizikos padidėjimą, tokiu būdu įgalinant priimti sprendimą dėl viso galiojimo laikotarpio kredito nuostolių pripažinimo konkretaus skolininko atžvilgiu. Nesant patikimų informacijos šaltinių apie skolininko kredito istoriją, finansinę būklę vertinimo datai įskaitant į ateitį orientuotą informaciją, Bendrovė vertina skolą taikant bendrąjį vertinimą. Prekybos gautinų sumų viso galiojimo laikotarpio tikėtina kredito nuostolių suma pripažįstama gautinų sumų pripažinimo momentu.

Gautinų paskolų ir prekybos gautinų sumų viso galiojimo tikėtinų kredito nuostolių suma apskaitoma per pelną (nuostolius) naudojant kontrarinę abejotinų gautinų sumų sąskaitą.

Dėl kredito rizikos sumažėjusios vertės (angl. - credit-impaired) finansinis turtas

Finansinio turto vertė yra sumažėjusi dėl kredito rizikos įvykus vienam arba daugiau įvykių, kurie neišvengiamai paveikia apskaičiuojamus būsimus to finansinio turto pinigų srautus. Finansinio turto vertės sumažėjimo dėl kredito rizikos įrodymai yra stebėjimais grindžiami duomenys apie šiuos įvykius:

- dideli skolininko finansiniai sunkumai;
- sutarties pažeidimai, pavyzdžiui, laikų neapmokėta skola arba eilinė įmoka;
- skolininkui suteiktą nuolaidą, kurios skolininkas kitu atveju nebūtų suteikęs dėl ekonominių ar sutartyje nurodytų priežasčių, siejamų su skolininko finansiniais sunkumais;
- išauga tikimybę, kad skolininkas bankrutuos arba bus atliktas kitoks finansinis reorganizavimas;
- dėl finansinių sunkumų išnyksta finansinio turto aktyvioji rinka;
- finansinis turto perkamas arba suteikimas su didele nuolaida, iš ko matyti patirti kredito nuostoliai.

Finansinio turto vertės sumažėjimą dėl kredito rizikos gali kartu lemti keli įvykiai, kurie gali įvykti vienu metu arba vienas po kito per finansinio turto sutarties galiojimo laikotarpį.

Viso finansinio turto apskaitinė vertė yra tiesiogiai sumažinama įvertintais vertės sumažėjimo nuostoliais, išskyrus prekybos gautinas sumas, kurių apskaitinė vertė yra sumažinama naudojant abejotinų gautinų sumų sąskaitą. Bendrovė periodiškai, bet ne rečiau kaip kartą per finansinius metus, atlieka gautinų sumų analizę ir apskaito vertės sumažėjimą abejotinoms gautinoms sumoms.

Su vertės sumažėjimu susijusios sąnaudos apskaitomos to laikotarpio, kuriuo nustatytas vertės sumažėjimas, veiklos sąnaudose. Paaiškėjus, kad abejotinų gautinų sumų nepavyks atgauti, jos pripažįstamos beviltiškoms, atstatant vertės sumažėjimo sąnaudas ir nurašant jas į beviltiškų skolų sąnaudas.

Jei vėlesniais ataskaitiniais laikotarpiais įvertintų vertės sumažėjimo nuostolių suma sumažėja ir šis sumažėjimas gali būti objektyviai susietas su įvykiais, kurie įvyko po įvertintų vertės sumažėjimo

nuostolių pripažinimo, tuomet šie anksčiau pripažinti vertės sumažėjimo nuostoliai yra atstatomi per pelno (nuostolių) ataskaitą, bet taip, kad vertės sumažėjimo nuostolių atstatymo dieną turto apskaitinė vertė neviršytų amortizuotos savikainos, kuri būtų buvusi, jei nuostoliai dėl vertės sumažėjimo ankstesniais laikotarpiais nebūtų buvę pripažinti.

Finansinio turto pripažinimo nutraukimas

Finansinio turto (arba, kai taikytina, finansinio turto dalies arba panašaus finansinio turto grupės dalies) pripažinimas yra nutraukiamas (t.y., jis yra pašalinamas iš Bendrovės finansinės būklės ataskaitos), kai: baigiasi sutartyje numatytų teisių į finansinio turto pinigų srautus galiojimo laikas; arba

Bendrovė perleidžia sutartyje numatytas teises gauti finansinio turto pinigų srautus; arba prisiima prievolę be reikšmingo uždelsimo sumokėti visus gautus pinigų srautus trečiajam šaliai pagal perleidimo sutartį ir a) Bendrovė perleidžia iš esmės visą su perduoto finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą; arba b) Bendrovė nei perleidžia, nei neišlaiko iš esmės visos su finansinio turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos, bet perleidžia šio finansinio turto kontrolę.

Kai Bendrovė perleidžia sutartyje numatytas teises gauti finansinio turto pinigų srautą arba sudaro perleidimo sutartį su trečiajam šalimi, yra vertinama, ar ir kokiam apimtimi, ji išlaiko su šio finansinio turto nuosavybe susijusią riziką ir naudą. Kai Bendrovė nei perleidžia, nei neišlaiko iš esmės visos su finansinio turto nuosavybe susijusios rizikos ir naudos ir neperleidžia turto kontrolės, turtas yra ir toliau pripažįstamas ta dalimi, su kuria Bendrovė yra vis dar susijusi. Šiuo atveju Bendrovė taip pat pripažįsta susijusį įsipareigojimą. Perleistas turtas ir su juo susijęs įsipareigojimas yra vertinami remiantis teisėmis ir įsipareigojimais, kuriuos Bendrovė išlaikė.

Kai su Bendrove susijęs perduotas turtas tampa garantija, toliau kontroliuojama dalis vertinama mažesniąja suma iš apskaitinės turto vertės, ir didžiausios numanomos sumos, kurią Bendrovei gali tekti sumokėti (garantijos suma).

Taikomas TFAS: 9 TFAS

3.1.7. ATSARGOS

Atsargos apima įvairias statybines žaliavas, pagamintą produkciją ir nebaigtą gamybą, kitas atsargas, naudojamas Bendrovės veikloje ir paslaugų teikimui, o taip pat prekes, skirtas (per)pardavimui. Atsargų sąskaitoje taip pat yra apskaitomos iš nurašyto ilgalaikio materialaus turto gautos tinkamos naudoti atliekos, atsarginės dalys ar metalo laužas.

Atsargos pirminio pripažinimo metu yra apskaitomos įsigijimo savikaina. Vėlesniais laikotarpiais atsargos yra apskaitomos grynąja galimo realizavimo verte arba įsigijimo savikaina – priklausomai nuo to, kuri yra mažesnė.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.7.1. Atsargų įsigijimo savikaina

Atsargų įsigijimo savikaina apima įsigijimo kainą ir susijusius mokesčius, kurie vėliau nėra atgaunami iš mokesčių institucijų, bei tas pridėtines išlaidas, kurios susidarė gabenant atsargas į dabartinę jų buvimo vietą ir suteikiant joms dabartinę būklę: atsargų pirkimo kaina, maito ir kiti negražintini mokesčiai bei transporto, krovimo ir kitos išlaidos, tiesiogiai priskirtinos atsargų įsigijimui. Kitos

išlaidos yra įtraukiamos į atsargų savikainą tik tiek, kiek jos yra susijusios su atsargų pristatymu į vietą ir esama atsargų būkle. Prekybos nuolaidos yra atimamos nustatant įsigijimo savikainą.

Į atsargų įsigijimo savikainą neįskaitomas sumokėtas pridėtinės vertės mokestis. Sudėtine atsargų savikainos dalimi taip pat nelaikomos sandėliavimo, pardavimo išlaidos, paskolų išlaidos (palūkanos, banko administravimo mokestis ir pan.) ir kitos administracinės išlaidos, kurios neprisideda prie atsargų pristatymo į vietą ir jų būklės. Šios išlaidos pripažįstamos sąnaudomis pelno (nuostolių) ataskaitoje jas patyrus.

Atsargos, įsigytos užsienio valiuta, apskaitoje registruojamos nuosavybės perdavimo dieną galiojančiu oficialiu Lietuvos Respublikos nacionalinės valiutos ir užsienio valiutos keitimo kursu. Užsienio valiutų skirtumų įtraukimas į atsargų savikainą pagal TFAS nuostatas yra neleidžiamas.

Bendrovė, nustatydamą atsargų pasigaminimo savikainą (žvyro, smėlio, mišinių ir pan.) į ją įskaito visas išlaidas, susijusias su šių atsargų gamyba, t.y.:

- pagrindinės medžiagos, sunaudotos atsargų gamybos procese;
- atsargas gaminančio personalo darbo užmokestis ir socialinis draudimas;
- kitų asmenų suteiktos paslaugos, sunaudotos atsargoms pagaminti;
- atsargų gamybos procese naudojamo ilgalaikio materialiojo turto nusidėvėjimas (įskaitant rekultivacijos atidėjinio turtą);
- kitos su atsargų gamyba susiję išlaidos.

Atsargų, savikaina nustatoma naudojant FIFO metodą, pagal kurį pirmiausia nurašomos anksčiausiai įsigytos/pasigamintos tos pačios rūšies atsargos.

Atsargose yra apskaitomas mažavertis inventorių iki atidavimo naudojimui, atidavus naudoti nurašoma į sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje (mažaverčio inventoriaus apskaita ir nurašymas detalčiau aptariama atskirose Bendrovės parengtose tvarkose).

Nurašius visiškai nudėvėtą turtą ar išardžius ilgalaikio materialiojo turto vienetą, gautos dalys ar medžiagos apskaitoje registruojamos kaip atsargos grynąja galimo realizavimo verte, kuri negali būti didesnė nei likutinė apskaitinė tai daliai tenkanti vertė.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.7.2. Grynoji galimo realizavimo vertė

Grynoji galimo realizavimo vertė – tai įvertinta atsargų pardavimo normaliomis verslo sąlygomis kaina, atėmus įvertintas jų užbaigimo (jei jo reikia) ir pardavimo išlaidas. Ši vertė taip pat apima vertę, kurią Bendrovė tikisi atgauti iš šių atsargų naudojimo savo įprastinio veiklos ciklo metu. Taip pat yra atsižvelgiama į technologinio ir funkcinio nusidėvėjimo dėl naudojimo ar senaties įtaką vertei.

Atsargų nukainavimas iki grynosios galimo realizavimo vertės atliekamas tam, kad Bendrovės turto balansinė vertė neviršytų sumos, kurią tikimasi gauti pardavus arba sunaudojus šį turtą įprastinio Bendrovės veiklos ciklo metu.

Atsargos yra nukainojamos iki grynosios realizacinės vertės taikant Bendrovės įmonėse nustatytas vidaus tvarkas.

Visų atsargų nukainavimo iki gryniosios galimo realizavimo vertės suma ir visi atsargų vertės sumažėjimo nuostoliai yra pripažįstami to laikotarpio, kuriuo buvo atliekami nukainavimai ir (ar) susidarė nuostoliai, veiklos sąnaudomis.

Tuo atveju, jei nėra tikimybės atsargų, kurioms apskaitytas realizacinės vertės sumažėjimas, realizuoti ar parduoti, jos nurašomos. Jei nurašomoms atsargoms realizacinės vertės sumažėjimas nebuvo padarytas, tuomet nurašymas daromas tiesiogiai iš atsargų ir jis apskaitomas pelno (nuostolių) ataskaitos atsargų nurašymo sąnaudų sąskaitoje.

Jei dėl rinkoje ar Bendrovėje įvykusių pokyčių atsargų realizacinė vertė padidėja, vertės sumažėjimas yra atstatomas, tačiau neviršijant šių atsargų įsigijimo vertės. Vertės sumažėjimo atstatymas apskaitomas toje pačioje pelno (nuostolių) ataskaitos eilutėje, kurioje ankstesniais laikotarpiais buvo apskaitytas šių atsargų vertės sumažėjimas.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.7.3. Prekės / Atsargos kelyje

Prekės/atsargos kelyje yra išskiriamos tuomet, kai Bendrovei nuosavybės teise priklauso prekės/atsargos, kurias:

- Tiekėjas išsiuntė, nors iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos Bendrovė dar jų negavo, tačiau nuosavybės teise jos jau priklauso Bendrovei;
- Bendrovė išsiuntė, tačiau iki ataskaitinio laikotarpio pabaigos pirkėjas dar negavo, o jos nuosavybės teise vis dar priklauso Bendrovei.

Prekės/atsargos kelyje apskaitomos taip pat, kaip ir kitos atsargos (žr. aukščiau). Nuosavybės teisės yra nustatomos vadovaujantis *INCOTERMS* arba sutartyje apibrėžtomis sąlygomis.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.7.4. Atsarginės dalys

Atsarginės dalys ir priežiūros įrenginiai paprastai apskaitomi kaip atsargos, o sunaudoti pripažįstami pelnu arba nuostoliais. Tačiau pagrindinės atsarginės dalys ir svarbiausi įrenginiai pripažįstami nekilnojamuoju turtu, įranga ir įrengimais, kai tikimasi naudoti juos ilgiau negu vieną ataskaitinį laikotarpį (ciklą).

Atsarginės dalys turėtų būti klasifikuojamos kaip ilgalaikis materialusis turtas kai yra tenkinamos šios sąlygos:

- 1) atsarginės dalys nėra laikomos pardavimui, gamybos ar paslaugų teikimo procesui;
- 2) atsarginės dalys yra naudojamas gauti naudos iš turto daugiau nei vieną veiklos periodą;
- 3) atsargų vertė negali būti atgaunama pardavimo metu (nebent panaudojus yra apskaitomas reikšmingas vertės sumažėjimas).

Jeigu yra išimamos ilgalaikio materialiojo turto dalys ir laikinai perkeliamos fiziškai į sandėlį su tikslu jas toliau naudoti įmonės veikloje (atlikus papildomus darbus arba ne) – tokio turto perklasifikuoti į atsargas nereikėtų, o reikėtų toliau nudėvėti.

Atsarginės dalys, kurios yra klasifikuojamos kaip ilgalaikis materialusis turtas turi būti apskaitomas pagal 3.1.1. skyriaus reikalavimus, t. y. jam turėtų būti skaičiuojamas nusidėvėjimas. Įvertinus Bendrovės specifiką dėl pastarojo reikalavimo yra taikoma tokia apskaitos politika dėl atsarginių dalių nusidėvėjimo:

- 1) Naujas (nei karto nenaudotas) atsargines dalis, kurios stovėdamos sandėlyje nepraranda vertės dėl technologinio, funkcinio nusidėvėjimo nedėvėti, tačiau kiekvienų finansinių metų ar ketvirčio pabaigoje testuoti dėl vertės sumažėjimo ir esant poreikiui (kai atsiperkamoji vertė yra mažesne už apskaitinę vertę), apskaityti vertės sumažėjimą.
- 2) Naujas (nei karto nenaudotas) atsargines dalis, kurios stovėdamos sandėlyje praranda vertę dėl technologinio, funkcinio nusidėvėjimo dėvėti pagal tokio turto naudingo tarnavimo laikotarpį.
- 3) Naudotas atsargines dalis toliau dėvėti pagal tokiam turtui taikytus naudingo tarnavimo laikotarpius, nepaisant to, kad jos fiziškai yra perkeltos į sandėlį.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.7.5. Specifinės atsargos įsigytos konkrečioms statybos/rangos projektams

Atsargos, susijusios su konkrečiais vykstančiais statybos/rangos projektais yra apskaitomos atsargų straipsnyje finansinės būklės ataskaitoje iki tada, kai atsargos yra sunaudojamos statybos procese ir vėliau yra apskaitomos pardavimo savikainoje. Su konkrečiais statybos/rangos projektais susijusių atsargų apskaitos politika yra tokia pati, kaip aprašyta aukščiau.

Taikomas TFAS: 2 TAS

3.1.8. IŠANKSTINIAI APMOKĖJIMAI

Bendrovės išankstinius apmokėjimus už atsargas ir paslaugas sudaro sumos, iš anksto sumokėtos tiekėjams. Sumokėjus pinigus, visa mokėjimo suma yra apskaitoma išankstiniuose apmokėjimuose. Gavus atsargas ar paslaugas, išankstinio apmokėjimo suma yra atitinkamai sumažinama.

Jei iškyla rizika, kad Bendrovei nebus pristatytos atsargos ar suteiktos paslaugos pagal sumokėtus išankstinius apmokėjimus ir jų susigrąžinti nepavyks, tuomet tai daliai išankstinių apmokėjimų yra fiksuojamas vertės sumažėjimas, kuris mažina išankstinių apmokėjimų vertę finansinės būklės ataskaitoje. Su vertės sumažėjimu susijusios sąnaudos apskaitomos kaip to laikotarpio, kuriuo buvo apskaitomas vertės sumažėjimas, veiklos sąnaudos.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.1.9. KITAS TRUMPALAIKIS TURTAS

Kitam trumpalaikiam turtui priskiriamas kitas trumpalaikis turtas, kuris nepatenka į kitų finansinės būklės ataskaitoje pateikiamų eilučių apibūdinimą, pvz. ateinančių laikotarpių sąnaudos, sukauptos pajamos, kitos trumpalaikės gautinos sumos, gautini mokesčiai ir t.t.

Ateinančių laikotarpių sąnaudos – tai iš anksto sumokėtos sumos už paslaugas: nuomą, iš anksto sumokėtas draudimas, Bendrovės darbuotojams iš anksto sumokėti atostoginiai, sumokėtos sumos už prenumeratą, ir iš anksto sumokėtos kitos įvairios sąnaudos. Tą laikotarpį, kai sąnaudos patiriamos, šia suma ateinančių laikotarpių sąnaudos yra mažinamos.

Sukauptos pajamos² – tai per ataskaitinį ir ankstesnius ataskaitinius laikotarpius įmonės uždirbtomis pajamomis pripažintos sumos, dėl kurių skolininkas prisiima įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais už įmonės per tam tikrą laikotarpį teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas, už kurias uždirbtos pajamos kaupiamos tolygiai arba atsižvelgiant į paslaugų įvykdymo lygį, tačiau už kurias sąskaitos faktūros dar nebuvo išrašytos.

Jei kurio nors TFAS standarto ar šioje apskaitos politikoje specifiškai nenurodyta kitaip, kitas trumpalaikis turtas apskaitomas įsigijimo savikaina, atėmus vertės sumažėjimo nuostolius (nuvertėjimą), jei tokių yra.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.1.10. PINIGAI IR JŲ EKVIVALENTAI

Finansinės būklės ir pinigų srautų ataskaitose pinigus ir pinigų ekvivalentus sudaro gryniesi pinigai kasose/kaos aparatuose, pinigai kelyje inkasavimo procese ir bankų sąskaitose (išskyrus pinigus, kuriais negalima laisvai disponuoti ir kurie parodomi kito finansinio turto straipsnyje), indėliai iki pareikalavimo ir kitos trumpalaikės likvidžios investicijos (pradinis terminas iki 3 mėnesių), kurios gali būti lengvai iškeičiamos į aiškias pinigų sumas ir kurioms būdinga nereikšminga vertės pasikeitimo rizika.

Jei Bendrovės įmonėms sudarius trumpalaikio kreditavimo sutartį leidžiama atlikti išlaidų operacijas, viršijančias pinigų likutį sąskaitoje banke, finansinio turto vertė lygi nuliui, sąskaitos likučio viršijimas pripažįstamas finansiniu įsipareigojimu.

Jei atsiranda požymių, kad pinigai ir jų ekvivalentai gali būti neatgauti, Bendrovė vertina vertės sumažėjimą. Vertės sumažėjimas apskaitomas to laikotarpio, kai jis atsirado, pelno (nuostolių) ataskaitos veiklos sąnaudose.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2. NUOSAVAS KAPITALAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Bendrovės kapitalas skirstomas į nuosavą ir skolintą.

Bendrovės nuosavą kapitalą sudaro:

- Įstatinis kapitalas;
- Privalomasis rezervas;
- Kiti rezervai (pvz. Rezervas socialinėms reikmėms),
- Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai).

Bendrovė privalo finansinėse ataskaitose atskleisti Kapitalo valdymo politiką kaip to reikalauja TFAS, įskaitant:

a) kokybinę informaciją apie savo kapitalo valdymo tikslus, strategiją ir procesus, įskaitant:

- aprašymą, ką jis valdo kaip kapitalą;
- įstatymų nustatytus išorinius kapitalo reikalavimus, tų reikalavimų pobūdį ir kaip jais naudojasi valdydamas kapitalą; ir

² Nuo 2018.01.01 pagal 15 TFAS sukauptos pajamos atitinka „Sutarčių turto“ apibrėžimą.

- kaip, valdant savo kapitalą, siekiama tikslų;
- b) kiekybinius duomenis apie tai, kas sudaro valdomą kapitalą.
- c) bet kokius ateities pokyčius, palyginus su praėjusiu laikotarpiu;
- d) ar per ataskaitinį laikotarpį Bendrovė įvykdė visus įstatymų nustatytus išorinius kapitalo reikalavimus, kurie jam yra taikomi; ir
- e) jei Bendrovė neįvykdė tokių išorinių nustatytų kapitalo reikalavimų, nurodomos tokio neįvykdymo pasekmės.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.1. ĮSTATINIS (AKCINIS) KAPITALAS

Bendrovės akcinį kapitalą sudaro įstatinis (pasirašytasis) kapitalas (paprastosios akcijos).

Bendrovės įstatiniu kapitalu laikomas įstatymų nustatyta tvarka įregistruotas kapitalas. Jei priimamas akcininkų sprendimas didinti arba mažinti įstatinį kapitalą, jo padidėjimas ar sumažėjimas apskaitoje užfiksuojamas, kai įregistruojami pakeisti Bendrovės įstatai. Įstatinio kapitalo padidėjimas registruojamas pilna suma, nepriklausomai nuo apmokėtos dalies.

Jeigu įstatinis kapitalas didinamas turtiniais įnašais, akcijų pardavimo kaina prilyginama už jas gauto turto tikrajai vertei. Bendrovės akcinio kapitalo sąskaitoje registruojama tik akcijų nominalioji vertė. Jei akcijų emisijos kaina viršija jų nominaliąją vertę, kainos perviršis registruojamas akcijų priedų sąskaitoje.

Reikšmingos išlaidos, patirtos išleidžiant naujas akcijas, registruojamos nuosavame kapitale. Jos pirmiausia mažina akcijų priedų sumą, o jeigu jos nėra arba ji yra nepakankama, - skirtumas registruojamas kaip nepaskirstyto pelno sumažėjimas.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.2. PRIVALOMASIS REZERVAS

Privalomasis rezervas yra privalomas pagal Lietuvos Respublikos įstatymus. Į jį Bendrovė privalo kasmet pervesti ne mažiau kaip 5% grynojo pelno, apskaičiuoto pagal Tarptautinius finansinės atskaitomybės standartus, kol privalomasis rezervas pasieks 10% Bendrovės įstatinio kapitalo vertės. Nustatytą dydį viršijanti privalomojo rezervo dalis gali būti perskirstyta skirstant Bendrovės pelną. Privalomasis rezervas gali būti naudojamas tik nuostoliams padengti. Privalomasis rezervas, panaudotas Bendrovės nuostoliams dengti, turi būti sudaromas iš naujo, laikantis aukščiau aprašytos tvarkos.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.3. KITI REZERVAI

Kiti rezervai sudaromi įstatymų ir Bendrovės įstatų nustatyta tvarka. Akcininkams priėmus sprendimą sudaryti ar panaikinti rezervus, apskaitoje registruojamas rezervo padidėjimas (sumažėjimas), ta pačia suma mažinant (didinant) nepaskirstytąjį pelną.

Rezervo panaudojimas numatytoms reikmėms yra atvaizduojamas ne tiesiogiai mažinant rezervą, o apskaitoje registruojant einamojo laikotarpio pajamas/sąnaudas ir tik vėliau, nepaskirstytojo pelno skirstymo metu, akcininkų sprendimu atitinkamą sumą perkeliant iš rezervo į nepaskirtąjį pelną.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.4. NEPASKIRSTYTASIS PELNAS (NUOSTOLIAI)

Nepaskirstytasis pelnas (nuostoliai) yra likutinis Bendrovės pelnas arba nuostoliai po pelno paskirstymo.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.5. DOTACIJOS IR SUBSIDIJOS

Dotacija – valstybės ir savivaldybės institucijų, tarptautinių organizacijų ir fondų bei kitų trečiųjų asmenų finansinė ir materialinė parama konkrečiai veiklai. Dotacijoms taip pat priskiriamas ir nemokamai gautas turtas.

Dotacijos yra pripažįstamos apskaitoje, kai Bendrovė atitinka dotacijų sutartyje nustatytas dotacijų skyrimo sąlygas ir yra pakankamas užtikrinimas, kad tokia dotacija bus gauta.

Dotacijos gali būti dviejų rūšių:

- dotacijos, susijusios su turtu,
- dotacijos, susijusios su pajamomis.

Dotacijų ir subsidijų, apskaitos principai bus aprašyti Bendrovės apskaitos politikoje, kai Bendrovė gaus su turtu ar pajamomis susijusių dotacijų.

Taikomas TFAS: 20 TAS

3.2.6. ATIDĖJINIAI BEI NEAPIBRĖŽTAS TURTAS IR ĮSIPAREIGOJIMAI

Atidėjiniai apskaitomi tada, kai dėl įvykio praeityje Bendrovė turi teisinį įsipareigojimą ar neatšaukiamą pasižadėjimą, ir tikėtina, kad jam įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą teikiantys ištekliai, ir įsipareigojimo suma gali būti patikimai įvertinta. Atidėjiniai pripažįstami įvertintai išlaidų sumai, kuri yra reikalinga įsipareigojimui padengti („tikėtina vertė“). Jei pinigų laiko vertė yra reikšminga, atidėjiniai yra diskontuojami naudojant efektyvią laikotarpio palūkanų normą (prieš mokesčius), jei reikia, atsižvelgiant į konkrečią įsipareigojimui specifinę riziką. Kai naudojamas diskontavimo metodas, atidėjinio balansinė vertė didėja kiekvieną laikotarpį, siekiant atspindėti praėjusį laiką. Toks didėjimas pripažįstamas kaip skolinimosi išlaidos.

Kiekvieną finansinės būklės ataskaitos datą atidėjiniai yra peržiūrimi ir koreguojami priklausomai nuo pasikeitusių aplinkybių. Jeigu atidėjinio suma buvo diskontuota, kiekvienu ataskaitiniu laikotarpiu atstatoma dalis yra lygi diskontavimo efektui (palūkanų sąnaudos). Jei pasikeitė aplinkybės ir atidėjinio nebereikia, atidėjinys yra atstatomas pelno (nuostolių) ataskaitoje per tą sąnaudų eilutę, kurioje jis buvo apskaitytas suformavimo metu.

Kiekvieną finansinės būklės ataskaitos datą atidėjiniai yra klasifikuojami, kaip ilgalaikiai įsipareigojimai, jei Bendrovės vadovybė tikisi juos padengti vėliau negu po dvylikos mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos ir, kaip trumpalaikiai įsipareigojimai, jei Bendrovės vadovybė tikisi juos padengti per laikotarpį, ne ilgesnį negu dvylika mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos.

Atidėjinių garantiniam įsipareigojimui pripažinimas

Bendrovė pripažįsta atidėjinius garantinius įsipareigojimus pagal bendruosius atidėjinių pripažinimo principus, kurie pateikti aukščiau. Standartinėse Bendrovės paslaugų tiekimo sutartyse nurodyta, kad garantinio aptarnavimo terminas nustatomas pagal Lietuvos Respublikos Civilinio Kodekso 6.698 straipsnį, kuriame sakoma, kad rangovas, projektuotojas, statinio projekto ekspertizės rangovas ar statybos techninis prižiūrėtojas atsako už objekto sugriuvimą ar defektus, jeigu objektas sugriuvo ar defektai buvo nustatyti per:

- a) penkerius metus;
- b) dešimt metų – esant paslėptų statinio elementų (konstrukcijų, vamzdinių ir kt.);
- c) dvidešimt metų – esant tyčia paslėptų defektų.

Bendrovė apskaito atidėjinį garantiniam aptarnavimui, kuris įvertinamas pagal istorinį garantinių išlaidų ir susijusių pardavimų apyvartos santykį. Atidėjinys yra padalintas į trumpalaikę ir ilgalaikę dalį pagal įvertintą jo panaudojimo laikotarpį, ilgalaikę dalį atitinkamai diskontuojant.

Tais atvejais, kai Bendrovė neatsako už išlaidas, jei kita šalis nesumoka, Bendrovė neturi įsipareigojimo dėl tokių išlaidų, ir jos neįtraukiamos į atidėjinį.

Atidėjiniai rekultivacijai

Bendrovė yra įsipareigojusi rekultivuoti karjerą smėlio ir žvyro kasybos vietose. Karjero rekultivacijos plane išdėstytos gairės, kuria linkme reikės atlikti karjero rekultivacijos darbus. Taip pat rekultivacijos plane yra išdėstytos rekultivacijos darbų apimtys bei reikalingi ištekliai per visą numatomą karjero eksploatacijos laikotarpį. Remiantis rekultivacijos plane nurodytomis darbų apimtimis ir ištekliais Bendrovė vertina ir finansinėse ataskaitose pateikia rekultivacijos išlaidų dabartinę vertę, apskaitydama atidėjinį ir susijusį ilgalaikį turta.

Bendrovė vertina atidėjinį rekultivacijai kiekvieną finansinės būklės ataskaitos datą. Nustatant atidėjinį rekultivacijai yra daromi reikšmingi įvertinimai ir prielaidos, nes įsipareigojimo galutinę sumą lemia keletas faktorių. Šie faktoriai apima rekultivacijos darbų išlaidas, technologinius bei teisinio reguliavimo pokyčius, diskonto normas pokyčius (diskonto norma - tai dydis, atspindintis pinigų laiko vertės ir įsipareigojimų rizikos vertinimą, dabartinėmis rinkos sąlygomis atsižvelgiant į numatomą įsipareigojimų vykdymo laikotarpį) bei numatomą darbų atlikimo laikotarpį. Šie neapibrėžtumai gali nulemti tai, kad faktinės išlaidos ateityje skirsis nuo dabartinių įvertinimų. Atidėjinio suma finansinės būklės ataskaitos datą parodo vadovybės geriausią įvertinimą apie ateityje patirtinų rekultivacijos išlaidų dabartinę vertę.

Įvertintų ateities išlaidų bei diskonto normos pasikeitimai įtakoja atidėjinio vertės dydį, pripažįstami finansinės būklės ataskaitoje didinant arba mažinant atidėjinį rekultivacijai ir susijusį turta, apskaitytą kito ilgalaikio turto straipsnyje finansinės būklės ataskaitoje.

Atidėjinio rekultivacijai ir susijusio turto mažinimo suma negali viršyti turto apskaitinės vertės. Jei tai nutinka, bet koks turto apskaitinės vertės perviršis nedelsiant pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje veiklos sąnaudose.

Pasikeitimai dėl numatomo laikotarpio, kada įsipareigojimas turės būti padengtas, įvertinimo įtakojantys atidėjinio dydį, pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje finansinės veiklos pajamose arba sąnaudose priklausomai nuo pokyčio.

Neapibrėžtieji įsipareigojimai ir turtas

Neapibrėžtasis įsipareigojimas:

- a) dėl praeities įvykių galintis atsirasti įsipareigojimas, kurio buvimą patvirtins tik vienas arba daugiau įvyksiančių (arba neįvyksiančių) ne visiškai Bendrovės kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų įvykių; arba
- b) dabartinis įsipareigojimas, atsirandantis dėl praeities įvykių, bet nepripažįstamas, nes:
 - nėra tikėtina, kad šiam įsipareigojimui įvykdyti bus reikalingi ekonominę naudą teikiantys ištekliai; arba
 - įsipareigojimo suma negali būti pakankamai patikimai nustatyta.

Neapibrėžtasis turtas – dėl praeities įvykių galintis atsirasti turtas, kurio buvimas bus patvirtintas tikrai įvykus arba neįvykus vienam ar daugiau nevysiškai Bendrovės kontroliuojamų neapibrėžtų būsimųjų įvykių.

Neapibrėžti įsipareigojimai nėra apskaitomi finansinėse ataskaitose, tačiau yra atskleidžiami finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte, išskyrus tuos atvejus, kai tikimybė, kad ištekliai, duodantys ekonominę naudą, bus prarasti, yra labai maža.

Neapibrėžtas turtas finansinėse ataskaitose nėra pripažįstamas, tačiau jis yra aprašomas finansinių ataskaitų aiškinamajame rašte tuomet, kai yra tikėtina, kad bus gautos pajamos arba ekonominė nauda.

Taikomas TFAS: 37 TAS

3.2.7. ILGALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

Ilgalaikiai įsipareigojimai apima sumas, mokėtinas pagal sutartis vėliau nei po vienerių metų nuo finansinės būklės ataskaitos datos. Sumos pagal ilgalaikių įsipareigojimų sutartis, mokėtinos per ateinančius 12 mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos, yra apskaitomos trumpalaikiuose įsipareigojimuose kaip ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis.

Jei Bendrovė netenkina suteiktų ilgalaikių paskolų sutartyse nurodytų sąlygų (pvz. pelningumo rodiklių, finansinio svorto rodiklių ir pan.) ir paskolos davėjas(i) dėl tokios sąlygos nesilaikymo atvejo turi teisę pareikalauti iš anksto gražinti paskolą, tokios paskolos turi būti perklasifikuojamos į trumpalaikes. Tačiau, tais atvejais, kai Bendrovė gauna iš kredito įstaigos patvirtinimą iki finansinių metų pabaigos (iki gruodžio 31 d.), kad bent dvylika mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos ji nereikalaus išankstinio paskolos gražinimo dėl ilgalaikių paskolų sutartyse nurodytų sąlygų nevykdymo, tokios ilgalaikės paskolos gali būti ir toliau apskaitomos ilgalaikių įsipareigojimų straipsniuose. Tokio kredito įstaigos pritarimo gavimas po finansinių metų pabaigos (po gruodžio 31 d.) reikalavimo klasifikuoti paskolą į trumpalaikius finansinius įsipareigojimus nepanaikina.

Jeigu paskola yra klasifikuojama kaip trumpalaikė ir po finansinių metų pabaigos yra pratęsiama ilgesniam nei 12 mėn. laikotarpiui, tokia paskola ir toliau finansinės būklės ataskaitoje yra

klasifikuojama kaip trumpalaikė paskola. Paskolos pratęsimo faktas (jeigu paskola yra reikšminga) gali būti atskleista finansinių ataskaitų aiškinamojo rašto pastaboje pobalansiniai įvykiai.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.7.1. Ilgalaikės finansinės skolos

Bendri finansinių įsipareigojimų apskaitos principai taikytini nuo 2018.01.01. aprašyti 3.2.9 skyriuje. Konkretūs ilgalaikių finansinių skolų pavyzdžiai ir taikytini apskaitos principai bus aprašyti Bendrovės apskaitos politikoje, kai Bendrovė turės ilgalaikių finansinių skolų.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.7.2. Ilgalaikės prekybos skolos ir kiti ilgalaikiai įsipareigojimai

Bendrovės prekybos skolos gali būti laikomos ilgalaikėmis tik tuo atveju, jei pagal susitarimą su tiekėju skola bus grąžinta po daugiau nei 12 mėnesių po finansinės būklės ataskaitos sudarymo datos.

Paprastai atsiskaitymai vykdomi pinigų ekvivalentais, todėl įsigyto turto vertė įvertinama sumokėta arba mokėtina pinigų ekvivalentų suma (neįskaitant į ją atgautino pridėtinės vertės mokesčio). Tačiau tam tikrais atvejais tikroji vertė gali neatitikti sąskaitoje nurodytos sumos (pavyzdžiui, prekes perkant skolon, kai numatytas ilgas atsiskaitymo laikotarpis be palūkanų). Tokiu atveju įsigyto turto (atsargų, ilgalaikio turto ar kito turto) įsigijimo vertė apskaičiuojama diskontuojant atsiskaitymo sumą efektyvia rinkos palūkanų norma. Skirtumas diskontavimo momentu apskaitomas ilgalaikių mokėtinų sumų sąskaitoje ir mažinant atitinkamą turto sąskaitą. Vėliau diskontavimo efektas amortizuojamas pelno (nuostolių) ataskaitoje priskaičiuojant palūkanų sąnaudas (pateikiama finansinės veiklos sąnaudose) ir mažinant ilgalaikių mokėtinų sumų sąskaitą.

Bendri finansinių įsipareigojimų apskaitos principai taikytini nuo 2018.01.01. aprašyti 3.2.9 skyriuje.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.7.3. Ilgalaikės ir trumpalaikės išmokos darbuotojams

Socialinio draudimo įmokos

Bendrovė moka socialinio draudimo įmokas į Valstybinį socialinio draudimo fondą (toliau - Fondas) už savo darbuotojus pagal nustatytą įmokų planą ir vadovaujantis šalies įstatymų reikalavimais. Nustatytą įmokų planą – tai planas, pagal kurį Bendrovė moka nustatyto dydžio įmokas ir ateityje neturės jokio teisinio ar konstruktyvaus įsipareigojimo ir toliau mokėti šias įmokas, jeigu Fondas neturės pakankamai turto, kad galėtų visiems darbuotojams sumokėti išmokas, susijusias su tarnyba dabartiniu ar ankstesniais laikotarpiais. Socialinio draudimo įmokos pripažįstamos sąnaudomis pagal kaupimo principą ir priskiriamos darbuotojų darbo užmokesčio sąnaudoms.

Premijų planai

Bendrovė pripažįsta įsipareigojimą ir premijų sąnaudas, kuomet turi sutartinį įsipareigojimą arba praеityje buvo taikoma praktika, sukūrusi konstruktyvų įsipareigojimą.

Išmokos darbuotojams išeinant į pensiją sulaukus pensinio amžiaus

Kiekvienam Bendrovės darbuotojui, išeinančiam iš darbo sulaukus pensinio amžiaus, pagal Lietuvos Respublikos įstatymus bei Bendrovės kolektyvinę sutartį priklauso vienkartinė išmoka. Išmokų

darbuotojams įsipareigojimas pripažįstamas finansinės būklės ataskaitoje ir atspindi tų išmokų dabartinę vertę finansinių ataskaitų dieną.

Įsipareigojimų darbuotojams einamųjų metų savikaina pripažįstama sąnaudomis iš karto pelno (nuostolių) ataskaitoje. Anksčiau patirtos išlaidos pripažįstamos sąnaudomis lygiomis dalimis per vidutinį laikotarpį, kol tampa privaloma mokėti išmoką.

Dėl išmokų sąlygų pakeitimo (sumažinimo arba padidinimo) atsiradęs pelnas ar nuostoliai pelno (nuostolių) ataskaitoje pripažįstami iš karto.

Aprašytas išmokų darbuotojams įsipareigojimas finansinių ataskaitų sudarymo dieną yra apskaičiuojamas remiantis aktuariniais įvertinimais, taikant planuojamo sąlyginio vieneto metodą. Nustatytos ilgalaikės išmokos įsipareigojimo dabartinė vertė nustatoma diskontuojant įvertintus būsimus pinigų srautus, remiantis Vyriausybės vertybinių popierių, išreikštų ta pačia valiuta kaip ir išmokos, ir kurių laikotarpis panašus į numatomą išmokų mokėjimų laikotarpį, palūkanų norma.

Pakartotiniai vertinimai, kuriuos sudaro aktuarinis pelnas ir nuostoliai yra iš karto pripažįstamas finansinės būklės ataskaitoje su atitinkamu debetu ar kreditu nepaskirstytame pelne kitose bendrosiose pajamose tuo laikotarpiu, kada jos patiriamos. Pakartotiniai vertinimai vėlesniais laikotarpiais neperkeliami į pelną arba nuostolius.

Taikomas TFAS: 19 TAS

3.2.8. TRUMPALAIKIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

3.2.8.1. Ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis

Bendrovės ilgalaikių įsipareigojimų einamųjų metų dalis – tai ilgalaikių įsipareigojimų dalis, mokėtina per dvylika mėnesių nuo finansinės būklės ataskaitos datos.

Bendri finansinių įsipareigojimų apskaitos principai taikytini nuo 2018.01.01. aprašyti 3.2.9 skyriuje.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.8.2. Prekybos skolos

Bendrovės prekybos skolas sudaro skolos už įsigytas prekes, žaliavas ir paslaugas. Trumpalaikės prekybos skolos apima įsipareigojimus, kurie yra mokėtini kreditoriui pareikalavus arba kuriuos reikia padengti per vienerius metus nuo finansinės būklės ataskaitos datos.

Tuo atveju, jei Bendrovė laiku neapmoka įsiskolinimo, už kurį yra numatyti delspinigiai, šie yra kaupiami sukauptų sąnaudų sąskaitoje, atitinkamai apskaitant juos to laikotarpio, už kurį jie yra priskaičiuoti, finansinės veiklos sąnaudose pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Bendri finansinių įsipareigojimų apskaitos principai taikytini nuo 2018.01.01. aprašyti 3.2.9 skyriuje.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.8.3. Mokėtinas pelno mokestis

Mokėtino pelno mokesčio įsipareigojimas rodomas finansinės būklės ataskaitoje prie trumpalaikių įsipareigojimų atskira eilute. Einamojo laikotarpio pelno mokesčio įsipareigojimas apskaičiuojamas taikant mokesčių norminiuose aktuose nustatytas taisykles.

Jei dėl kokių nors priežasčių metų pabaigoje Bendrovė turi einamojo pelno mokesčio permoką, ji rodoma finansinės būklės ataskaitoje turto pusėje atskira eilute prie trumpalaikio turto.

Taikomas TFAS: 12 TAS

3.2.8.4. Gauti išankstiniai apmokėjimai ir kiti trumpalaikiai įsipareigojimai

Gauti išankstiniai apmokėjimai pripažįstami Bendrovės įsipareigojimu, kol Bendrovė nesuteiks paslaugų arba nepateiks prekių, už kurias šios sumos buvo gautos.

Kitus Bendrovės trumpalaikius įsipareigojimus sudaro:

- a) Su darbo santykiais susiję įsipareigojimai;
- b) Kitos mokėtinos sumos ir trumpalaikiai įsipareigojimai:
 - Sukauptos sąnaudos;
 - Ateinančių laikotarpių pajamos;
 - Mokėtinas PVM;
 - Mokėtinas nekilnojamojo turto mokestis;
 - Mokėtinas mokestis už turto naudojimą patikėjimo teise;
 - Mokėtinas mokestis už valstybinius gamtos išteklius;
 - Mokėtini dividendai;
 - Mokėtinos palūkanos;
 - Kitos.

Laikantis kaupimo principo, sandorių ir kitų įvykių poveikis pripažįstamas tada, kai jis atsiranda, užregistruojamas apskaitos įrašuose ir pateikiamas to laikotarpio finansinėse ataskaitose, su kuriuo yra susijęs.

Sukauptos sąnaudos – tai per ataskaitinį ir ankstesniais ataskaitiniais laikotarpiais už gautas tęstines paslaugas įmonės sąnaudomis tolygiai pripažintos sumos, dėl kurių ji prisiėmė įsipareigojimą sumokėti ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, pavyzdžiui, pagal sutartį įmonė už visą nuomos laikotarpį įsipareigoja sumokėti sutarties laikotarpio pabaigoje.

Ateinančių laikotarpių pajamas³ sudaro įmonės dar neuždirbtos, tačiau pirkėjų (užsakovų) už teikiamas tęstinio pobūdžio paslaugas, pavyzdžiui, nuomos, apsaugos, sumokėtos sumos, kurios pajamomis bus tolygiai pripažįstamos ateinančiais ataskaitiniais laikotarpiais, kai, suteikus paslaugą, jos bus uždirbamos.

Taikomas TFAS: 1 TAS

3.2.9. FINANSINIAI ĮSIPAREIGOJIMAI

³ Nuo 2018.01.01 pagal 15 TFAS atitinka „Sutarties įsipareigojimo“ apibrėžimą

Taikytina nuo 2018.01.01 (pagal 9 TFAS).

Pirminis pripažinimas ir vertinimas

Finansiniai įsipareigojimai pirminio pripažinimo metu skirstomi į finansinius įsipareigojimus apskaitomus tikrąja verte per pelną ar nuostolius, gautas paskolas ir mokėtinas sumas. Visi finansiniai įsipareigojimai pirminio pripažinimo metu yra pripažįstami tikrąja verte, o gautų paskolų bei mokėtinų sumų atveju - atėmus tiesiogiai priskirtinas sandorio išlaidas.

Bendrovės finansiniai įsipareigojimai apima prekybos ir kitas mokėtinas sumas, finansinės nuomos ir paskolų įsipareigojimus (jei tokių būtų).

Vėlesnis vertinimas

Po pirminio pripažinimo paskolos ir kitos mokėtinos sumos yra apskaitomos amortizuota savikaina naudojant efektyvios palūkanų normos (EPN) metodą. Pelnas ir nuostoliai yra pripažįstami pelno (nuostolių) ataskaitoje, kai įsipareigojimai yra nurašomi arba amortizuojami. Amortizuota savikaina apskaičiuojama atsižvelgiant į nuolaidą ar priemoną įsigyjant, taip pat mokesčius ar išlaidas, kurios yra neatskiriama EPN dalis. EPN amortizacija įtraukiama į finansines sąnaudas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinių įsipareigojimų nutraukimas

Finansinio įsipareigojimo pripažinimas nutraukiamas, kai jis yra padengiamas, atšaukiamas ar baigiasi jo terminas. Kai vienas esamas finansinis įsipareigojimas pakeičiamas kitu įsipareigojimu tam pačiam skolintojui, bet iš esmės kitomis sąlygomis, arba kai esamo įsipareigojimo sąlygos iš esmės pakeičiamos, toks pokytis laikomas pirminio įsipareigojimo nutraukimu ir naujo įsipareigojimo atsiradimu. Skirtumas tarp atitinkamų balansinių verčių pripažįstamas pelno (nuostolių) ataskaitoje.

Finansinių priemonių sudengimas

Finansinis turtas ir finansiniai įsipareigojimai yra sudengiami ir grynoji suma yra pateikiama finansinės būklės ataskaitoje, jei egzistuoja įvykdoma teisė sudengti pripažintas sumas ir yra ketinama atsiskaityti grynąja verte, t.y. realizuoti turtą ir įvykdyti įsipareigojimus tuo pačiu metu.

Taikomas TFAS: 1 TAS, 9 TFAS

3.3. PAJAMOS

Bendrovės pagrindinės veiklos pajamas sudaro pajamų tipai aprašyti 2.2.1 skyriuje.

Nuo 2018 sausio 1 d. 15 TFAS pakeičia 11-ąjį TAS “Statybos sutartys”, 18-ąjį TAS “Pajamos” ir susijusius išaiškinimus ir, išskyrus ribotas išimtis (pvz. nuomos sandoriai, nepiniginiai mainai), yra taikomas visoms pajamoms, atsirandančioms iš sutarčių su klientais. Yra nustatomas penkių pakopų modelį, pagal kurį yra pripažįstamos pajamos, atsirandančias iš sutarčių su klientais, ir reikalauja, kad pajamos būtų pripažįstamos suma, atspindinčia atlygį, kurį Bendrovė tikisi gauti už klientui parduotas prekes ar suteiktas paslaugas. Yra būtina, kad Bendrovė vertintų ir priimtų sprendimus, atsižvelgdama

į visus svarbius faktus ir aplinkybes, pritaikydami kiekvieną modelio pakopą sutartims su savo klientais.

Penkių pakopų modelį sudaro:

1. sutarties su klientu identifikavimas;
2. veiklos įsipareigojimų sutartyje identifikavimas (t.y. atskirti ar yra vienas bendras ar keli atskiri veiklos įsipareigojimai);
3. sandorio kainos nustatymas;
4. sandorio kainos priskyrimas veiklos įsipareigojimams;
5. pajamų pripažinimas, kai ūkio subjektas (į)vykdo veiklos įsipareigojimus.

Vertinant sandorio kainą būtina atsižvelgti į nuolaidas, kainos mažinimą, lėšų grąžinimą, kreditus, lengvatines kainas, paskatas, premijas už veiklos rezultatus, delspinigius ir panašius elementus. Pažadėtas atlygis taip pat gali kisti, jeigu Bendrovės teisė į atlygį priklauso nuo būsimo įvykio įvykimo ar neįvykimo. Pavyzdžiui, atlygio suma būtų kintama, jeigu produktas būtų parduodamas su teise jį grąžinti arba jeigu kaip premija už veiklos rezultatus, kai pasiekiamas tam tikras svarbus etapas, būtų pažadėta fiksuota suma.

Pajamos pripažįstamos, kai įvykdomas veiklos įsipareigojimas, perdavus pažadėtą prekę ar paslaugą klientui. Prekę ar paslauga laikoma perduota, kai klientas įgyja kontrolę.

Veiklos įsipareigojimai yra įvykdomi tam tikru momentu ar per tam tikrą laikotarpį. Toliau yra įvardinti kriterijai kaip nustatyti, jog kontrolė perduodama per tam tikrą laikotarpį. Jei veiklos įsipareigojimas neatitinka nei vieno šių kriterijų, laikoma, jog kontrolė perduodama tam tikru momentu.

Prekės ar paslaugos kontrolė perduodama per tam tikrą laikotarpį, jeigu tenkinamas bent vienas iš šių trijų kriterijų:

- Bendrovė sukuria ar pagerina turtą, kurį klientas kontroliuoja, kol šis turtas yra kuriamas ar gerinamas;
- Bendrovės veikla nesukuriamas turtas, kurį Bendrovė gali naudoti alternatyviai, o Bendrovė turi įgyvendintiną teisę gauti mokėjimą už iki tam tikros datos baigtą vykdyti veiklą;
- Klientas vienu metu gauna naudą, kurią suteikia Bendrovės veikla jam vykdamą sutartį, ir ją pasinaudoja.

Per tam tikrą laikotarpį pripažįstamos pajamos įvertinant pažangą siekiant visiškai įvykdyti veiklos įsipareigojimą. Pažangos vertinimo tikslas – parodyti Bendrovės veiklos rezultatus perduodant klientui pažadėtų prekių ar paslaugų kontrolę. Taikydama pažangos vertinimo metodą Bendrovė į pažangos matą turi neįtraukti jokių prekių ar paslaugų, kurių kontrolės Bendrovė klientui neperduoda. Priešingai, į pažangos matą Bendrovė turi įtraukti visas prekes ar paslaugas, kurių kontrolę Bendrovė perduoda klientui vykdydama tą veiklos įsipareigojimą. Bendrovėje yra taikomas sąnaudų pažangos vertinimo metodas.

Sąnaudų metodas pažangos vertinimui

Pagal sąnaudų metodus pajamos pripažįstamos remiantis Bendrovės pastangomis arba sąnaudomis veiklos įsipareigojimui įvykdyti (pavyzdžiui, sunaudoti išteklių, dirbtos darbo valandos, patirtos išlaidos, praėjęs laikas ir įrenginių darbo valandos), palyginti su bendromis tikėtinomis sąnaudomis tam veiklos įsipareigojimui įvykdyti. Pažangos vertinimo tikslais bendros tikėtinoms sąnaudoms apima visas tiesiogines sąnaudas bei atitinkamą dalį netiesioginių sąnaudų, paskirstytų atsižvelgiant į normalų pajėgumų panaudojimą.

Naudojant išlaidomis grindžiamą sąnaudų metodą, pažangos mato koregavimo gali prireikti tokiais aplinkybėmis:

a) kai patirtos išlaidos nepadeda Bendrovei daryti pažangą siekiant įvykdyti veiklos įsipareigojimą. Pavyzdžiui, Bendrovė nepripažintų pajamų pagal patirtas išlaidas, kurios priskirtinos reikšmingam Bendrovės veiklos neefektyvumui, kuris neparodytas sutarties kainoje (pavyzdžiui, atliekų, darbo arba kitų išteklių nenumatytų kiekių išlaidos, susidariusios vykdant veiklos įsipareigojimą);

b) kai patirtos išlaidos nėra proporcingos Bendrovės pažangai siekiant įvykdyti veiklos įsipareigojimą. Tokiomis aplinkybėmis Bendrovės veikla geriausiai būtų parodyta, jeigu būtų pakoreguotas sąnaudų metodas, kad pajamos būtų pripažįstamos tik pagal patirtas išlaidas. Pavyzdžiui, tiksliai parodant Bendrovės veiklą būtų galima pripažinti tokios sumos pajamas, kuri prilygtų išlaidoms prekei, naudojamai veikos įsipareigojimui įvykdyti, jeigu sudarant sutartį Bendrovė tikisi, kad bus atitinkamos visos šios sąlygos:

- i) prekė nebus atskira;
- ii) tikimasi, kad prekės kontrolę klientas gaus žymiai anksčiau, nei gaus su preke susijusias paslaugas;
- iii) išlaidos perduotai prekei yra reikšmingos, palyginti su bendromis tikėtinomis visiškai įvykdyto veiklos įsipareigojimo išlaidomis, ir
- iv) Bendrovė pirkė prekę iš trečiosios šalies ir aktyviai nedalyvaus ją kuriant ir gaminant (bet Bendrovė veiks kaip savo sąskaita veikiantis subjektas, o ne kaip agentas).

Pažangos vertinimo metodą būtina taikyti nuosekliai panašioms veiklos įsipareigojimams ir panašiomis aplinkybėmis. Jei neįmanoma pagrįstai įvertinti vykdymo rezultato, pajamos neturi būti pripažįstamos, kol bus galima įvertinti šią pažangą. Tačiau, jei Bendrovė pagrįstai tikisi atgauti išlaidas, tai jis turi pripažinti pajamas lygias patirtoms išlaidoms.

Į ataskaitinio laikotarpio sąnaudas įtraukiamos tik atliktą darbą parodančios išlaidos ir faktiškai atliktiems darbams sunaudotos medžiagos. Kiekvieno ataskaitinio laikotarpio atlikti darbai įforminami atliktų darbų aktais, o sunaudotos medžiagos – sunaudotų medžiagų aktais.

Papildomos sutarties sudarymo išlaidos (nuo 2018.01.01)

Papildomos sutarties sudarymo išlaidos – tokios išlaidos, kurias Bendrovė patiria siekdamas sudaryti sutartį su klientu ir kurių ji nebūtų patyręs, jeigu nebūtų sudaręs sutarties (pavyzdžiui, pardavimo komisiniai).

Bendrovė turi pripažinti papildomas sutarties su klientu sudarymo išlaidas kaip turtą, jeigu Bendrovė tikisi šias išlaidas atgauti ir amortizuoti per numatomą sutarties su klientu galiojimo laiką arba papildomas sutarties sudarymo išlaidas gali pripažinti sąnaudomis tada, kai jos patiriamos, jeigu amortizacijos laikotarpis yra vieni metai arba trumpesnis.

Sutarčių keitimas (nuo 2018.01.01)

Sutarties keitimas (taikymo srities arba kainos, arba abiejų) yra apskaitomas kaip atskira sutartis, jeigu sutarties taikymo sritis išplečiama, nes pridedamos pažadėtos prekės ar paslaugos, kurios yra atskiros ir sutarties kaina padidėja atlygio suma, kuri atitinka papildomų prekių ar paslaugų atskiras pardavimo kainas pagal konkrečios sutarties aplinkybes. Kitu atveju sutarties keitimas yra apskaitomas kaip (a) esamos sutarties nutraukimas ir naujos sutarties sukūrimas, jeigu likusios prekės ar paslaugos yra atskiros nuo prekių ar paslaugų, kurios buvo perduotos sutarties keitimo dieną arba iki jos (b) kaip esamos sutarties dalis, jeigu likusios prekės ar paslaugos nėra atskiros ir todėl sudaro vieną bendrą veiklos įsipareigojimą, kuris sutarties keitimo dieną yra iš dalies įvykdytas. Poveikis, kurį sutarties keitimas turi sandorio kainai ir Bendrovės pažangos siekiant visiškai įvykdyti veiklos įsipareigojimą

matui, yra pripažįstamas pajamų koregavimu (pajamų padidėjimu arba sumažėjimu) sutarties keitimo dieną.

Bendrovės pajamos

Pajamos iš **kelių priežiūros** yra pripažįstamos tam tikru momentu pagal faktiškai atliktus kelių priežiūros darbus, didžiaja dalimi pagal sutartį, pasirašyta su Lietuvos automobilių kelių direkcija prie Susisiekimo ministerijos, taip pat sutartiniai kelių priežiūros darbai miestų savivaldybėms, seniūnijoms ir kitiems juridiniams bei fiziniams užsakovams Bendrovė pripažįsta pajamas tuo laiku ir tokia apimtimi, kad klientams pažadėtų prekių ar paslaugų perdavimas klientams parodytą suma, kuri atitinka atlygį, teisę į kurį Bendrovė tikisi turėti mainais už tas prekes ar paslaugas. Pripažįstant pajamas Bendrovė atsižvelgia į sutarčių su klientais sąlygas ir į visus svarbius faktus bei aplinkybes, įskaitant pinigų srautų, atsirandančių dėl sutarties su klientu, pobūdį, sumą, laiką ir neapibrėžtumą.

Pajamos iš **rangos darbų** yra pripažįstamos per tam tikrą laikotarpį. Su vykdomais ilgalaikiais statybos projektais susijusios pajamos ir išlaidos turi būti pripažįstamos pajamomis ir sąnaudomis, atsižvelgiant į projekto darbų įvykdymo lygį kiekvieno ataskaitinio laikotarpio datą. Tikėtini rangos darbų projekto nuostoliai turi būti nedelsiant pripažįstami sąnaudomis.

Pajamos pripažįstamos tik tada, kai atitinka bendruosius paslaugų pajamų pripažinimo reikalavimus nurodytus aukščiau. Papildomai, rangos darbų projekto rezultatas laikomas patikimai įvertintu tik tada, kai:

- 1) Rangos darbų projektų rezultatų pripažinimui naudojamos prielaidos pagrindžiamos argumentuotais skaičiavimais ir paaiškinimais, kurie dokumentuojami, pasirašomi ir saugomi.
- 2) Rangos darbų projektų sutarčių rezultatų pasikeitimo įvertinimas, prognozės, skaičiavimai yra pagrindžiami paaiškinamuosiuose dokumentuose, pasirašomi ir saugomi.

Jei rangos darbų projekto, tikėtina teigiamo, rezultato neįmanoma patikimai įvertinti taip, kaip aprašyta aukščiau, pajamų pripažįstama tik tiek, kiek yra patirta sąnaudų.

Projekto išlaidos pripažįstamos sąnaudomis to ataskaitinio laikotarpio pelno (nuostolių) ataskaitoje, kada buvo atlikti darbai, priklausantys tiems laikotarpiams, su kuriais jos yra susijusios.

Tuo atveju, kai kyla neaiškumų dėl uždirbtų sumų, kurios jau įtrauktos į pajamas ir pripažintos pelno (nuostolių) ataskaitoje, atgavimo, tada neatgautos sumos ar sumos, kurių apmokėjimas gali būti nutrauktas, pripažįstamos sąnaudomis, o ne pajamų sumos patikslinimu.

Neįtraukiamų projekto išlaidų pavyzdžiai:

- 1) su būsimais projekto darbais susijusios išlaidos, tokios kaip pagal sutartį skirtų naudoti, atvežtų į projekto vietą ar atidėtų, bet dar neįrengtų, nepanaudotų ar nepritaikytų projektui vykdyti medžiagų išlaidos, išskyrus tuos atvejus, kai medžiagos buvo specialiai pagamintos statybos projekto vykdymui – specialiai statybos projektui pagamintomis medžiagomis pripažįstamos tokios specifinės medžiagos, kurias:
 - Gali būti panaudotos tik konkrečiam sutartiniam projektui;
 - Negali būti panaudotos kitiems sutartiniam projektams bent dviejų metų laikotarpiu.
- 2) avansiniai mokėjimai subrangovams už darbus, atliekamus pagal subrangos sutartį.

Bendrovės rangos sutarčių atveju svarbu atsižvelgti į:

- Sutarčių apjungimą ir modifikavimo/keitimo apskaitą;

- Reikšmingas sutarties sudarymo išlaidas (jeigu yra);
- Teisę gauti apmokėjimą už atliktą darbą iki tam tikros datos įforminimą sutartyse;
- Įsigytas, bet dar statybos procese nesunaudotas medžiagas (jei tai bendro panaudojimo atsargos ir atskirai sutartyje už jas nenumatytas apmokėjimas, jų įsigijimo kaštai netraukiami į sutarties progreso vertinimą);
- Įsigytų specifinių atsargų įtraukimą į sutarties progreso/pažangos vertinimą (su nuline marža arba kaip aptarta sutartyje).

Sutarties turtas. Sutarties įsipareigojimas (Nebaigtos vykdyti statybos/rangos sutartys)⁴

Sutarties turtas - už jau atliktus statybos/rangos sutarčių darbus gautinos sumos iš pirkėjų, kurioms dar nėra išrašytos sąskaitos (iki 2018.01.01 - sukauptos pajamos). Šios sumos už nebaigtas statybos/rangos sutartis įvertinamos prie statybos sutarčių savikainos pridėjus jau uždirbtą pelną (atsižvelgiant į pažangą kaip aprašyta aukščiau) bei atėmus jau išrašytas sąskaitas ir pripažintus nuostolius.

Jei iš pirkėjų gauti apmokėjimai/avansai yra didesni nei pripažintos pajamos, skirtumas finansinės būklės ataskaitoje pateikiamas kaip Sutarties įsipareigojimas (iki 2018.01.01 - ateinančių laikotarpių pajamos).

Pajamų pripažinimas bendrąja ar grynąja verte

Nustatymas ar Bendrovė veikia savo sąskaita (*angl. principal*) ar kaip agentas tam tikrose sutartyse lemia pripažintiną pajamų sumą (bendrąją ar grynąją atlygio sumą). Tinkamas Bendrovės veiklos įsipareigojimų identifikavimas yra pagrindas nustatant, ar subjektas veikia savo sąskaita ar kaip agentas. Tai, kad Bendrovė yra agentas, rodo šie rodikliai:

- Bendrovė nėra pirmiausiai atsakingas už sutarties vykdymą;
- Bendrovė neturi atsargų rizikos;
- Bendrovė negali savo nuožiūra nustatyti kainos;
- Bendrovė nepatiria kredito rizikos (šis kriterijus taikomas tik iki 2018.01.01).

Nuostolingi kontraktai

Jeigu tikėtina, kad sutarties išlaidos viršys pajamas, tai tikėtini nuostoliai pilna apimtimi nedelsiant pripažįstami sąnaudomis.

Tokių nuostolių suma nustatoma neatsižvelgiant į tai:

- 1) ar darbas pagal sutartį jau pradėtas, ar ne;
- 2) koks yra sutarties įvykdymo lygis; arba
- 3) kokios pelno sumos laukiama iš kitų sutarčių, kai jos nėra laikomos viena statybos sutartimi.

Nuostolingų sutarčių atidėjiniai pripažįstami tada, kai Bendrovė turi dabartinį įsipareigojimą (teisinį ar konstruktyvų) pabaigti statybos/rangos darbus trečiajai šaliai už kainą, kuri yra žemesnė, nei savikaina finansinių ataskaitų datą. Skirtumas tarp sutarties vertės ir jos pardavimo kainos yra pripažįstamas pardavimo savikaina pelno (nuostolių) ataskaitoje finansinių ataskaitų sudarymo datą.

Pajamų pripažinimas iki 2018.01.01

⁴ Iki 2018.01.01 pagal 11 TAS - Nebaigtos vykdyti sutartys, o po 2018.01.01 pagal 15 TFAS - turtas/įsipareigojimai kylantys iš sutarčių su klientais.

Pajamos pripažįstamos kaupimo principu, kai yra tikėtina, jog iš susijusio sandorio bus gauta ekonominė nauda, ir kai įmanoma patikimai įvertinti pajamų sumą. Pardavimai yra pripažįstami be PVM ir suteiktų nuolaidų.

Paslaugų pajamos yra pripažįstamos, kai paslaugos yra suteikiamos.

Pajamos iš rangos sutarčių apima pradinę sutartyje sutartą sumą bei kitas sumas, kurios susijusios su darbų apimties pokyčiais ir panašiai, tačiau tik ta dalimi, kurią tikimasi atgauti ir kurią galima patikimai įvertinti. Kai baigiamasis statybos sutarties rezultatas gali būti patikimai įvertintas, kiekvienos statybos sutarties pajamos ir sąnaudos apskaitoje pripažįstamos pagal sutarties darbų įvykdymo lygio metodą. Darbų įvykdymo lygis yra įvertinamas kaip faktiškai patirtų išlaidų ir planuotų statybos sutarties išlaidų proporcija (taip pat žr. aprašymą aukščiau).

Kitos pajamos

Bendrovės kitas pajamas sudaro pajamų tipai aprašyti 2.2.1 skyriuje.

Bendrovė pripažįsta šias pajamas tuo laiku ir tokia apimtimi, kad klientams pažadėtų prekių ar paslaugų perdavimas klientams parodytų suma, kuri atitinka atlygį, teisę į kurią Bendrovė tikisi turėti mainais už tas prekes ar paslaugas. Pripažįstant pajamas Bendrovė atsižvelgia į sutarčių su klientais sąlygas ir į visus svarbius faktus bei aplinkybes, įskaitant pinigų srautų, atsirandančių dėl sutarties su klientu, pobūdį, sumą, laiką ir neapibrėžtumą.

Bendrovė baudų, delspinigių ir kitų netesybų (toliau vadinama – baudų ir delspinigių) pajamas pripažįsta tada, kai sumos faktiškai atgaunamos ir nebelieka neapmokėjimo rizikos.

Finansinės veiklos pajamos

Finansinės veiklos pajamos – pajamos, susijusios su finansiniu turtu ar įsipareigojimais kaip aprašyta 2.2.1 skyriuje.

Palūkanų pajamos pripažįstamos naudojant faktinių palūkanų metodą kaupimo principu, atsižvelgiant į skolos likutį ir taikomą palūkanų normą.

Pelno mokesčio pajamos

Pelno mokesčio pajamos aprašytos 2.2.1 skyriuje registruojamos pagal faktą, atlikus atidėtųjų mokesčių ar pelno mokesčių korekcijas. Atidėtųjų mokesčių pajamos/sąnaudos susijusios su sumomis apskaitomomis tiesiogiai akcininkų nuosavybėje yra taip apt apskaitomos akcininkų nuosavybėje ir einamojo laikotarpio pelno mokesčio pajamu/sąnaudų neįtakoja.

Taikomas TFAS: 11 TAS, 18 TAS, 15 TFAS

3.4. SĄNAUDOS

Bendrovės sąnaudos yra grupuojamos pagal pobūdį.

Sąnaudas, patirtas uždirbant ataskaitinio laikotarpio pajamas, Bendrovė turi pripažinti apskaitoje remdamasi duomenų kaupimo principais atsižvelgdama į šias sąlygas:

- 1) sąnaudomis gali būti pripažinta išlaidų dalis, susijusi su parduotų prekių verte ar paslaugų atlikimu, kadangi sąnaudų pripažinimo kriterijus – ataskaitinio laikotarpio pajamos, kurias uždirbant buvo patirtos šios sąnaudos;
- 2) per ataskaitinį laikotarpį Bendrovė patirtos sąnaudos turi būti nedelsiant pripažintos to ataskaitinio laikotarpio sąnaudomis, jeigu jų neįmanoma susieti su konkrečių pajamų uždirbimu ir nenumatoma, kad per ateinančius laikotarpius bus gauta pajamų, susijusių su šiomis sąnaudomis.

Bendrovės sąnaudų klasifikavimas (savikaina, veiklos sąnaudos, kitos veiklos sąnaudos, finansinės sąnaudos) aprašytas 2.2.1 skyriuje ir patvirtintas direktoriaus įsakymu.

Pelno mokesčio sąnaudas yra aprašytos 2.2.1 skyriuje ir registruojamos pagal faktą, atlikus atidėtųjų mokesčių ar pelno mokesčių korekcijas. Atidėtųjų mokesčių pajamos/sąnaudos susijusios su sumomis apskaitomomis tiesiogiai akcininkų nuosavybėje yra taip apt apskaitomos akcininkų nuosavybėje ir einamojo laikotarpio pelno mokesčio pajamų/sąnaudų neįtakoja. Ataskaitinio laikotarpio pelno mokestis yra apskaitomas atitinkamu ataskaitiniu laikotarpiu.

Pajamų ir sąnaudų užskaitos

Pajamų ir sąnaudų straipsniai tarpusavyje užskaitomi tada ir tik tai tada, kai tarptautiniai finansinės atskaitomybės apskaitos standartai reikalauja arba leidžia tai atlikti:

- pardavus ilgalaikį turtą iš gautų pajamų atimama šio turto apskaitinė (likutinė) vertė bei susijusios pardavimo sąnaudos ir pelno (nuostolių) ataskaitoje rodomas tik skirtumas – pelnas arba nuostolis;
- išlaidos, kurias pagal sutartį dengia trečioji šalis, yra mažinamos kompensuojamomis sumomis efektą (pvz. remonto išlaidos pilnai ar dalinai kompensuotos draudimo išmoka); ;
- kitais rečiau pasitaikančiais atvejais. Pelnas, nuostoliai ir su jais susijusios sąnaudos susidaro iš tų pačių ar panašių sandorių, o pavieniai įvykiai nėra reikšmingi (pvz. pelnas/nuostolis iš valiutos kurso pasikeitimo).

Taikomas TFAS: 1 TAS